

การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ดวงเนตร เขยประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2551

การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ดวงเนตร เขยประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ

ของ

ดวงเนตร เขยประเสริฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2551

ดวงเนตร เชยประเสริฐ. (2551). การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้ ความรู้สึก และการแสดงพฤติกรรม และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนเอกชนสองภาษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ที่เปิดสอนตั้งแต่ในระดับอนุบาลขึ้นไป จำนวน 463 คน ซึ่งได้จากการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนสามทาง

ผลการศึกษาพบว่า

1. เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความรู้สึกและด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี

2. เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ในด้านความรู้ ผู้ปกครองที่มีอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยทางด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ในด้านความรู้สึก ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ในด้านการแสดงพฤติกรรม ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE STUDY OF PARENT'S ATTITUDES TOWARD BILINGUAL LEARNING
OF YOUNG CHILDREN

AN ABSTRACT
BY
DUANGNET CHOEYPRASERT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

May 2008

Duangnet Choeprasert. (2008). *The Study of Parent's Attitudes Toward Bilingual Learning of Young Children*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee:
Dr. Suchinda Kajonrunsilp, Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study the attitudes of parents toward bilingual learning of young children in 3 aspects : knowledge, affection and behavior tendency; and to compare those attitudes as considered by education, occupation and monthly income. There were 463 preschool parents for the research sample which selected from bilingual school parents in Thailand by purposive sampling. The instrument used for collecting data was a questionnaire developed by researcher. The reliability of questionnaires was 0.89. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and Three – way ANOVA.

The results of this study were summarized as followed :

1. The attitudes of parents toward bilingual learning of young children was at good level for all aspects, and each aspect : knowledge at the moderate level, affection and behavior tendency were at good level.

2. The attitudes of parents toward bilingual learning of young children had no significant difference, when considered by education, occupation and monthly income. When comparing between each aspect, it found as the following;

- 2.1 Knowledge aspect, the attitudes of parents who had different in occupation and monthly income were showed significantly different at .05 level and the attitudes of parents who had different in occupation was showed significantly different at .01 level.

- 2.2 Affection aspect, the attitudes of parents who had different in occupation was showed significantly different at .01 level.

- 2.3 Behavior tendency aspect, the attitudes of parents who had different in occupation was showed significantly different at .05 level.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง จาก อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อคิด และ กำลังใจในการจัดทำงานวิจัยชิ้นนี้ด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้ ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณา ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะและประสบการณ์แก่ผู้วิจัย จนทำให้ประสบความสำเร็จใน การศึกษา และรู้ถึงคุณค่าของการนำความรู้ไปยังประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จิรพรรณ กาละดี อาจารย์ ดร. ศรีนทร วิทยะสิรินันท์ และ อาจารย์ธิดา พิทักษ์สินสุข ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ และให้คำแนะนำตรวจสอบข้อบกพร่อง ต่างๆในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลประนนท์กิจ ผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลปาลิณา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแปลงประสิทธิ์สายลม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล สาริน ผู้อำนวยการโรงเรียนคริสต์ธรรมวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนพระแม่มาลีสาทร ผู้อำนวยการ โรงเรียนอยู่เย็นวิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกบุรพา วิเทศศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนกรุงเทพ วิเทศศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนสองภาษาลาดพร้าว ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านสถานที่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณรองผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูทุกท่าน และ ผู้ปกครองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวม ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของมารดา บิดา อีกทั้งคณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ดวงเนตร เขยประเสริฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้ปกครอง	8
ความหมายของเจตคติ	8
องค์ประกอบของเจตคติ	9
การเกิดเจตคติ	11
ลักษณะของเจตคติ	13
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เจตคติ	14
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ	15
การวัดเจตคติ	16
ประโยชน์ของการวัดเจตคติ	18
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีเจตคติที่แตกต่างกัน	19
ความหมายของผู้ปกครอง	20
ความสำคัญของผู้ปกครองกับการศึกษาปฐมวัย	20
บทบาทของผู้ปกครองกับการศึกษาปฐมวัย	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย	23
ความหมายและความสำคัญของภาษา	23
ความหมายและที่มาของการสอนสองภาษา	25
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา	27
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
โมเดลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง	31
พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย	40
การเรียนรู้ภาษาและกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย	43
การพัฒนาความสามารถทางภาษา และการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ สองภาษาของเด็กปฐมวัย	46
หลักในการสอนสองภาษา ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศให้กับ เด็กปฐมวัย	51
แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษา และแนวทางในการเรียนรู้ สองภาษาของเด็กปฐมวัย	53
ปัญหาในการสอนสองภาษา และการสอนสองภาษาสำหรับประเทศไทย	57
โรงเรียนสองภาษา	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้ปกครองและการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัย	71
งานวิจัยในประเทศ	71
งานวิจัยต่างประเทศ	72
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	75
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
ความมุ่งหมายของการวิจัย	115
สมมติฐานของการวิจัย	115
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	115
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า	116
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	116
อภิปรายผล	118
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	127
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	127
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก	137
ภาคผนวก ข	139
ภาคผนวก ค	141
ประวัติย่อผู้วิจัย	152

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ (Hierachy of Effects Mode)	12
2 ประยุกต์ใช้แบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ	12
3 รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ใน กรุงเทพมหานคร	68
4 แสดงกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา	71
5 รายการแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ	79
6 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง	84
7 จำนวน และร้อยละของคู่สมรสของผู้ปกครอง จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของคู่สมรส ของผู้ปกครอง	85
8 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครองและคู่สมรสของผู้ปกครอง จำแนกตาม สภาพแวดล้อมในการใช้ภาษาของผู้ปกครองและคู่สมรส	86
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัย	89
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยด้านความรู้	90
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยด้านความรู้สึก	92
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงพฤติกรรม	94
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกและการแสดง พฤติกรรมจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	96
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ เด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการ แสดงพฤติกรรมระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	97
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	98

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	99
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัย ในด้านความรู้ จำแนกตามอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ	101
18 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ เด็กปฐมวัย ในด้านความรู้ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จำแนกตามอาชีพ	102
19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา	103
20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	104
21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ เด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	105
22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ เด็กปฐมวัย ด้านความรู้สึก จำแนกตามอาชีพ	106
23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	107
24 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ เด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ	108
25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงพฤติกรรม จำแนกตามอาชีพ	109
26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (ผู้ปกครอง) จำแนกตามความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย	110

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 ระดับสติปัญญาในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยของ นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ในช่วงปี 1920s – 1960s	32
3 ระดับสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาที่มีความสามารถทางการคิดด้านอเนกนัย (Divergent thinking) สูงกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียว ตามงานวิจัยของ แลมเบิร์ต (Lambert)	33
4 ระดับสติปัญญาในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับพัฒนาภาษาแม่ มาก่อนที่จะทำการอพยพย้ายถิ่นฐาน	34
5 ระดับสติปัญญาในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยตามผลงานวิจัยของ เบน-ซีฟ (Ben-Zeev)	35
6 โมเดลการเพิ่ม (Additive) ของเด็กที่รู้สองภาษาของแลมเบิร์ต	36
7 โมเดลการลด (Subtractive models) ของเด็กที่รู้สองภาษาของแลมเบิร์ต	37
8 โมเดลของคัมมินส์ (Cummins)	38
9 โมเดลของไดแอส (Diaz)	39

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสื่อสารในโลกยุคปัจจุบัน ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีรวมถึงนวัตกรรมใหม่ๆ ในด้านต่างๆ ได้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้โลกมีการพัฒนาในด้านการสื่อสารเชื่อมโยงถึงกันอย่างกว้างขวางมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ทักษะความสามารถทางภาษาต่างประเทศถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ไม่เพียงแต่การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลเท่านั้น ยังรวมไปถึงการติดต่อสื่อสารในระดับองค์กร การสร้างความร่วมมือและการเจรจาต่อรองในโลกธุรกิจ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติ อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละเชื้อชาติ

ดังนั้น นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการเร่งรัดปรับปรุงเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปให้มีศักยภาพทางภาษาที่เหมาะสมกับปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงถือเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมและสมควรสนับสนุนให้ความร่วมมืออย่างยิ่ง (พรชูลี อาชวอำรุง. 2541 : 1)

ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสอดคล้องกับสังคมปัจจุบันอันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา ตลอดจนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (กรกฤช มีมงคล. 2548 : 1 ; อ้างอิงจาก สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. 2547 : 1)

การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะภาษาใดก็ตามล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น และเพื่อประโยชน์ในการศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม และเพื่อการประกอบอาชีพ ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ จึงได้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถ และมีทักษะในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศไว้ โดยได้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศซึ่งประกอบด้วย 4 สาระ ได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (สิริจิตต์ เดชอมรชัย. 2546 : 69 - 70)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงมีผู้ปกครองจำนวนมากที่หันมาใส่ใจกับเรื่องการเรียนภาษาสำหรับลูก โดยเฉพาะการเริ่มสอนตั้งแต่ปฐมวัย เนื่องจาก ปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเริ่มต้น เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เป็นวัยที่มีความสำคัญมากที่สุดของชีวิตมนุษย์ เพราะพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กจะพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็วและเด็กสามารถเรียนรู้ได้ในทุกสถานการณ์ ดังที่มีคำกล่าวไว้ว่า การที่เด็กได้รู้ได้เห็นการทำงานของผู้ใหญ่หรือแม้แต่การเล่นการพูดคุยของเด็กเอง ก็ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่ดีสำหรับเด็กแล้ว และถ้าการเล่นหรือการเห็นนั้น เด็กได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 อัน ได้แก่ การฟัง การดม การเห็น การสัมผัส การชิมรส การที่เด็กได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ ลงมือปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง และการที่เด็กได้อยู่ในบรรยากาศของการเรียนรู้ที่อบอุ่น ปลอดภัย และเป็นอิสระ จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 45)

ในขณะที่สำหรับผู้ปกครองบางกลุ่มในปัจจุบันนั้น การศึกษาในระดับอนุบาลไม่ได้มีความหมายเพียงสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่ช่วยดูแลเลี้ยงดูบุตรหลาน หรือช่วยให้มีพัฒนาการสมวัยเท่านั้น หากยังต้องการเร่งพัฒนาการให้รวดเร็ว มีผลการเรียนที่ดี และสามารถแข่งขันกับผู้อื่นในสังคมได้ ดังนั้นจึงมีแนวโน้มการเกิดขึ้นของโรงเรียนอนุบาลนานาชาติมากมายหลายแห่งในช่วงปีที่ผ่านมา เพื่อรองรับค่านิยมการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ และโรงเรียนสองภาษาที่แพร่หลายมากขึ้นในปัจจุบัน (สุติมา วงศ์วัจนกุล. 2546 : 1) และหนึ่งในหลายโรงเรียนที่พ่อแม่ผู้ปกครองระลึกได้เป็นลำดับต้นๆ คงหนีไม่พ้นโรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนสาธิต โรงเรียนเอกชนชื่อดัง เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้เน้นการเรียนสองภาษา คือ มีการเรียน การสอนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่เน้นหนักไปทางภาษาอังกฤษเป็นหลัก และมีการเรียนเสริมภาษาจีนเพิ่มขึ้นมาอีกเช่นกัน เนื่องจากคนในยุคปัจจุบันเล็งเห็นว่าภาษาจีนจะเป็นภาษาที่มีผู้นิยมใช้กันมากในอนาคต (นริศรา พลอยประไพ. 2550 : 192)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาในเรื่องเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย เพื่อทราบถึงเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนสองภาษาของเด็กปฐมวัยของสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่มีกันอย่างแพร่หลาย เป็นข้อมูลและใช้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจ และสื่อสารกับผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพ เหมาะสมกับพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP)

2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย และจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและสถานศึกษาระดับปฐมวัยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะนำไปสู่การวางรากฐานที่ดีในการเรียนรู้สองภาษาให้กับเด็กปฐมวัย เป็นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานในการศึกษาระดับปฐมวัย และเป็นข้อมูลสำหรับผู้ปกครองใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจเลือกประเภทของสถานศึกษาที่เปิดสอนเป็นภาษาต่างประเทศให้กับเด็กปฐมวัยได้ตรงตามความต้องการจำเป็น สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็น พ่อแม่ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ที่เปิดสอนตั้งแต่ในระดับอนุบาลขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 43 โรงเรียน จำนวน 7,156 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 9 โรงเรียน มีจำนวน 486 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ระดับการศึกษา

1.1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.1.2 ปริญญาตรี

1.1.3 สูงกว่าปริญญาตรี

1.2 อาชีพ

1.2.1 รับจ้าง / เกษตรกร

1.2.2 รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

1.2.3 ธุรกิจส่วนตัว

1.2.4 อื่นๆ

1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจ

1.3.1 ต่ำกว่า 50,000 บาท

1.3.2 50,000 - 100,000 บาท

1.3.3 สูงกว่า 100,000 บาทขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เจตคติ** หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และส่งผลต่อพฤติกรรมในการตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทิศทางที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเอง

2. **ผู้ปกครอง** หมายถึง บิดา มารดา ปู่-ย่า ตา-ยาย ญาติ ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแล เอาใจใส่ ให้การอบรมสั่งสอนบุตร หลาน หรือเด็กที่อยู่ในการปกครองที่เข้ารับการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาระดับปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี ที่มีเด็กปฐมวัยศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลโรงเรียนเอกชนสองภาษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP)

3. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 มีอายุระหว่าง 3-5 ปี เป็นบุตร-หลานของกลุ่มตัวอย่าง

4. **การเรียนรู้สองภาษา** หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กต้องเรียนภาษาที่สอง ซึ่งอาจหมายถึงภาษาแม่ที่ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นภาษาที่ 1 และภาษาอื่นๆที่เรียนรู้ที่โรงเรียนเป็นภาษาที่ 2 อีกหนึ่งภาษา หรือหมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เด็กได้เรียนภาษาแม่ที่ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นภาษาที่ 1 ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ภาษาอื่นๆที่โรงเรียนเป็นภาษาที่ 2 ซึ่งเป็นวิธีการที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถ หรือมีประสบการณ์ทางภาษาในการสื่อสารมากกว่า 1

ภาษา (สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเด็กปฐมวัยที่มีการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง และภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง)

5. เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษา หมายถึง ความรู้สึก ความคิด และการกระทำที่แสดงออกมา เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองซึ่งประกอบไปด้วยด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของผู้ปกครองที่มีการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบหาคุณภาพมาแล้ว

5.1 ความรู้ของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครองทั้งทางบวกและทางลบต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

5.2 ความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ปกครองทั้งทางบวกและทางลบต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

5.3 การแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้ปกครอง อันเนื่องมาจากความรู้สึกนึกคิดทั้งทางด้านดีและไม่ดีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

6. ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

6.1 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง แยกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

6.2 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับครอบครัว แบ่งเป็น รับจ้าง/เกษตรกร รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว หรือ อื่นๆ

6.3 ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง ระดับรายได้ของบิดาและมารดาในแต่ละเดือน โดยแยกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่า 50,000 บาท 50,001 - 100,000 บาท และมากกว่า 100,000 บาท

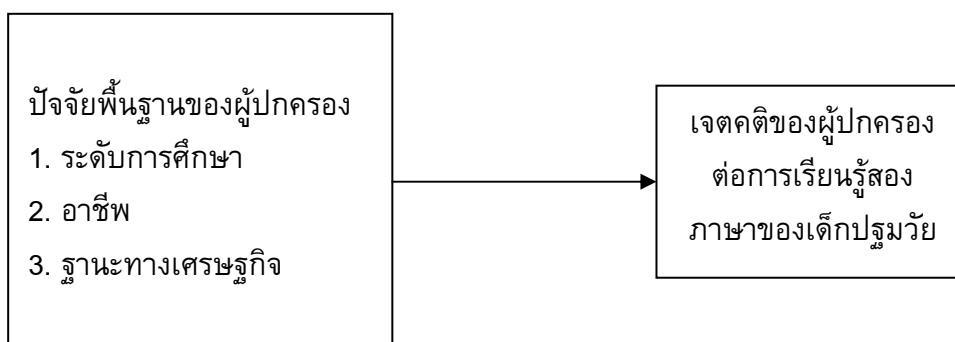
7. โรงเรียนสองภาษา (Bilingual School) เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของความผสมผสานเป็นสากล ซึ่งที่ผ่านมามี 2 รูปแบบ ดังนี้

7.1 โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้น ภาษาไทย และสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

7.2 โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษภาษาอังกฤษขนาดเล็ก (Mini English Program : MEP) เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ไม่เกิน 50 % ของชั่วโมงสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ (เมื่อเดือนเมษายน ปี พ.ศ.2547 ที่ผ่านมานายอดิศักดิ์ โพธารามิก รมว. กระทรวงศึกษาธิการได้ให้นโยบายรับการเปิดแบบ MEP แต่เน้นเป็นโรงเรียนสองภาษาเต็มรูปแบบ ที่จัดการสอนเป็นภาษาอังกฤษทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทยเท่านั้น และมีการประเมินความพร้อมของโรงเรียนที่ขออนุมัติเป็นโรงเรียนสองภาษาอย่างเข้มงวดขึ้นด้วย หากไม่พร้อมก็ไม่ควรเปิด และตั้งมาตรฐานเทียบเท่าโรงเรียนนานาชาติ)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้อังกฤษของเด็กปฐมวัย มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้อังกฤษของเด็กปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ดี
2. ผู้ปกครองที่มีปัจจัยพื้นฐานที่แตกต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้อังกฤษของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้ปกครอง

- 1.1 ความหมายของเจตคติ
- 1.2 องค์ประกอบของเจตคติ
- 1.3 การเกิดเจตคติ
- 1.4 ลักษณะของเจตคติ
- 1.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เจตคติ
- 1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ
- 1.7 การวัดเจตคติ
- 1.8 ประโยชน์ของการวัดเจตคติ
- 1.9 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีเจตคติที่แตกต่างกัน
- 1.10 ความหมายของผู้ปกครอง
- 1.11 ความสำคัญของผู้ปกครองกับการศึกษาปฐมวัย
- 1.12 บทบาทของผู้ปกครองกับการศึกษาปฐมวัย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา
- 2.2 ความหมายและที่มาของการสอนสองภาษา
- 2.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา
- 2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา
- 2.5 โมเดลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง
- 2.6 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- 2.7 การเรียนรู้ภาษาและกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย
- 2.8 การพัฒนาความสามารถทางภาษา และการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้สอง

ภาษาของเด็กปฐมวัย

- 2.9 หลักในการสอนสองภาษา ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศให้กับเด็กปฐมวัย
- 2.10 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษา และแนวทางในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย
- 2.11 ปัญหาในการสอนสองภาษาและการสอนสองภาษาสำหรับประเทศไทย
- 2.12 โรงเรียนสองภาษา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้ปกครองและการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้ปกครอง

1.1 ความหมายของเจตคติ

สิ่งหนึ่งที่เป็นตัวโน้มนำพฤติกรรมของบุคคล คือ “Attitude” จึงนับว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก คำว่า “Attitude” เดิมใช้คำว่า “ทัศนคติ” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “เจตคติ” ซึ่งปัจจุบันใช้ว่า “เจตคติ” และตามพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ได้ให้คำจำกัดความของเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึกของคนเราที่มีความเห็นต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ในด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งต่างๆ (สุภักษร อินทร. 2545 : 10 ; อ้างอิงจาก นพณัฐ จำปาเทศ. 2542 : 53)

เจตคติ หรือ ทัศนคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Attitude” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Aptus” แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม (ศรีบุญ ตติยาภิตติ. 2544 : 40 ; อ้างอิงจาก ระวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533 : 3) “เจตคติ” เป็นนามธรรมและเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่เจตคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะโต้ตอบ (State of Readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งเร้า (ศรีบุญ ตติยาภิตติ. 2544 : 40 ; อ้างอิงจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 1)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (สุภักษร อินทร. 2545 : 11 ; อ้างอิงจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526 : 14) ใช้คำว่า “ทัศนคติ” และให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ความคิดเห็นซึ่งถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ ซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทัศนคติจะมีบทบาทช่วยให้เราปรับปรุงตัวเองป้องกันตัวเอง (Defend Egos) ให้สามารถแสดงออกถึงค่านิยมต่างๆ และช่วยให้บุคคลเข้าใจโลกรอบตัวเรา ประสบการณ์เดิมของบุคคลช่วยในการเกิดทัศนคติและเป็นตัวกำหนดทัศนคติของบุคคล ทัศนคติไม่ได้เป็นองค์ประกอบอย่างเดียวกัทำให้เกิดการปฏิบัติ แต่เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดหรือเป็นที่มาของการปฏิบัติเช่นเดียวกัน การปฏิบัติของบุคคลจะทำให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลง หรือเกิดทัศนคติใหม่ได้ การปฏิบัติของบุคคลนั้นไม่ได้มีสาเหตุมาจากทัศนคติอย่างเดียว แต่เป็นผลที่เกิดขึ้นจากวิถีการครองชีวิต (Norms) นิสัย (Habits) และสิ่งที่คาดหวังจากผลของการกระทำต่างๆ ด้วย

กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2532 : 239-240) สรุปความหมายของเจตคติว่า เป็นความพร้อมของร่างกายและจิตใจ ที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ต่างๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยหนีออกไป โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เจตคติทางบวกหรือเจตคติที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะเข้าหาสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความชอบหรือความพอใจ

2. เจตคติทางลบหรือเจตคติที่ไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะถอยหนีจากสิ่งเร้า หรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความไม่ชอบหรือความไม่พอใจ

เชดคัทส์ โฆวาลินส์ (2520 : 38) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งเจตคตินี้จะปรากฏให้เห็นได้ชัดในกรณีที่เป็นสิ่งเร้าทางสังคม นอกจากนั้น เจตคดียังเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่อ้างอิงได้จากพฤติกรรมหรือการตอบสนองที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า

ฮ็อก (Hogg. 1998 : 116) กล่าวถึง เจตคติว่าเกี่ยวข้องกับความรู้สึก การแสดงพฤติกรรม ซึ่งมีต่อกลุ่มคน สิ่งของ เหตุการณ์ และสัญลักษณ์ ความรู้สึกอาจจะเป็นไปในทางบวกและทางลบ

อลพอร์ท (นพณัฐ จำปาเทศ. 2542 : 54 ; อ้างอิงจาก Allport. 1935 : 810) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นสภาวะความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

อนาสตาซี (นพณัฐ จำปาเทศ. 2542 : 54 ; อ้างอิงจาก Anatsi. 1976 : 543) กล่าวว่า เป็นความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่กำหนดให้เป็นพวกๆ ในทางชอบหรือไม่ชอบ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของบุคคลอันเนื่องมาจากความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ และแสดงออกทางพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางใดทิศทางหนึ่งทั้งทางบวกและทางลบ

1.2 องค์ประกอบของเจตคติ

นักจิตวิทยาได้เสนอองค์ประกอบของเจตคติจำแนกเป็น 3 แนวทางคือ (ศรัณู ตติยากิตติ. 2544 : 41 ; อ้างอิงจาก ระวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. 2533 : 12-13)

1. เจตคติ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive Component) หมายถึง องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของเจตคติ องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด เกี่ยวข้องกับสิ่งที่บุคคลพิจารณาว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา

1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ท่าทีที่ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายเจตคติ อาจแบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ องค์ประกอบด้านความรู้สึกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบเจตคติ เป็นศูนย์กลางของเจตคติ

1.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) หมายถึงความพร้อมหรือแนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติต่อเป้าหมายของเจตคติ ซึ่งมีผลมาจากสององค์ประกอบแรก เราจึงวัดเจตคติของบุคคลได้จากพฤติกรรมการแสดงออก

2. เจตคติ มีสององค์ประกอบคือ

2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา หมายถึง กลุ่มของความเชื่อที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ

2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก ที่บุคคลมีเมื่อถูกกระตุ้นโดยเป้าหมายของ เจตคติ

3. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ ความรู้สึก ในทางชอบ หรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของเจตคติ

ในขณะที่ งามตา วณิชานนท์ (2535 : 212-213) ได้สรุปความหมายแต่ละองค์ประกอบของเจตคติไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางการรู้คิด (Cognitive Component) เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องประกอบด้วยความรู้หรือความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับเป้าหมายของเจตคติ (attitude object) ที่อาจเป็นวัตถุ บุคคลหรือเหตุการณ์เป็นอันดับแรก และเป็นความรู้ที่มีทิศทางประกอบด้วย คือ ทางที่ว่าสิ่งนั้นดีเลว มีคุณหรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อที่ใช้ประเมินสิ่งนั้นได้ ไม่ได้ เป็นเพียงข้อเท็จจริงโดยทั่วไปเท่านั้น

2. องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) เจตคติมีลักษณะสำคัญที่อารมณ์ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทางเจตคตินั้น เช่นเดียวกับองค์ประกอบแรก ความรู้สึกของบุคคลจะต้องมีทิศทางด้วย ซึ่งหมายถึง ความชอบความไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือความพอใจไม่พอใจสิ่งหนึ่ง องค์ประกอบนี้ของทางเจตคติต่อสิ่งหนึ่งของบุคคลจะสอดคล้องกับทิศทางขององค์ประกอบแรกของเขาด้วย กล่าวคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ บุคคลก็จะชอบและพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษ บุคคลก็จะไม่ชอบ ไม่พอใจสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Action Tendency Component) เมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่สอดคล้องกันซึ่งติดตามมา คือ ความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเจตคตินั้นมีอยู่ด้วยกัน 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทางการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) และองค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Action Tendency Component) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดทิศทางเจตคติให้เป็นไปตามลักษณะของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป

1.3 การเกิดเจตคติ

จากองค์ประกอบของเจตคติ 3 องค์ประกอบ สามารถอธิบายการเกิดของเจตคติได้ 3 ประการ (ลัดดา กิติวิภาต. 2538 : 11)

1. การเกิดเจตคติทางด้านความรู้ ความคิด (The Formation of the Cognitive Component) เกิดจากการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในชีวิตประจำวัน จึงเกิดการประมวลข้อมูลขึ้น (Catagorization) เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยสะดวก ซึ่งการประมวลข้อมูลดังกล่าวอาจถูกหรือผิดก็ได้

2. การเกิดเจตคติทางด้านความรู้สึก (The Formation of the Affective Component) มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด กล่าวคือ หากบุคคลมีความรู้ ความคิด อย่างไร ก็จะมีอารมณ์ความรู้สึกไปในทางเดียวกัน

3. การเกิดเจตคติทางด้านพฤติกรรม (The Formation of the Behavior Component) พฤติกรรมของบุคคลอาจไม่ได้มาจากเจตคติของตน เนื่องจากมีอิทธิพลวัฒนธรรม บรรทัดฐานของสังคม ที่คอยควบคุมพฤติกรรมอยู่

สเตาท์ และฟรอสท์ (Strauss ; Frost. 1999 : 11) ได้อธิบายแบบจำลองของลำดับขั้นการเกิดเจตคติ (Hierachy of Effect Model) ว่าเจตคติเกิดเป็นลำดับขั้นจากความสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive หรือ Thinking) คือ การที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ แล้วใช้ความคิด สติปัญญาพิจารณาข่าวสารข้อมูลนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Feeling) คือ การตัดสินใจในทางเชื่อหรือไม่เชื่อ ชอบหรือไม่ชอบ จากการใช้ความคิดสติปัญญาพิจารณาข้อมูลข่าวสาร

3. องค์ประกอบด้านการกระทำ (Behavior) เป็นการกระทำตามความรู้สึก

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการข้างต้น ได้ก่อให้เกิดแบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ (Hierachy of Effects Model) 2 รูปแบบ คือ

1. แบบ High Involvement : เริ่มจากการที่บุคคลใช้ความคิด สติปัญญาพิจารณาข้อมูลข่าวสาร จนกระทั่งเกิดเป็นเจตคติ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ

2. แบบ Low Involvement : เริ่มจากการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารและในทันใด ก็ได้ทดลองปฏิบัติ (โดยยังไม่เกิดเจตคติ) แล้วจึงเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยตาราง แสดงแบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ (Hierachy of Effects Model)

ตาราง 1 แบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ (Hierachy of Effects Model)

ความสัมพันธ์สูง High Involvement		ความสัมพันธ์ต่ำ Low Involvement	
การได้รับข้อมูล ข่าวสาร (Awareness)	องค์ประกอบด้าน ความคิด (Cognitive / Think)	การได้รับข้อมูล ข่าวสาร (Awareness)	องค์ประกอบด้าน ความคิด (Cognitive / Think)
ความรู้ (Knowledge)		ความรู้ (Knowledge)	
ความชอบ (Liking)	เจตคติ (Attitude / Feel)	การซื้อ (Purchase)	พฤติกรรมนำไปสู่ การซื้อ (Behavior / Do)
ความโอนเอียง (Preference)		ความเชื่อมั่น (Conviction)	
ความเชื่อมั่น (Conviction)	พฤติกรรมนำไปสู่การ ซื้อ (Behavior / Do)	ความชอบ (Liking)	เจตคติ (Attitude / Feel)
การซื้อ (Purchase)		ความโอนเอียง (Preference)	

จากแนวคิดเรื่องนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดังนี้
ตาราง 2 ประยุกต์ใช้แบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ

ความสัมพันธ์สูง (High Involvement)		ความสัมพันธ์ต่ำ (Low Involvement)	
การได้รับข้อมูลข่าวสารจาก แหล่งต่างๆ ถึงประโยชน์ของ การเรียนสองภาษาของเด็ก ปฐมวัยทั้งด้านบวกและลบ	การใช้ความคิด สติปัญญาพิจารณา ข้อมูล เปรียบเทียบ ข้อมูล	การได้รับข้อมูลข่าวสาร เช่นเดียวกับ (High Involvement)	การใช้ความคิด สติปัญญา เช่นเดียวกัน
เกิดความชอบ ไม่ชอบ ความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดีต่อการ เรียนรู้สองภาษาของ เด็กปฐมวัย	เกิดเจตคติต่อการ เรียนรู้สองภาษา	ทดลองพาลูกไปเรียน ภาษาต่างประเทศในคอร์ส ระยะสั้น	กระทำตาม พฤติกรรมก่อน เกิดเจตคติ
ถ้ามีเจตคติที่ดีก็จะนำไปสู่การ สนับสนุนให้เรียนสองภาษา ของเด็กปฐมวัย	เกิดพฤติกรรม ตามเจตคติ	ถ้าผลการทดลองดีก็จะ เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน สองภาษาของเด็กปฐมวัย	เกิดเจตคติ ภายหลังการ ทดลอง

สรุปได้ว่า การเกิดเจตคติของบุคคลนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 องค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบทางด้านความคิด (Cognitive หรือ Thinking) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Feeling) และองค์ประกอบทางด้านการกระทำ (Behavior) โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ จะทำหน้าที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในการเกิดเจตคติ

1.4 ลักษณะของเจตคติ

สุภาณี สนิธิรัตน์และคนอื่นๆ (2541 : 368 ; อ้างอิงจาก Sherif ; & Sherif. 1956) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ว่า

1. เจตคติเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ เจตคติไม่ใช่เป็นแรงขับทางร่างกาย
2. เจตคติเป็นสิ่งที่คงทนถาวร แม้ว่าเจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยสามารถเปลี่ยนแปลงได้เหมือนการเรียนรู้อื่นๆ แต่เป็นความรู้สึกที่ฝังลึกลงไป
3. เจตคติเป็นความรู้สึกที่แสดงโดยตรงต่อสิ่งเร้าเป็นอย่างไรไป บุคคลย่อมแสดงความรู้สึกต่อบุคคลหนึ่งที่เขารู้จัก และอาจแสดงความรู้สึกไม่ชอบกับอีกคนหนึ่งที่เขารู้จักเช่นกัน
4. เจตคติสามารถเกิดกับทุกๆ สิ่งได้ เช่นเดียวกับ บุคคล วัตถุ กลุ่ม สถาบัน แนวความคิด และขบวนการต่างๆ ไป
5. เจตคติเป็นพื้นฐานหรืออย่างน้อยก็เป็นส่วนหนึ่งอันเป็นแรงผลักดันก่อให้เกิดลักษณะนิสัยขึ้นได้

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544 : 367) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
 2. เจตคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง เจตคติมีทั้งบวกและลบ
 3. เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบทางปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component)
 4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบหรือลบเป็นบวก
 5. เจตคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่งๆ อาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ
 6. สังคมประกิต มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจตคติของเด็ก โดยเฉพาะเจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรม
- ศรัญญ์ ตติยากิตติ (2544 : 42) ได้สรุปลักษณะสำคัญของเจตคติไว้ 6 ข้อ ดังนี้
1. เจตคติไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ภายหลังจากสิ่งแวดล้อม

2. เจตคติเป็นพฤติกรรมภายใน ไม่อาจทราบได้จนกว่าจะแสดงออก
3. เจตคติไม่อาจวัดได้โดยตรง แต่สามารถอนุมานได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก
4. เจตคติเป็นสภาวะทางจิตใจ ที่มีผลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออก

5. พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลอาจไม่ตรงกับเจตคติก็ได้ เพราะอาจมีเหตุผลทางสังคมที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเช่นนั้น

6. เจตคติอาจเปลี่ยนแปลงได้

โดยสรุป ลักษณะของเจตคติเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเจตคติมีทั้งทางบวกและทางลบ นอกเหนือจากนั้นเจตคดียังมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด และยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกด้วย

1.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เจตคติ

สุปาณี สนิธิรัตน์และคนอื่นๆ (2541 : 373) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เจตคติ ดังนี้

1. วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมมีอิทธิพลในการบิบบังคับต่อบุคคลในสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนยอมรับในสังคม เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความเมตตา กรุณา และค่านิยมในสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ย่อมเป็นตัวกำหนดให้บุคคลในแต่ละวัฒนธรรมมีเจตคติแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นตัวสะท้อนถึงเจตคติของแต่ละบุคคลอีกด้วย

2. ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นกลุ่มสังคมที่สำคัญที่สุด ถือได้ว่าเป็นแหล่งแรกสุดที่ให้การเรียนรู้ทางสังคม เจตคติที่ปลูกฝังในแต่ละคนนั้นย่อมเป็นสิ่งคงทนมากที่สุด ภายในครอบครัวพ่อแม่ มีอิทธิพลมากที่สุดต่อเด็ก ตัวพ่อแม่เองจะเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาแล้วก็ถ่ายทอดเจตคติทางวัฒนธรรมตลอดทั้งมีการฝึกฝนต่อเด็ก พ่อแม่จึงคล้ายกับเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่เกิดจากการอบรมถ่ายทอดนั้น เพราะเหตุที่พ่อแม่มีอิทธิพลที่มั่นคงในระหว่างปีแรกๆ ของเด็ก เจตคติและความเชื่อถือเกือบทั้งหมด จึงมีผลมาจากเจตคติและความเชื่อของพ่อแม่ แม้กระทั่งเมื่อโตแล้วก็ตาม

3. กลุ่มเพื่อน (Peer Group) กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะต่างๆ ทัดเทียมกัน เป็นเพื่อนกันหรือเป็นคนที่รู้จักที่เห็นว่ามีคามทัดเทียมกันในสังคม ขณะที่เด็กเติบโตขึ้นนั้น เขาจะใช้เวลาส่วนมากคบค้าสมาคมกับคนที่เขาคิดว่าเท่าเทียมกัน บุคคลเหล่านี้จะมีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นๆ ต่อเจตคติของเขา โดยจะไว้วางใจเพื่อนเหล่านั้นต่อการแนะนำตักเตือน มิตรภาพ และด้านความสนุกสนาน กลุ่มเพื่อนจะค่อยๆ กลายเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดในด้านความคิดเห็นและการกระทำ

สรุป องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เจตคตินั้นมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ วัฒนธรรม (Culture) ครอบครัว (Family) และกลุ่มเพื่อน (Peer Group) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3

ประการนี้ ส่งผลต่อการเรียนรู้เจตคติ และการเกิดเจตคติในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไปตามแต่ละกลุ่ม จนกว่าจะมีสิ่งอื่นเข้ามาเปลี่ยนแปลงเจตคติเดิมนั้นออกไป

1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

การเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคตินั้น วัฒนา ศรีสัตย์วาจา (2534 : 317-320) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขและการเสริมแรง (Conditioning and Reinforcement Theories) รูปแบบของการวางเงื่อนไขและการเสริมแรง มีข้อสมมติฐานเบื้องต้นว่า เจตคติจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับข้อมูลความจริง เรียนรู้ถึงความรู้สึก และคุณค่าเกี่ยวกับความจริงเหล่านั้นโดยได้รับข้อมูลและความรู้สึกผ่านกระบวนการและกลวิธีต่างๆ ดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์ (Association) การเกิดเจตคติตามกระบวนการนี้เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าต่างๆ ปรากฏขึ้นพร้อมกัน สิ่งเร้าที่เป็นกลาง หากปรากฏพร้อมกับสิ่งเร้าที่เป็นบวกหรือเป็นลบหลายๆ ครั้ง ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเป็นบวกหรือลบต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลางได้ การเรียนรู้คุณสมบัติของวัตถุ ลักษณะของบุคคลหรือแง่มุมทางความคิดต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเจตคติต่อวัตถุ บุคคล หรือความคิดนั้นๆ ปัจจัยที่สร้างให้เกิดเจตคติได้ง่ายที่สุด คือ การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งนั้นๆ กับคุณสมบัติของตัวมันเอง

1.2 การเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้เกิดจากการเสริมแรงด้วย เมื่อบุคคลแสดงความรู้สึกหรือกระทำสิ่งใดลงไปแล้วมีคนเห็นด้วย จะเป็นการเสริมแรงให้เขาแสดงความรู้สึกหรือกระทำสิ่งนั้นอีกจนกลายเป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น

1.3 การเลียนแบบ (Imitation) เจตคติสามารถเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบได้ การที่บุคคลจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอาอย่างผู้ที่แข็งแรง ผู้มีอำนาจ ผู้ที่ตนยกย่องนับถือ เป็นบุคคลสำคัญหรือเป็นวีรบุรุษ มักจะได้รับการเลียนแบบอยู่เสมอ

กระบวนการแห่งการวางเงื่อนไข การเสริมแรง และการเลียนแบบ เป็นกลวิธีสำคัญในการเรียนรู้เรื่องการเกิดเจตคติของบุคคล

2. ทฤษฎีสิ่งจูงใจและความขัดแย้ง (Incentives and Conflict Theories) ทฤษฎีที่พูดถึงสิ่งจูงใจและความขัดแย้ง จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติโดยเฉพาะบุคคลที่มีเจตคติหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติในเรื่องหนึ่งเรื่องใด จะต้องมิเหตุผลของการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งนั้นอยู่ในตนเอง ถ้าเหตุผลของการยอมรับดีกว่า ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเหตุผลที่จะปฏิเสธดีกว่าจะมีผลตรงกันข้าม โดยทั่วไปบุคคลจะพยายามรักษาเจตคติเดิมไว้ก่อนเสมอ เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง เนื่องจากเจตคติจะรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นตลอดจนการประเมินคุณค่าด้วย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคตินั้นมีทฤษฎีใหญ่ๆ อยู่ 2 ทฤษฎี นั่นคือ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขและการเสริมแรง และทฤษฎีสิ่งจูงใจและความขัดแย้ง ในแต่ละทฤษฎีจะมีการกล่าวถึง

กระบวนการและกลวิธีที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดเจตคติต่าง ๆ กันออกไป ตามปัจจัยต่างๆ ที่อยู่รอบตัวตามสิ่งเร้าและตามข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม

1.7 การวัดเจตคติ

ในการวัดเจตคตินั้นเราจะทราบเจตคติของคนได้ก็โดยการสังเกต การพยากรณ์ จากการแสดงออก คำพูด การกระทำหรือพฤติกรรมภายนอก การสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งวิธีที่ใช้วัดเจตคติเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้ (สุภักษร อินทร. 2545 : 12)

1. ใช้แบบทดสอบวัดเจตคติโดยตรง ซึ่งมักเรียกกันว่า “มาตราส่วนวัดเจตคติ” (Attitude Scales) ที่นิยมใช้กันแพร่หลาย คือ แบบทดสอบวัดเจตคติของลิเคิร์ท (The Likert Techniques) และแบบทดสอบทางเจตคติของเธอร์สโตน (The Thustone Method)

1.1 แบบทดสอบวัดเจตคติของลิเคิร์ท (The Likert Techniques) เป็นที่นิยมกันมากที่สุด คือ การใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และแต่ละฉบับจะมีค่าเป็นตัวเลข คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

1.2 แบบทดสอบทางเจตคติของเธอร์สโตน (The Thustone Method) เป็นมาตราส่วน 11 อันดับ ตั้งแต่ความรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด ไปจนถึง ไม่พึงพอใจมากที่สุด แต่ละอันดับจะมีค่าเป็นตัวเลข คือ เห็นด้วยมากที่สุดได้ 11 คะแนน รองลงไปก็เป็น 9.9, 8.8, 7.7, 6.6, ความเห็นกลางๆ ได้ 5.5 ต่ลงไปเป็น 4.4, 3.3, 2.2, 1.1 และไม่เห็นด้วยมากที่สุดได้ 0.0

2. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบสนองอย่างเสรี (Free-Respond Method) นักจิตวิทยาบางคนมีความเห็นว่า ในการให้ผู้ถูกศึกษาตอบคำถามแบบตามฟอร์มในแบบทดสอบมาตราส่วนวัดเจตคตินั้น ถามได้ไม่ครอบคลุมความรู้สึกในใจอันเป็นเจตคติในเรื่องนั้นๆ มีข้อเท็จจริงว่า แม้คนสองคนได้คะแนนเท่ากัน อาจจะมีระดับความคิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้นต่างกันก็ได้ วิธีการวัดแบบนี้มีลักษณะไม่เป็นทางการ กล่าวคือ ข้อมูลไม่ออกเป็นตัวเลข

3. การสังเกต ถือว่าหลักพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลในสังคมสะท้อนให้เห็นเจตคติของบุคคลนั้นๆ ฉะนั้นเราสามารถสังเกตพฤติกรรมที่พวกเขากระทำเป็นประจำอยู่เสมอ

4. Projective Method เป็นการให้ดูภาพที่เลื่อนลงไม่ชัดเจน แล้วบรรยายออกมาตามความรู้สึกจากจิตใต้สำนึก

ในขณะที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2529 : 26) กล่าวว่า การวัดเจตคติของผู้ใหญ่และเด็กโตที่มีการศึกษา นิยมใช้วิธีการใช้แบบสอบถามมากที่สุด เนื่องจากวิธีนี้ใช้วัดเจตคติของคนเป็นจำนวนไม่จำกัดในเวลาเดียวกัน และสร้างสภาวะที่ลบล้างเฉพาะส่วนตัวให้แก่ผู้ตอบได้มาก

วิธีการใช้แบบสอบถามในการวัดเจตคตินั้น มีผู้สร้างเครื่องมือประเภทนี้ขึ้นหลายแบบ แต่ที่นิยมมี 3 ประเภท คือ วิธีการใช้ค่าประจำประโยค วิธีการประเมินบนมาตราส่วน และวิธีการใช้ความหมายแฝงคำคุณศัพท์

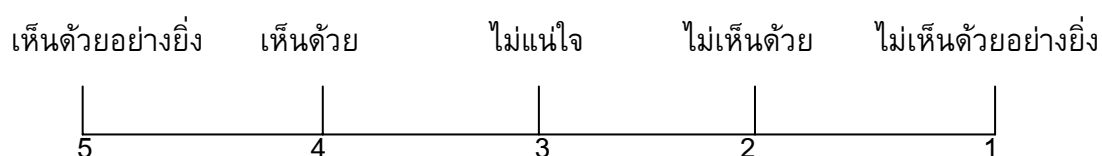
1. วิธีการใช้ค่าประจำประโยค (Method of Equal Appearing Intervals) เป็นวิธีการของเธอร์สตันและคนอื่นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2529 : 26-29 ; อ้างอิงจาก Thurstone and others. 1929) การหาค่าประจำประโยคตามวิธีของเธอร์สตัน เริ่มต้นด้วยการสร้างข้อความ หรือ ประโยคที่มีการแสดงถึงเจตคติต่อประเด็นที่ต้องการจะวัดมาอย่างน้อยเป็นจำนวน 4 หรือ 5 เท่าของจำนวนข้อความที่จะใช้ในแบบสอบถามฉบับจริง ข้อความที่สร้างขึ้นนี้ ควรจะสั้นไม่กำกวม โดยมีทั้งข้อความที่แสดงเจตคติทางบวก ทางลบและเป็นกลาง นำไปให้คณะบุคคลจำนวนหนึ่งตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป ทำการพิจารณาอย่างอิสระ โดยแต่ละข้อความจะมีช่วงการวัด ไม่เห็นด้วย หรือชอบน้อยที่สุด ไปจนถึงเห็นด้วย หรือชอบมากที่สุดรวม 11 ช่วงเท่าๆกันดังรูป

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

เจตคติทางลบ
เจตคติเป็นกลาง
เจตคติทางบวก

จากรูป จะสามารถแบ่งระดับความรู้สึกออกเป็น 11 ระดับ โดยที่ระดับ 1-5 เป็นเจตคติที่มีทิศทางเป็นลบ เช่น ความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย โดยมีระดับสูงสุด คือ 1 ไปเรื่อยๆ จนถึงระดับต่ำสุด คือ 5 สำหรับระดับที่ 6 จะเป็นระดับความรู้สึกเฉยๆหรือเป็นกลาง ส่วนส่วนระดับที่ 7-11 เป็นเจตคติที่มีทิศทางเป็นบวก เช่น ความรู้สึกชอบ พอใจ เห็นด้วย โดยมีระดับสูงสุด คือ 11 ไปเรื่อยๆ จนถึงระดับต่ำสุด คือ 7 ผู้ตัดสินต้องพิจารณาตัดสินข้อความแต่ละข้อจนหมด หลังจากนั้น ผู้สร้างข้อความจะนำค่าที่ตัดสินไว้ในแต่ละข้อความ มาพิจารณาค่าประจำประโยค แล้วเลือกเอาข้อความที่มีค่าประจำประโยค (Scale Value) ห่างกันเป็นช่วงเท่าๆกัน มาใช้ในแบบสอบถามที่มีเนื้อหาไม่ซ้ำกัน ไม่คลุมเครือ และมีค่าประจำประโยคแตกต่างกันกระจายทั่วตลอด โดยใช้ประโยคที่มีค่าประจำประโยคตั้งแต่ต่ำสุดจนถึงสูงสุด และนำข้อความเหล่านั้นมาเรียงใหม่คละกันไปในแบบสอบถาม

2. วิธีการประเมินแบบมาตราส่วน (Method of Summated Rating) วิธีนี้สร้างขึ้นโดย ลิเคิร์ต (Likert. 1932) วิธีการประเมินแบบมาตราส่วนของลิเคิร์ตนี้ แบบสอบถามจะประกอบด้วยข้อความต่างๆที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นของเจตคติที่ต้องการศึกษา แต่ละข้อความมีมาตราส่วนประกอบ แบ่งความรู้สึกออกเป็น 5 ช่วง เท่าๆกัน ดังรูป

จากรูป จะแบ่งช่วงความรู้สึกออกเป็น 5 ช่วง เท่าๆกัน ตั้งแต่ 1-5 ค่า 1-2 เป็นเจตคติที่มีทิศทางลบ โดยค่า 1 เป็นระดับความรู้สึกสูงที่สุด ค่า 2 เป็นระดับความรู้สึกรองลงมา สำหรับค่า 3 เป็นระดับความรู้สึกที่ก้ำกึ่งระหว่างเจตคติทางบวกและทางลบ ส่วนค่า 4 และ 5 เป็นเจตคติทางบวก โดยค่า 5 เป็นระดับความรู้สึกสูงที่สุด และค่า 4 เป็นระดับความรู้สึกรองลงมา

หลังจากสร้างแบบสอบถามที่มีข้อความจำนวนมากพอควร นำแบบสอบถามไปใช้กับคนกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกับคนในกลุ่มตัวอย่างที่ผู้สร้างต้องการวัดเจตคติ หลังจากนั้นคัดเลือกข้อความที่แจ่มชัด ไม่คลุมเครือ มีค่าอำนาจจำแนกเหมาะสมไปใช้แบบสอบถามจริง โดยข้อความที่นำมาใช้จริง ควรมีเนื้อความที่แสดงเจตคติทั้งด้านบวก และด้านลบจำนวนใกล้เคียงกัน (ดวงแข จงเจริญ. 2540 : 12-13)

3. วิธีการใช้ความหมายแฝงคุณศัพท์ (Semantic Differential Method) ซึ่งวิธีการนี้ออสกุตและคนอื่นๆ (รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. 2533 : 115-119 ; อ้างอิงจาก Osgiid. and others. 1955) เป็นผู้สร้างขึ้น ทำการคัดเลือกคำหรือข้อความที่ต้องวัดเจตคติ โดยการเลือกคำคุณศัพท์ หรือเป็นวลีที่ตรงข้ามกันเป็นจำนวนคู่ให้มากๆ คำที่คัดเลือกมานั้นต้องมีความหมายสอดคล้องกันกับคำหรือข้อความที่จะต้องการวัดเจตคติ การกำหนดช่วงมาตรา และการกำหนดคะแนน โดยทั่วไปกำหนดเป็น 7 ช่วง กำหนดให้มีค่าเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย หรือ จากน้อยไปหามาก ดังรูป

แข็งแกร่ง	7	6	5	4	3	2	1	อ่อนแอ
-----------	---	---	---	---	---	---	---	--------

สกปรก	1	2	3	4	5	6	7	สะอาด
-------	---	---	---	---	---	---	---	-------

จากนั้นนำแบบสอบถามวัดเจตคติที่สร้างขึ้น ไปใช้กับบุคคลที่ต้องการวัด โดยให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายบนช่วงมาตรา ตามความรู้สึกของผู้ตอบบนคำคุณศัพท์หรือวลีแต่ละคู่

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า วิธีการวัดเจตคตินั้นมีหลายวิธี ซึ่งในแต่ละวิธีนั้น มีขั้นตอนและวิธีการในการวัดแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับการวัดเจตคตินั้นใช้กับบุคคลและสถานการณ์ใด เป็นต้น

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติโดยใช้ลักษณะแบบสอบถามวัดเจตคติของไลเคิท (The Likert Technique) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.8 ประโยชน์ของการวัดเจตคติ

ประโยชน์ของการวัดเจตคติ ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2529 : 1-4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดเจตคติไว้ ดังต่อไปนี้ คือ

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม การมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า เขามีความรู้ทางด้านดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกรับชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด เจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใด ฉะนั้นการทราบเจตคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทราบการกระทำของบุคคลนั้นได้

2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดอย่างใดนั้น เป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุขในสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีเจตคติต่อสิ่งต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน และไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม

3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข บุคคลสามารถจะมีเจตคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันไปได้มาก แต่ในบางเรื่องจำเป็นที่จะต้องได้รับความคิดเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดแนวทางและการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน

4. วัดเพื่อให้เข้าใจสาเหตุและผล เจตคติเปรียบเหมือนสาเหตุภายใน ซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลกระทำไปได้อย่างต่าง ๆ กัน สาเหตุภายในหรือเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้อาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายในที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่างๆ ได้อย่างชัดเจน บางกรณีจำเป็นต้องวัดเจตคติของบุคคลต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการวัดเจตคตินั้นนอกจากจะวัดเพื่อทราบถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ภายใน และเข้าใจถึงเหตุและผลของแต่ละบุคคลแล้ว ยังสามารถหาหนทางป้องกัน แก้ไข และทำนายพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย

1.9 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีเจตคติที่แตกต่างกัน

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (บรรพต ชันคำ. 2546 : 16 ; อ้างอิงจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 65-69) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีเจตคติที่แตกต่างกันไว้ ดังนี้

1. ตัวบุคคล (The Individual) ประสบการณ์ในการให้การเลี้ยงดู หรือการฝึกอบรม จะเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล ขณะเดียวกันก็ย่อมมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งบุคลิกภาพที่แตกต่างกันนี้จะมีผลทำให้เจตคติของบุคคลเหล่านั้นแตกต่างกันด้วย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านสรีรวิทยา สังคม เช่น อายุ การศึกษา มีผลต่อเจตคติของบุคคล ทำให้มีผลต่อเจตคติของตนเองที่มีต่อสิ่งต่างๆ ในสังคม

2. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relation) การที่บุคคลหนึ่งจะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติหรือไม่มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะบางอย่างของบุคคลนั้น ได้แก่ ความเป็นที่นาเชื่อถือ ความน่าสนใจ และอำนาจ คุณลักษณะเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ นอกจากนี้ความแตกต่างกันของความเชื่อและเชื้อชาติจะมีผลก่อให้เกิดเจตคติที่แตกต่างกันของบุคคลได้

3. กลุ่ม (The Group) บุคคลย่อมมีส่วนร่วมในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกหลายคน ในขณะที่เดียวกันบุคคลนั้นก็อาจจะมีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่มอื่นด้วย เจตคติของบุคคลนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลในกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกด้วย ดังนั้น เจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนได้ทางหนึ่งก็โดยการเปลี่ยนแปลงเจตคติของกลุ่ม

4. สัมพันธภาพระหว่างกลุ่ม (Intergroup Relation) กลุ่มต่างๆ ถ้ามีความเหมือนกัน และความแตกต่างกันมากเท่าใดในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม ความแตกต่างของสังคม ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม บางครั้งอาจทำให้เกิดความแตกต่างของเจตคติระหว่างกลุ่มขึ้นได้

สรุปได้ว่า ปัจจัยพื้นฐานในด้านตัวบุคคล สัมพันธภาพระหว่างบุคคล กลุ่ม และ สัมพันธภาพระหว่างกลุ่มนั้น ล้วนแต่ส่งผลให้คนเรามีเจตคติที่แตกต่างกัน

1.10 ความหมายของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือ บุคคลอื่น อาจเป็นญาติมิตรหรือผู้อื่นซึ่งพ่อแม่ ไว้วางใจ ที่มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525)

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ – แม่ พี่ ป้า น้า อา คนรู้จัก หรือคนที่ไม่รู้จักก็ได้ ซึ่งทำหน้าที่ ดูแลชีวิตพื้นฐาน แนะนำแนวทาง สนับสนุนช่วยเหลือและแนะนำเด็ก ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 2)

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลที่รับเด็กไว้ในความดูแล โดยทำหน้าที่อุปการะ เลี้ยงดูอบรม สั่งสอนด้วยความรักและเอาใจใส่ ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก (ทรงพร สุทธิธรรม. 2534 : 31)

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลที่รับเด็กไว้ในความดูแล รวมถึงผู้ที่รู้จักและไม่รู้จัก โดยทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนด้วยความรัก ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก (วรณัฐ เสนิงส์ ณ อยุธยา. 2547 : 10)

ดังนั้น ผู้ปกครอง จึงหมายถึง พ่อ แม่ บุคคลในครอบครัว หรือ บุคคลอื่นที่มีหน้าที่ ดูแล อบรม สั่งสอน และเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเอาใจใส่ รวมทั้งให้การศึกษา กับเด็กที่อยู่ในความดูแล

1.11 ความสำคัญของผู้ปกครองกับการศึกษาปฐมวัย

ความสำคัญและความจำเป็นของการให้ผู้ปกครองหรือครอบครัวมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้สะท้อนเกี่ยวกับ ความสำคัญของผู้ปกครองไว้ดังนี้ (สมาลี คัมชัยสกุล. 2544 : 13-14 ; อ้างอิงจาก Morrison. 1998 : 38-52)

ลูเธอร์ (Martin Luther) ค.ศ. 1483-1546 ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ปกครอง คือ บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่าเป็นผู้ที่เป็แบบอย่างและขัดเกลาให้เด็ก เจริญเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ และดำรงชีวิตอยู่ได้เฉกเช่นสุจริตชนตามคำสอนของพระผู้เป็นเจ้า

คอมนีอุส (John Amos Comenius) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของลูก และเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่ยังเด็ก จึงจัดการ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของลูกได้อย่างเหมาะสม

เปสตาลอสซี (John Heinrick Pestalozzi) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ปกครอง โดยเฉพาะแม่ในฐานะที่เป็นผู้มีบทบาทหลักและรับผิดชอบสูงในครอบครัว เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ความอดทนและความเสียสละ และน่ายกย่อง

เฟรอเบล (Friedrich Wilhem Froebel) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ปกครอง คือ สื่อ การสอนเด็กปฐมวัยที่เขาสร้างขึ้น เช่น บทเพลงกล่อมเด็ก คำคล้องจองสำหรับเด็ก และเกมต่างๆ ซึ่ง เฟรอเบลจะใช้คำว่า “แม่” ในชื่อของสิ่งของเหล่านั้นซึ่งมีนัยว่า แม่เป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทหลักในการ ปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยสื่อที่เขาสร้างขึ้น

จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นได้ว่า บทบาทและความสำคัญของผู้ปกครองกับการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการกำหนดทิศทางชีวิตของเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนโต เปรียบเสมือนครูคนแรกที่ให้ความรู้และเปรียบเสมือนโรงเรียนแห่งแรกเช่นกัน

1.12 บทบาทของผู้ปกครองกับการศึกษาปฐมวัย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 7) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก มี ผลต่อเด็กในทุกด้าน เด็กสามารถเรียนรู้ ทำงาน และเล่นกับเพื่อนได้อย่างมั่นใจและมีความสุข หาก ได้รับการสนับสนุนที่ดี การอบรมเลี้ยงดูที่ดี และถูกต้องจากผู้ปกครอง บทบาทของผู้ปกครองในการ อบรมเลี้ยงดูเด็ก จะเป็นทั้งผู้เลี้ยงดู ผู้ส่งเสริมพัฒนาการ และผู้ให้การศึกษา ในด้านของการศึกษา ผู้ปกครอง คือ ครูคนแรกของเด็ก การเลี้ยงดูและส่งเสริมเป็นงานส่วนหนึ่งนับแต่ฝึกการถ่ายปัสสาวะ อุจจาระ การแต่งตัวด้วยตนเอง การอบรมมารยาทสังคม การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และการสร้าง เสริมเจตคติที่ดีต่อเพื่อน และการปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ ทั้งโดยการเลียนแบบและการ สั่งสอน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 12) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัยไว้ว่า ในการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาเด็ก มารดามีบทบาทสำคัญมากในการเลือกใช้วิธีการใน การอบรมสั่งสอน แนะนำ และปฏิบัติต่อเด็ก เพื่อที่จะส่งเสริมและสนองความต้องการในด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ คุณธรรม ด้านสังคมและบุคลิกภาพ และด้านสติปัญญา ลักษณะวิธีการต่างๆ ที่มารดา ใช้ในการเลี้ยงดูเด็กนั้น จะต้องคำนึงถึงพัฒนาการและความต้องการของเด็ก เมื่อมารดามีความเข้าใจ ก็จะช่วยให้สามารถจัดประสบการณ์ จัดสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ดี

วาโร เฟ็งสวัสต์ (2542 : 23) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครอง ดังนี้ พ่อแม่ผู้ปกครองนอกจากจะเลี้ยงดูเด็กให้มีร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บไข้ได้ป่วยแล้วยังจะต้องมีการพัฒนาทางจิตใจ และทางสังคมในเชิงจิตวิทยาให้กับเด็กด้วย

อารี รังสินันท์ (2524 : 165-117) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองควรเป็นดังนี้

1. การเลี้ยงดูลูกให้เจริญเติบโตในสังคม เด็กควรได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ด้วยความรักความอบอุ่น การเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตในสังคมอย่างสมบูรณ์ ต้องให้เด็กได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นมูลฐานอย่างเพียงพอ ซึ่งได้แก่ การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย คือการให้อาหารตามหลักโภชนาการ การนอนหลับพักผ่อน การจัดหาเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม การออกกำลังกาย การฝึกหัด และการป้องกันโรคและอุบัติเหตุ และการตอบสนองความต้องการทางจิตวิทยา คือ ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับว่าเด็กคือส่วนสำคัญของครอบครัว การเป็นอิสระของตัวเอง

2. การอบรมและการให้การศึกษาเบื้องต้นโดยตรง การอบรมให้เด็กรู้จักระเบียบของสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อเด็กจะสามารถปรับตัวในสังคมได้ดี ซึ่งใช้วิธีการดังนี้ การปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้แก่เด็ก คือ การมีสุขภาพอนามัยดี มีระเบียบวินัย มีชีวิตที่เรียบง่าย มีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี และกล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักการแก้ปัญหา การอบรมมารยาททางสังคม คือ การฝึกมารยาทในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเวลาสถานที่ และมารยาทในการรับประทานอาหาร และการปลูกฝังเจตคติที่ถูกต้องให้แก่บุตร คือ ความรู้สึกนึกคิดของบิดามารดา ซึ่งมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านเจตคติของเด็ก

3. การส่งเสริมความสนใจของลูก โดยการจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ลูกมีความสนใจ เช่น อุปกรณ์ระบายสี วาดรูป ถ้าลูกสนใจทางด้านศิลปะ หนังสือนิทาน เครื่องเล่นที่เหมาะสม พาไปทัศนศึกษา

4. การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา โดยการส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาต่างๆ ส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ รู้จักการสังเกตและสนใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และส่งเสริมทักษะทางภาษาเพื่อให้ความพร้อมที่จะเรียนรู้ทางภาษาต่อไป

5. การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคม โดยการส่งเสริมอบรมให้ลูกเข้าใจในด้านวัฒนธรรมของชาติ ในการรักษายกย่องมรดกทางวัฒนธรรมและประเพณีของไทย เพื่อให้เด็กได้รู้จักคุณค่ามรดกวัฒนธรรมของไทย

โกรทเบิร์ก (Grotberg. 1979 : 211) บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่จะได้รับการกำหนดไว้และสั่งสอนให้ปฏิบัติสืบต่อกันมาดังนี้ คือ

1. พ่อแม่ควรทำหน้าที่ดูแลและฝึกหัดเด็กเป็นระยะเวลานานตามวัยต่างๆ เช่น วัยทารกวัยเด็ก วัยรุ่น จนกว่าเด็กจะพึ่งตนเองได้ ในการดูแลเด็กนี้ นอกจากพ่อแม่จะให้อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยแก่เด็กแล้ว จะต้องคอยปกป้องอันตรายต่างๆ ให้แก่เด็กอีกด้วย ส่วนการ

ฝึกหัดเด็กนั้น พ่อแม่จะทำหน้าที่เบื้องต้นในการฝึกหัดเด็กให้รู้จักมีความคิดและการกระทำที่เหมาะสม

2. พ่อแม่มีหน้าที่ทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เพื่อที่จะจัดเตรียมให้เด็กมีความสามารถที่จะเป็นพ่อแม่ที่ดีในอนาคตได้ด้วย

3. พ่อแม่มีบทบาทที่จะต้องให้การศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการแก่ลูกของตน และพ่อแม่ควรเข้าไปในกระบวนการในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของลูก และมีส่วนรับผิดชอบลูกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ดังจะเห็นได้ว่า บทบาทของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในทุกๆด้าน ทั้งในด้านของการเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูและในด้านของการเป็นผู้ให้การศึกษา ผู้ปกครองจึงควรให้ความรักดูแลและเอาใจใส่ ให้เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความเอื้ออาทร มีการยอมรับ เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นของมนุษย์ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจระหว่างกัน เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจในด้านต่างๆ

พระยาอนุมานราชธน ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า ภาษาคือ “วิธีที่มนุษย์แสดงความในใจเพื่อให้ผู้อื่นที่ตนต้องการให้รู้ได้รู้ จะเป็นเพราะต้องการบอกความในใจที่นึกไว้หรือระบายความในใจที่อัดอั้นอยู่ให้ปรากฏออกมาภายนอก โดยใช้เสียงพูด ที่มีความหมายตามที่ได้ตกลงรับรู้กัน ซึ่งมีผู้ได้ยินรับรู้และเข้าใจ” (อนงค์ วรพันธ์. 2546 : 6 ; อ้างอิงจาก อนุมานราชธน. 2513 : 23)

หรรษา นิลวิเชียร (2536 : 201) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการพูดและการเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะดังกล่าวช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆในสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น และบุษบงตันติวงศ์ (2535 : 40-47) กล่าวว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารที่ต้องใช้ให้เหมาะกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากภาษาแบบต่างๆ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว ร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถใช้สื่อความคิดแต่ละเรื่อง โดยใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานกัน หรือสลับกัน สำหรับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537 : 208) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า คือระบบในการสื่อสารตามความคิดหรือความรู้สึก โดยการใช้สัญลักษณ์ เสียงท่าทาง หรือเครื่องหมาย ที่มีความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวาส บุนนาค (2538 : 15) ที่กล่าวว่าภาษา หมายถึง ระบบของเสียงสัญญาณหรือสัญลักษณ์ตัวหนังสือที่สื่อออกมาแล้วมีความหมาย และสื่อความเข้าใจกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปความหมายของภาษาได้ว่า เป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งสามารถแสดงออกมาเป็นสัญลักษณ์ต่างๆ เสียง คำพูด ท่าทาง แล้วสื่อออกมาให้มีความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้อื่นได้รับรู้และมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ส่วนความสำคัญของภาษานั้น ทิศนา ขัมมณี และคนอื่นๆ (2535 : 107) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไว้ว่า เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการคิด และสื่อความหมาย การปรับตัวรับความรู้ใหม่ เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ รักวิจัย (2535 : 77) ที่กล่าวว่าภาษามีความสำคัญกับเด็กมากเพราะการอยู่ในสังคมเด็กจะต้องสื่อสารกับผู้อื่นด้วยวิธีการพูด การอ่าน การฟัง และการเขียน

นอกจากนี้ภาษายังสามารถติดต่อสื่อสารและเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและสติปัญญา ดังนั้นภาษาจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็กๆ ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ (2529 : 215) กล่าวว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 2-4 ปี ซึ่งจะมีลักษณะการพูดคุย โดยการสื่อสารทางสังคม (Social Communication) การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จะมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ จากการมองเห็นของตนเอง เด็กจะพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นตามลำดับ ในช่วงอายุ 5-6 ปี เด็กจะก้าวสู่การคิดโดยอาศัยการรับรู้ถึงการมองเห็นสิ่งต่างๆ แล้วสามารถบอกได้ว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร การหยั่งเห็นของเด็กแสดงว่าเด็กก้าวหน้าไปสู่การรู้จักแยกแยะสามารถมององค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อเหตุการณ์หรือมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบได้ ซึ่งการพัฒนาความสามารถทางภาษา ควรได้รับการส่งเสริม โดยอาศัยการรับรู้จากการมองเห็น การคิด การพูด และการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาภาษาต่อไป

รุ่งนภา วุฒิ (2543 : 10) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างมนุษย์เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยแสดงออกมาเป็นคำพูด กิริยา อากักร การคิด โดยถ่ายทอดและสื่อออกมาอย่างมีความหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้อื่นสามารถรับรู้และเข้าใจสิ่งที่สื่อออกมา ตลอดจนใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้การดำเนินชีวิตในสังคมการเรียนรู้เหล่านี้จะนำเด็กให้เด็กมีการพัฒนาทางด้านสังคมและพัฒนาทางด้านสติปัญญาต่อไป

จึงจะเห็นได้ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างมนุษย์ ทั้งทางการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้ได้จากการสื่อสารกับสิ่งต่างๆ รอบตัว และเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ไปตามลำดับโดยได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กมีการปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ความหมายและที่มาของการสอนสองภาษา

ความหมายของสองภาษา

การศึกษาสองภาษา (Bilingual Education) หมายถึง การจัดการศึกษาที่เด็กต้องเรียนภาษาที่ 2 ซึ่งอาจหมายถึงภาษาแม่ 1 ภาษา และภาษาอื่น ๆ อีกหนึ่งภาษา กับอีกความหมายหนึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาที่เด็กได้เรียนภาษาแม่หรือภาษาถิ่นควบคู่ไปกับภาษาหลักของประเทศ เหตุที่กำหนดการศึกษาสองภาษาแบบนี้ 2 นี้ ด้วยเหตุผลตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่เน้นความเท่าเทียมกันทางการศึกษาที่เด็กทุกคนมีสิทธิที่ได้รับการเรียนการสอนภาษาตามสมรรถนะทางภาษาของตน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 31 ; อ้างอิงจาก Morrison. 2000 : 344) แนวโน้มการสอนภาษาที่ 2 ตามความหมายที่ 1 กำลังลดลง ในขณะที่การสอนสองภาษาตามความหมายที่ 2 กำลังมีอิทธิพลมากขึ้น และแพร่หลายมากขึ้น

รูปแบบการสอนสองภาษาจำแนกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ครูคนเดียวสอนทั้ง 2 ภาษา การสอนแบบนี้ครูต้องเก่งทั้งภาษาถิ่นและภาษาหลัก สามารถสอนโดยใช้ภาษาทั้งสองควบคู่กันไปขณะทำการสอน
2. ครู 2 คน สอนคนละภาษาโดยบูรณาการไปพร้อมๆ กัน ลักษณะการสอนเป็นทีม
3. ครู 2 คน สอนคนละภาษา คนละเวลา แต่วิชาเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสบการณ์ภาษาที่สอง
4. ครู 2 คน ต่างคนต่างสอน การสอนลักษณะนี้เป็นการสอนแบบการสอนภาษาที่ 2 ซึ่งปัจจุบันกำลังจะลดลงในบางประเทศ โดยจัดเป็นการศึกษาทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่สนใจต้องการเรียนภาษาที่ 2 ที่ตนเองสนใจ

การเรียนภาษาที่ 2 หมายถึง การเรียนภาษาอื่นๆ ที่มีความจำเป็นของสังคม ต้องรู้ต้องติดต่อกันระหว่างประเทศ สำหรับภาษาที่ 2 เป็นภาษาใดก็ได้ที่ผู้เรียนคิดว่าจำเป็นต้องเรียนสำหรับประเทศไทยมาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ที่จำเป็นเพราะการเรียนรู้ทางวิชาการของประเทศมาจากประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นฐาน ปัจจุบันภาษาที่ 2 ของประเทศไทยมีมากกว่าภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนประเทศอื่นๆ ภาษาที่ 2 จะเป็นภาษาที่มักใช้มากระหว่างประเทศตามความจำเป็นของประเทศนั้นๆ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 30) ซึ่งสอดคล้องกับที่ จันทนา ภาคบงกช (2539 : 69) กล่าวว่า ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) คือ ภาษาที่ไม่ได้มีการใช้พูดคุยกันในครอบครัว อีกทั้งไม่ได้เป็นภาษาประจำชาติ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ นับว่าเป็นภาษาต่างประเทศสำหรับคนไทย ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ จึงนับว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (Second Language) ของเด็กที่พูดภาษาจีนหรืออินเดียนที่บ้าน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเรียนสองภาษานั้นเกิดขึ้นจากการที่ประเทศบางประเทศมีหลายภาษา และผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาที่ 2 เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพและเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ต้องเรียนรู้ภาษาแม่ไว้เพื่อสร้างค่านิยมในภาษาตน ซึ่งในแต่ละประเทศก็มี

การใช้รูปแบบในการการสอนสองภาษาที่แตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสมของประเทศนั้นๆ เช่นกัน ในขณะที่การเรียนรู้ภาษาที่สอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกภาษาใดก็ได้ที่ผู้เรียนต้องการและมีความชอบ หรือผู้เรียนเห็นว่าภาษาที่สองนั้นจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเองในอนาคต

ที่มาของการสอนสองภาษา

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 29-30) กล่าวว่า สองภาษานิยมหรือ Bilingualism เข้ามามีอิทธิพลเหนือความรู้สึกของคนไทย ในช่วงปี ค.ศ. 2000 โดยแผ่ขยายมาจากประเทศพัฒนาความเป็นมาของการสอนสองภาษา หรือ Bilingual เกิดมาจากประเทศใหญ่ที่มีผู้คนหลายภาษาอยู่ด้วยกัน แล้วนักการศึกษาสังเกตพบว่าเด็กในถิ่นที่มีผู้ใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษามักมีปัญหการเรียนรู้หนังสือ เพราะการใช้ภาษาของครูในโรงเรียนกับการใช้ภาษาของเด็กที่บ้านและครอบครัวเป็นคนละภาษา ดังนั้นการที่เด็กต้องมารับรู้ภาษาที่แตกต่างจากที่คุ้นเคย จึงมีปัญหาต่อการเรียนรู้ ลักษณะเช่นนี้สามารถพบได้ในประเทศไทยภาคใต้ ภาคเหนือหรือภาคอีสาน ที่มีภาษาถิ่น ซึ่งอาจเป็นภาษาใต้ ภาษาเหนือ ภาษาอีสาน ภาษาลาว ภาษาเขมร ภาษาพม่า ภาษาขเยอ เป็นต้น เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนต้องเรียนภาษาไทยภาคกลาง ปัญหาความยุ่งยากในการเรียนของเด็กจึงเกิดขึ้น ทำให้เด็กเรียนช้าหรือดูเหมือนเรียนไม่เก่ง

การสอนสองภาษา เกิดจากความจำเป็นสำหรับผู้เรียน ประการแรกเพื่อสร้างค่านิยมในภาษาตน ในขณะที่ภาษาที่ 2 เป็นภาษาจำเป็นสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพ ประการที่ 2 เกิดจากความต้องการประสานวัฒนธรรม โดยเน้นภาษาหนึ่งคือภาษาราชการกับภาษาท้องถิ่นหรือภาษาแม่ บางแห่งเรียกภาษาบ้าน (home language) ปัจจัยบ่งชี้ความต้องการสอน 2 ภาษา มีอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. เป็นพื้นที่หรือท้องถิ่นที่ใช้ภาษา 2 ภาษาปะปนกัน เช่น เด็กอยู่บ้านใช้ภาษาแม่ แต่เมื่อออกนอกบ้านใช้อีกภาษาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น เด็กครอบครัวชาวไทยในสหรัฐอเมริกาสามารถพบทั้ง 2 ภาษา คือ ใช้ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ ซึ่งลักษณะนี้จำเป็นต้องจัดให้มีการสอน 2 ภาษา เรียกว่า bilingual education ผลการศึกษาจะทำให้เด็กมีความชัดเจนทั้ง 2 ภาษาและเรียนได้ดี

2. ความจำเป็นของสังคมในพื้นที่นั้นๆ พบได้ในกรณีที่ชุมชนนั้นมีภาษาจำเป็นและใช้มากกว่า 1 ภาษา ทำให้เด็กที่เข้าเรียนต้องเรียนมากกว่า 1 ภาษา เพื่อใช้ภาษาที่ 2 ประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตน ซึ่งหมายความว่าผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วต้องสามารถใช้ภาษาในท้องถิ่นที่เป็นข้อกำหนดของอาชีพได้ด้วย เพราะหากไม่เรียนอีกภาษาหนึ่ง เมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาภาคพื้นฐานจะไม่สามารถทำงานได้อีกอาชีพหนึ่งที่ใช้ภาษาหนึ่งได้

3. การแทรกซึมของภาษาที่ 2 ทางสังคม ปัจจุบันการสอนภาษาเพิ่มอีก 1 ภาษาเริ่มมีความจำเป็นมากขึ้น ภาษาที่สองที่แทรกซึมเข้ามานี้เข้ามาโดยระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการใช้ที่ปะปนกัน เช่น สังคมที่มีภาษาแม่กับภาษาที่ 2 จากต่างประเทศเข้ามากับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

จากปัจจัยบ่งชี้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การเรียนสองภาษา จึงไม่ใช่การเรียนภาษาแม่กับภาษาอังกฤษ แต่เป็นการเรียนภาษาแม่กับการเรียนภาษาร่วมในท้องถิ่นที่มีความจำเป็นต่อการครองชีวิตและอาชีพ ตัวอย่างเช่น คนไทยที่อยู่ในเขตสำเพ็งสมัยหนึ่งต้องเรียนสองภาษา คือ ภาษาจีนกับภาษาไทยกลาง เป็นต้น

ในขณะที่ วรรณ hemชะญาติ (2542 : 29) ได้กล่าวว่า แนวคิดในการรู้สองภาษาในประเทศไทยนั้น ถ้ามองให้ลึกซึ้งแล้วมิใช่เป็นเรื่องใหม่ คนไทยส่วนมากรู้จักและมีความสามารถในการใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษามาเนิ่นนานแล้ว ความหมายของภาษาที่สองนั้นสามารถครอบคลุมได้ตั้งแต่การใช้ภาษาต่างประเทศที่รู้จักคุ้นเคยกันดี อาทิ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน หรือภาษาจีนเรื่อยลงมาจนถึงการใช้ภาษาอะไรก็ได้ที่ต่างไปจากภาษาตามถิ่นกำเนิดของตน เช่น ภาษาไทยถิ่น (สำหรับคนภาคกลาง หรือ กรุงเทพฯ) ภาษาไทยกลาง (สำหรับคนภาคอื่นๆที่ไม่ใช่ภาคกลาง) ก็นับว่าเป็นภาษาที่สองทั้งสิ้นอย่างไรก็ดี ไม่ว่าภาษาที่สองจะอยู่รูปแบบใดคือเป็นภาษาต่างประเทศหรือภาษาถิ่น หรือเป็นภาษาที่เป็นที่นิยมของสังคมก็ตาม การพัฒนาทางสติปัญญาในการเรียนรู้ภาษาที่สองก็ยังคงอยู่เหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (Noss. 1984 ; & Smalley. 1994)

พรชูลี อาชาวำรุง (2541 : 30) กล่าวว่า รากฐานของการศึกษาเรื่องการพูดสองภาษา หรือภาษาคู่ (bilingualism) และภาษาที่สอง (second language) มาจากองค์ความรู้หลาย ๆ ศาสตร์ และจากการสอนภาษาในเชิงปฏิบัติ ศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา มนุษยวิทยา และสังคมวิทยา รวมทั้งความรู้บางส่วนจากชีววิทยาด้วย ความรู้ซึ่งได้มาจากการฝึกปฏิบัติการสอนอย่างแท้จริงนั้น อาจแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท คือ (1) การสอนภาษาต่างประเทศ เช่น การสอนภาษาอังกฤษให้กับคนไทย (2) การสอนภาษาที่สอง เช่น การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองให้แก่ผู้ลี้ภัย หรืออพยพเข้าไปอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือในส่วนต่างๆของโลกที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญ เชิงพาณิชย์ และเชิงสังคม เช่น ในประเทศอินเดีย (3) การพูดสองภาษา (bilingual education) เป็นต้น (พรชูลี อาชาวำรุง. 2541 : 30)

ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้สองภาษานั้น มีความเป็นมาที่ค่อนข้างยาวนาน และไม่ใช่เรื่องใหม่ของคนไทย แต่กลับเข้ามามีบทบาทมากขึ้นเนื่องจากความก้าวหน้าของการสื่อสารในโลกยุคปัจจุบันที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วขีดจำกัด ประกอบกับเริ่มมีผู้คนหลากหลายชาติเข้ามาอยู่ร่วมกัน และภาษาถือเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ทำให้ความแตกต่างระหว่างชนชาติในโลกกลายมาเป็นความคุ้นเคยและความเข้าใจกันได้ จึงทำให้การเรียนรู้และการสอนสองภาษาเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมากขึ้น

2.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา

ภาษาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเสียง ซึ่งจะแยกออกเป็น การออกเสียง ระบบเสียง การกำหนดตัวอักษรแทนเสียง การศึกษาเกี่ยวกับไวยากรณ์ อันได้แก่ การประกอบคำและประโยค และ

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ และความหมายในประโยคหรือข้อความ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 202) ซึ่งทำให้คนต้องใช้องค์ประกอบหลากหลายในการที่จะสร้างความสามารถในการใช้ภาษาของตน

ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม (อนงค์ วรพันธ์. 2546 : 8 ; อ้างอิงจาก ศรียา นิยมธรรม ; และ ประภัสสร นิยมธรรม. 2541 : 42-47) ได้พูดถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา ดังนี้

1. สุขภาพ การเจ็บป่วยเรื้อรังหรือรุนแรง ในช่วง 2 ปีแรกของเด็ก มักทำให้การเริ่มพูดและการรู้จักประโยคช้าไปราว 1-2 เดือน เพราะการป่วยทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะสมาคมกับเด็กอื่น นอกจากนี้การป่วย ทำให้เด็กไม่ยอมพูดจากับใคร ส่วนเด็กหูหนวกหรือหูตึงยิ่งเรียนพูดได้ช้า ทั้งนี้เพราะเด็กไม่มีโอกาสได้ยินคนอื่นหรือแม้แต่คำพูดของตนเอง ทำให้ขาดตัวอย่างในการเลียนแบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้และพัฒนาภาษา

2. สติปัญญา ความสำคัญระหว่างสติปัญญาและภาษา เกี่ยวเนื่องกันอย่างชัดเจนและเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 2 ขวบ หลังจากนั้นความสัมพันธ์จะเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น เด็กที่มีสติปัญญาต่ำเท่าใด ภาษาพูดก็ยิ่งเลวเท่านั้น ส่วนเด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด พบว่ามีปัญญาดีเยี่ยมทั้งในด้านคำศัพท์และการใช้ประโยค

3. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ได้มีของเล่น ได้พบเห็นหนังสือ ได้อ่านหรือฟังนิทานเล่าเรื่อง ได้มีโอกาสติดต่อกับผู้ใหญ่ ทำให้มีโอกาสจะพัฒนาภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ถูกปล่อยอยู่ตามลำพังกับเพื่อน

4. อายุและเพศ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านใช้ภาษาของเด็ก หากสังเกตจะพบว่า เด็กผู้หญิงจะแสดงการใช้ภาษาพูดได้เหนือกว่าเด็กผู้ชาย ความสัมพันธ์ของแต่ละลูกสาวนี้ช่วยให้เด็กผู้หญิงเรียนรู้การพูดได้ดีกว่าและเร็วกว่าเด็กผู้ชาย

5. ความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการศึกษาพบว่าเด็กในสถานสงเคราะห์เลี้ยงดูเด็กกำพร้า มักมีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กทั่วไป เพราะเด็กเหล่านี้ขาดความสัมพันธ์ส่วนตัวกับแม่หรือพี่เลี้ยง เด็กลูกสาวคนเดียว มักมีทักษะทางด้านภาษาสูงกว่าเด็กที่มีพี่น้องในทุกด้าน เพราะเด็กลูกสาวคนเดียวอยู่ในความสนใจของแม่มากกว่าและไม่ต้องแข่งขันกับพี่น้อง

6. การพูดหลายภาษา ทำให้เด็กเกิดความสับสนในการพูด ไม่สามารถพูดได้โดยเสรี ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาว่าจะพูดอย่างไร จะถูกในโอกาสใด เด็กจะรู้สึกมีปัญหาในการปรับตัว กลัวถูกหัวเราะเยาะหรือเป็นที่รำคาญของคนอื่น ไม่กล้าพูดกับคนอื่นจนกลายเป็นคนเก็บตัว อันเป็นปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ เด็กเหล่านี้จะรู้สึกดีขึ้นหากได้อยู่ในภาวะที่มีคนอื่น ซึ่งมีปัญหาล้ำคลึงกับตัวเอง

7. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาของเด็กเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมใด การใช้ภาษาของเด็กก็จะเป็นไปตามสิ่งแวดล้อมนั้น ยิ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีเท่าใด เด็กก็ยิ่งมีโอกาสเรียนรู้คำศัพท์แปลกๆใหม่ ๆ มากขึ้นเท่านั้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านภาษาในเด็กปฐมวัย มีอยู่หลายปัจจัยด้วยกัน เช่น สุขภาพร่างกาย สติปัญญา และปัจจัยภายนอกอันเป็นผลมาจากทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่และผู้ปกครอง ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัยเช่นกัน

2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (อนงค์ วรพันธ์. 2546 : 8 ; อ้างอิงจาก ศรียา นิยมธรรม ; และ ประภัสสร นิยมธรรม. 2541 : 25-29) ได้พูดถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านภาษาไว้ 6 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The Autism Theory or Autistic Theory) ผู้คิดค้นทฤษฎีนี้คือ โอ โฮบาร์ท โมว์เรอร์ (O. Hobart Mowrer) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เขาให้ชื่อทฤษฎีของเขาว่า Autistic Theory หรือ Autism Theory of Acquisition เขาทดลองการสอนพูดกับนก และพบว่านกจะเลียนเสียงพูดของคน เฉพาะเสียงหรือคำพูดที่ผู้ฝึกพูดด้วยเวลามันอิ่มหรือหลับไปด้วยความรัก เสียงที่ใช้ในภาษาพูดของมนุษย์ที่แสดงออกถึงความชื่นชมยินดี ดังนั้น เมื่อนกได้ยินเสียงที่ตัวมันเองเปล่งออกมาคล้ายคลึงกับเสียงที่นำความปิติมาให้ขณะกินอาหารหรือถูกลูบไล้ด้วยความรัก มันจึงเลียนเสียงตามไปด้วย

เขานำหลักจากทฤษฎีมาใช้ในการเรียนรู้ของเด็ก ในการหัดพูดคำแรก และเชื่อว่าใช้ได้ เช่น แม่พูดคำว่า “แม่” หรือ “ลูก” เป็นพันๆ ครั้งขณะป้อนข้าว อาบน้ำเล่น เข่กล่อมให้ จึงพบว่าบางครั้งเด็กก็เปล่งเสียง “แม่” ขณะเล่นเสียง และยังพูดคำนี้ทำให้เด็กมีความรู้สึกปิติ ปลอดภัย ก็จะยิ่งพูดซ้ำมากกว่าพยางค์หรือคำอื่นที่ไม่มีความหมายให้จดจำเป็นพิเศษ ด้วยวิธีนี้ทำให้เด็กพัฒนาถ้อยคำที่ใช้ในภาษามากขึ้น

ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียงอันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะได้ทำเช่นนั้น โมว์เรอร์ (Mowrer) เชื่อว่าความสามารถในการฟังและความเพลิตเพลินจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตัวเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการทางภาษา

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นหลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียงผู้ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียด คือ เลวิส (Lewis. 1951) การเลียนแบบของเด็กเกิดจากความพอใจและความสนใจของตัวเองเป็นปฐม ปกติช่วงความสนใจของเด็กนั้นสั้นมาก เพื่อที่จะชดเชยเด็กจึงต้องมีสิ่งเร้าซ้ำกัน จึงทำให้เด็กมักพูดซ้ำๆ ในระยะการเล่นเสียง บางครั้งก็ใช้การเคาะโต๊ะ เคาะจังหวะไปด้วย เมื่อศึกษาถึงกระบวนการในการเลียนแบบภาษาพูด ก็พบว่า จุดเริ่มต้นเกิดเมื่อพ่อแม่เลียนแบบเด็กในระยะเล่นเสียง

เด็กควรได้รับการฝึกฝนจนกระทั่งมีคำตอบคงที่ มีความอยากพูดซ้ำๆ เมื่อพ่อแม่มาพูดหยอกเินด้วยขณะที่เล่นเสียง พ่อแม่ควรใช้ระยะเงียบมาช่วยฝึกด้วย เช่น ช่วงว่างระหว่างการทำเสียงอ้อแอ้ เด็กจะหยุดเงียบ แม่อาจสร้างความสนใจเด็กใหม่โดยเราให้พูด “แม่ๆ” ถ้าเด็กตอบสนองด้วยการเลียนแบบ ก็ควรให้ฝึกต่อไป สิ่งที่เราควรระวัง คือ การที่เด็กจะหัดพูดได้หรือไม่นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เด็กต้องทำตามคำสั่งหรือคำขอร้องซึ่งพ่อแม่มักชอบใช้โดยไม่รู้ตัว เช่น “พูด...สิ” “พูด...ให้ถูกสิ” โดยเฉพาะคำที่พูดไม่ชัด นักแก้ไขการพูดรู้ดีว่า ภาวะที่เหมาะสมในการหัดจะช่วยให้เด็กพูดให้ชัดได้ เช่นเดียวกับพ่อแม่สามารถสอนให้ลูกพูดคำแรกได้

3. ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข ไรน์โกลด์ (Rheingold) และคณะพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง

เวสเบอร์ก ทอดด์ (Weissberg Todd) และเพื่อนร่วมงานก็แสดงให้เห็นว่า การให้รางวัลทางสังคม ทำให้เด็กอายุ 3 เดือน เปล่งเสียงมากขึ้น แต่พบว่าเฉพาะเสียงที่บ่งบอกความปิติยินดีไม่อาจทำให้เพิ่มการตอบสนองได้ เพราะเขาทดลองใช้เทปบันทึกเสียงแทนคน ปรากฏว่าไม่มีการตอบสนอง ตรงข้ามกับนกแก้ว นกขุนทองที่สามารถวางเงื่อนไขด้วยจานเสียงหรือเทปก็ได้ เด็กนั้นต้องการตอบสนองจากผู้ใหญ่จริง

วินิทซ์ (Winitz) ได้อธิบายถึงการที่เด็กเกิดการรับรู้ ในระยะการเล่นเสียงตอนต้นๆว่าเป็นการกระทำตามธรรมชาติของมนุษย์ในการที่จะมีจุดหมายปลายทาง เขาได้อธิบายขั้นที่สองของพัฒนาการทางภาษาในด้านการให้รางวัลทางอ้อมว่ามีบทบาทต่อพฤติกรรมของเด็ก กล่าวคือ เมื่อแม่ทำเสียงนำให้ลูกพร้อมกับเอาอาหารมาให้โดยเกือบจะพร้อมกันนั่นเอง เด็กจะหันศีรษะไปรับอาหาร และให้ขณะที่เปล่งเสียงนั้นเด็กอาจทำกริยาอย่างอื่นด้วย

จากทฤษฎีเสริมกำลังจะเห็นได้ว่า เด็กที่ได้รับการเสริมกำลังมากคือเด็กที่พ่อแม่มีพฤติกรรมตอบสนองอย่างเต็มอกเต็มใจและเร้าแรงเมื่อเด็กพูด การเปล่งเสียงของแม่นั้นมักเกิดขึ้นก่อนและต่อเนื่องถึงการเลี้ยงดูทารก ฉะนั้นเด็กจึงเลียนแบบวิธีการออกเสียงด้วยวิธีนี้ ยิ่งไปกว่านั้นเสียงแม่ปรากฏควบคู่กับให้อาหารซึ่งจัดเป็นการเสริมกำลังโดยตรงอยู่แล้ว ก็เท่ากับช่วยให้เด็กพูดมากขึ้น

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory or Perception) ในบางครั้งเด็กจะพูดคำที่ไม่เคยพูดหรือไม่เคยถูกสอนให้พูดมาก่อนเลย แม้แต่ในระยะเล่นเสียงก็มีเปล่งเสียงที่คล้ายคลึงกับคำนั้นจึงสงสัยว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ทฤษฎีนี้จึงให้คำตอบในแง่นี้

ลิเบอร์แมน (Liberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจะจ้องหน้าเวลาพูดด้วย ทำนองเดียวกับเด็กหุติง การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟัง พูดซ้ำด้วยตนเองหรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีสภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด (Innateness Theory) ชอมสกี (Chomsky) นักภาษาศาสตร์อเมริกันเป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ เขาอธิบายว่า เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device) ซึ่งเรียกว่า แอล เอ ดี (L.A.D.) เครื่องมือนี้จะ

ฝ่ายรับข้อมูลทางภาษา ซึ่งมาจากประโยคต่างๆ เด็กจะเกิดการรับรู้กฎต่างๆทางไวยากรณ์ที่มีใช้ในภาษา กฎทางไวยากรณ์ต่างๆนี้คือ ความรู้ในภาษา (Competence)

6. ทฤษฎีความสัมพันธ์ (Interaction Theory) ได้มีนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาศาสตร์กลุ่มหนึ่งเสนอขึ้น โดยกล่าวว่า คนเราเกิดมานั้นจะต้องมีบางสิ่งบางอย่างติดตัวมา ซึ่งทำให้คนเปลี่ยนไปจากสัตว์อื่น แต่ไม่ใช่ แอล เอ ดี สิ่งนั้นคือ ความสามารถในการเรียนภาษา (Language Capacity) และความรู้เกี่ยวกับโลก (Cognitive Knowledge) พร้อมทั้งมีความสัมพันธ์ต่อกันกับคน เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้อาษาขึ้นมา

ทฤษฎีนี้เห็นว่า พัฒนาการทางภาษาของคนเรานั้น จะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพัฒนาการด้านความรู้เกี่ยวกับโลก และการเรียนรู้อย่างกล่าว จะเกิดจากการที่เด็กได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมรอบๆตัว เด็กจะสร้างระบบการพูด ระบบภาษาของตนเองขึ้นมา โดยมีแม่เป็นผู้ดูแลช่วยเหลือระบบภาษาของเด็กจะค่อยๆพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เมื่อพัฒนาการทางความรู้เกี่ยวกับโลกมีมากขึ้น ทฤษฎีนี้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเพราะสมเหตุสมผลอยู่มาก

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาอื่นๆอีกเช่น

- ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Bubble Luck) ซึ่งธอร์นไคค์ (Thorndike) เป็นผู้คิดอธิบายว่า เมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในภาษาพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้รางวัลทันที ด้วยวิธีนี้เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาไปเรื่อย

- ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) ของเลนเนเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่า พัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ เกิดจากการที่คนสามารถถ่ายทอดภาษากันได้

- ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) จอห์น ดอลลาร์ด (John Dollard) และมิลเลอร์ (Miller) เป็นผู้คิดตั้งทฤษฎีนี้ โดยย้าเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่า ภาษาที่แม่ใช้ในการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูก จะเป็นเหตุให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

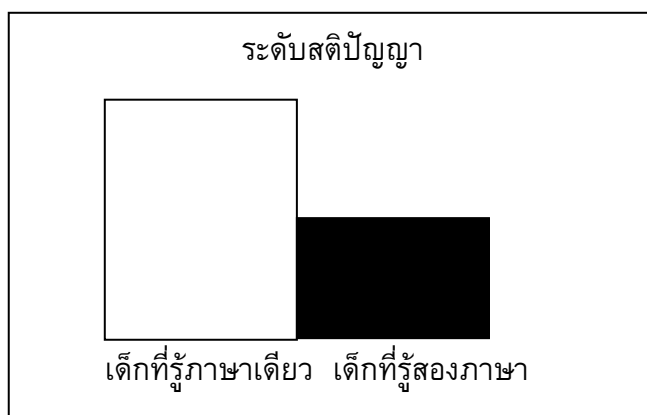
จากที่นักการศึกษากล่าวมานั้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กเริ่มจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก นั่นคือเริ่มต้นมาจากการที่พ่อแม่ และบุคคลที่อยู่รอบตัวได้พูดสื่อสารกับเด็ก มีการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่อผู้อื่น ทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาทางด้านภาษาขึ้น

2.5 โมเดลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง

วรวรรณ เหมชะญาติ (2542 : 29-36) ได้กล่าวว่า เป็นระยะเวลานานกว่า ๔๐ ปี (1920s-1960s) ที่นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์เชื่อกันว่า การรู้สองภาษาในเด็กจะทำให้เด็กสับสน ทั้งยังก่อให้เกิดผลเสียทางสติปัญญาในด้านต่างๆ ได้แก่

1. ด้านความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความหมายกับคำ
2. ด้านการรู้คำศัพท์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน
3. ด้านความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างทางภาษา เป็นต้น

ดังภาพประกอบ 2

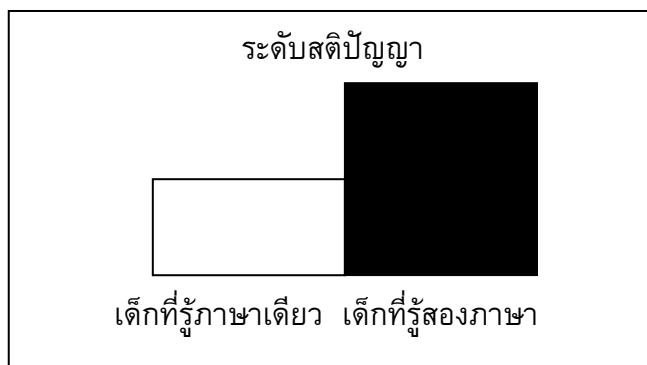
ภาพประกอบ 2 ระดับสติปัญญาในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย
ของนักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ในช่วงปี 1920s-1960s

เมื่อวิเคราะห์อย่างจริงจังจากงานวิจัยที่สนับสนุนความเชื่อในอดีตดังกล่าว พบว่ามีตัวแปรซ่อนมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความยากจน สถานภาพทางสังคมโอกาสทางการศึกษา หรือแม้แต่การแบ่งชั้นทางสังคมและการเมืองในยุคนั้นๆ เนื่องจากเด็กที่รู้สองภาษาเป็นชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นเด็กที่อพยพย้ายถิ่นมาจากที่อื่น จึงถูกมองว่ามีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียว โดยเฉพาะพวกอพยพที่ไม่มีพื้นความรู้ทางภาษาอังกฤษดีพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับเจ้าของประเทศ (Lambert.1977 ; Palij ; & Homel. 1987 ; Nanez , Padilla ; & Maez. 1992) ซึ่งหลักฐานเหล่านี้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความสนใจอย่างแท้จริงในการศึกษาถึงความสามารถทางภาษาที่สองของเด็กในยุคนั้นมีน้อยมาก

ในปี 1962 ความเชื่อเกี่ยวกับผลเสียทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษานั้นได้เปลี่ยนไป เนื่องจากการวิจัยนำร่องทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาของพีลและแลมเบิร์ต (Peal ; & Lambert, 1962) เขาได้ควบคุมตัวแปรต่างๆ เช่น ความแตกต่างในเรื่องของสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพศ อายุระบบการศึกษาในโรงเรียน หรือแม้แต่แบบประเมินผลทางสติปัญญาให้เคร่งครัดยิ่งขึ้นและพบว่าเด็กที่รู้สองภาษาเท่าๆกัน มีคะแนนทางสติปัญญาทั้งในด้านของการใช้ถ้อยคำและทำทางสูงกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียวอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ งานวิจัยระยะยาวชิ้นสำคัญของแลมเบิร์ต ที่ใช้เวลานานถึง 7 ปีในการศึกษาเด็กที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 1 และภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่ 2 ที่เมืองมอนทรีออล (Montreal) ประเทศแคนาดานอกเหนือจากการควบคุมตัวแปรอยู่แต่เดิมแลมเบิร์ตยังได้เพิ่มการควบคุมตัวแปรในเรื่องของเจตคติในการเลือกเรียนภาษาที่ 1 หรือ 2 ของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กอีก

ด้วย จากผลงานวิจัยชิ้นนี้ได้ชี้ชัดว่า แม้จะไม่พบความแตกต่างระหว่างเด็กทั้งสองกลุ่มทางการคิดแบบเอกนัย (Convergent thinking) แต่ก็พบว่าเด็กที่รู้สองภาษามีความสามารถทางการคิดด้านอเนกนัย (Divergent thinking) สูงกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียว ซึ่งการคิดแบบอเนกนัยนั้นมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์และความคิดแบบยืดหยุ่น (Lambert. 1977) ดังภาพประกอบ 3

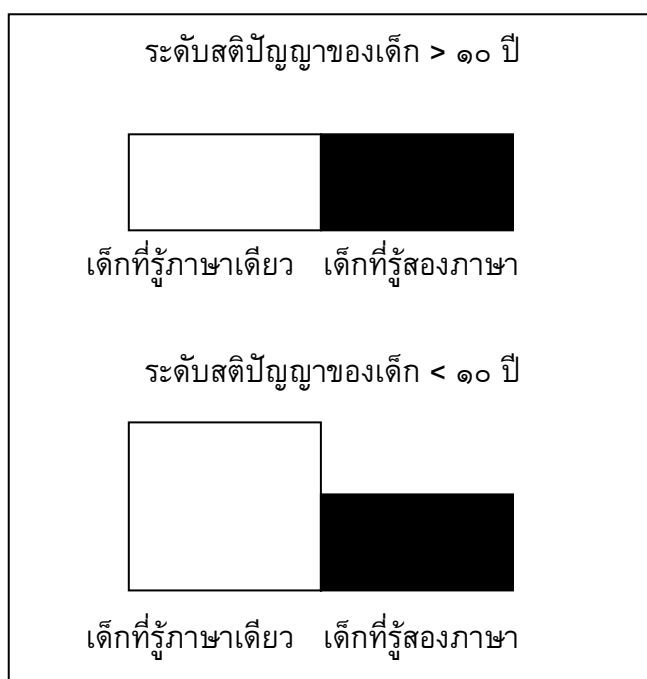
ภาพประกอบ 3 ระดับสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษามีความสามารถทางการคิดด้านอเนกนัย (Divergent thinking) สูงกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียว ตามงานวิจัยของแลมเบิร์ต (Lambert)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเด็กที่มีประสบการณ์ทั้งสองภาษามีความคิดแบบยืดหยุ่นและมีความเข้าใจทางโครงสร้างในการใช้ภาษาทั้งสองดีกว่าเด็กที่มีประสบการณ์ทางด้านภาษาเพียงด้านเดียว ซึ่งเป็นการยืนยันถึงผลดีทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษานั้นเอง จากการค้นพบใหม่ของแลมเบิร์ตเกี่ยวกับผลดีทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษานี้ ได้กลายมาเป็นที่มาของงานวิจัยร่วมสมัยอีกหลายชิ้น ซึ่งสามารถสรุปรวมกันได้ว่า เด็กที่รู้สองภาษานั้นจะมีคะแนนทางด้านสติปัญญาสูงกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียวในอีกหลายๆด้าน (Ricciardelli. 1992 ; Valdes ; & Figueroa. 1994) ด้วยกันคือ

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์
2. ด้านความสามารถในการจดจำข้อมูล
3. ด้านความสามารถทางสติปัญญาทั้งทางการใช้ถ้อยคำและท่าทาง
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา
5. ด้านความสามารถในการเข้าใจคำสั่งที่ซับซ้อน
6. ด้านความสามารถในการค้นพบกฎเกณฑ์ทางภาษา
7. ด้านสามารถในการใช้สัญลักษณ์แทนความหมาย
8. ด้านความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด เป็นต้น

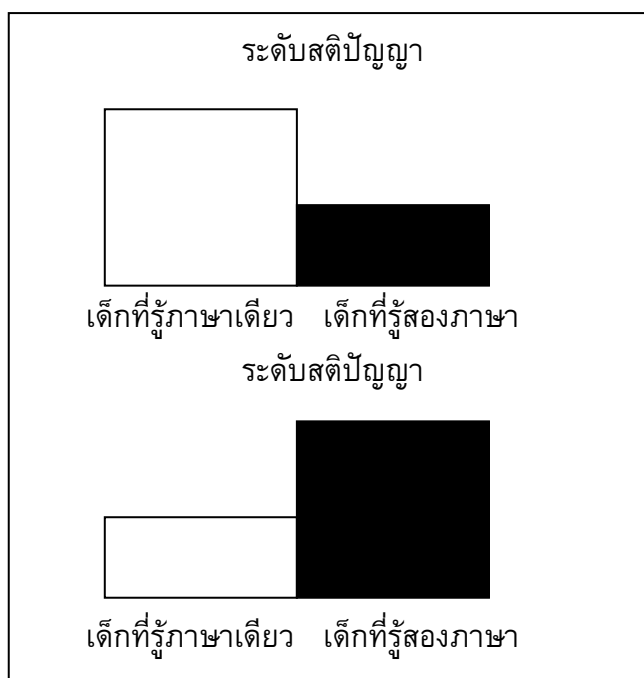
หลังจากนั้นในปี 1976 ได้มีงานวิจัยที่ได้กลับการค้นพบของแลมเบิร์ต งานวิจัยในครั้งนี้พบว่า เด็กที่รู้สองภาษายังคงมีความบกพร่องทางสติปัญญา ตัวอย่างงานวิจัยเช่น ในการศึกษาเด็กอพยพชาวฟินแลนด์ที่ใช้ภาษาสวีเดนในโรงเรียนเป็นภาษาที่ 2 พบว่าเด็กที่เคยได้รับการศึกษาในฟินแลนด์หลายปีก่อนที่จะอพยพมานั้น มีความสามารถในการรู้ทั้งสองภาษาเพียงระดับปานกลาง

แต่เด็กที่อพยพมาก่อนอายุ 10 ปี จะมีความสามารถในการรู้ทั้งสองภาษาต่ำกว่าเด็กที่รู้ภาษาฟินแลนด์หรือภาษาสวีเดนเพียงภาษาเดียว (Skutnabb-Kangas ; และ Toukomaa. 1976) และผลงานวิจัยที่คล้ายคลึงนี้ได้เกิดขึ้นกับเด็กอพยพชาวตุรกีในประเทศเยอรมันเช่นกันซึ่งพบว่าเด็กชาวตุรกีที่รู้ทั้งสองภาษาไม่มีพัฒนาการใดๆเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การรู้สองภาษาเพิ่มขึ้นของเด็กก็ไม่ได้ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางการเรียนแต่อย่างใด (Hoffmann. 1991) สรุปแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทั้งในภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 จะไม่มีความสัมพันธ์กันเลยหากเด็กได้พัฒนาภาษาแม่มาก่อนที่จะทำการอพยพย้ายถิ่นฐาน ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ระดับสติปัญญาในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับพัฒนาภาษาแม่มาก่อนที่จะทำการอพยพย้ายถิ่นฐาน

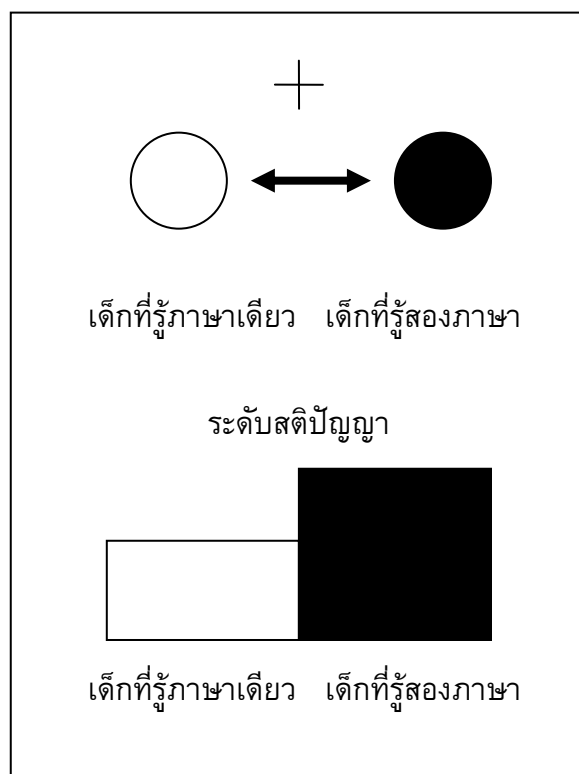
ในปีถัดมา งานวิจัยของเบน-ซีฟ (Ben-Zeev. 1977) พบทั้งผลดีและผลเสียทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาผลดีคือ เด็กที่รู้สองภาษามีทักษะในด้านจัดประเภท ด้านการวิเคราะห์ โครงสร้างที่ซับซ้อนทางภาษา และด้านการใช้ถ้อยคำดีกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียว ส่วนผลเสียคือ เด็กที่รู้สองภาษา มีความสามารถทางด้านคำศัพท์และด้านการพัฒนาโครงสร้างทางภาษาที่ต่ำกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียว ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ระดับสติปัญญาในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย
ตามผลงานวิจัยของเบน-ซีฟ (Ben-Zeev)

จากผลงานวิจัยที่ขัดแย้งนี้ได้กลายเป็นที่มาของโมเดลการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Models of second language acquisition) ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก 3 โมเดลด้วยกันคือ

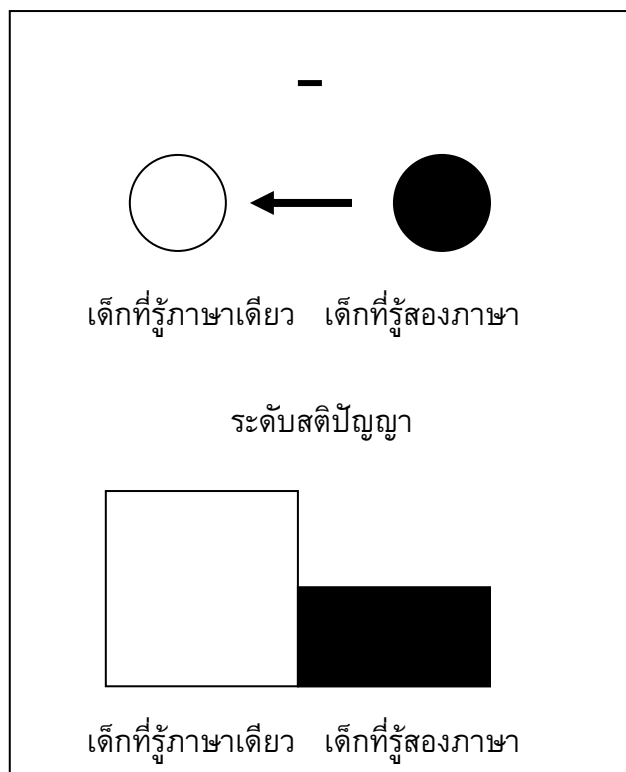
1. โมเดลของแลมเบิร์ต (Lambert, 1977) มีชื่อว่า โมเดลการเพิ่ม / การลดของเด็กที่รู้สองภาษา (Additive / subtractive models) แลมเบิร์ตพยายามที่จะอธิบายข้อขัดแย้ง ดังกล่าวข้างต้น โดยใช้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมเข้ามาพิจารณาร่วมกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษา ตัวอย่างของโมเดลการเพิ่มของเด็กที่รู้สองภาษา (Additive model) นั้นจะใช้อธิบายในกรณีที่ครอบครัวและชุมชนท้องถิ่นของเด็กมีการยอมรับว่า ภาษาทั้งสองภาษานั้นมีความสำคัญเท่าๆกัน ด้วยเหตุนี้ ภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 จึงช่วยสนับสนุนกันและกันในการพัฒนาทางภาษาของเด็ก ด้วยสภาพแวดล้อมเช่นนี้ ภาษาของเด็ก ด้วยสภาพแวดล้อมเช่นนี้ ภาษาที่ 2 จึงไม่ได้มีบทบาทเพื่อจะแทนที่ภาษาที่ 1 แต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น แลมเบิร์ตยังเชื่อว่า การอ่านออกเขียนได้ในภาษาที่ 1 จริงๆแล้วยังช่วยทำให้การอ่านออกเขียนได้ในภาษาที่ 2 นั้นง่ายขึ้น และการอ่านออกเขียนได้ในภาษาที่ 2 ก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันกับความสามารถทางสติปัญญา และการคิดแบบยืดหยุ่นอยู่เช่นเดิม (Troike. 1984 ; Hamers ; & Balance. 1989) อันนับว่าเป็นข้อได้เปรียบทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษา ตัวอย่างที่สามารถอธิบายโมเดลนี้ได้อย่างชัดเจนคือ เด็กที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 1 ในประเทศแคนาดาที่กำลังศึกษาอยู่ในโปรแกรมภาษาฝรั่งเศสเป็นต้น ดังแสดงในภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 โมเดลการเพิ่ม (Additive)
ของเด็กที่รู้สองภาษาของแลมเบิร์ต (Lambert)

สำหรับโมเดลการลดของเด็กที่รู้สองภาษา (Subtractive models) นั้น จะใช้อธิบายในกรณีที่ภาษาที่ 1 ของเด็กไม่ได้เป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อส่วนรวม ดังนั้นถึงแม้ว่าเด็กจะใช้ภาษาที่ 1 ที่บ้านหรือในชุมชนท้องถิ่นบ้างก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า การอ่านออกเขียนได้ในภาษาที่ 1 ของเด็กนั้นจะได้รับการพัฒนาไปด้วย แต่ตรงกันข้าม การใช้ภาษาที่ 2 ในโรงเรียนกลับได้รับการพัฒนาแทน ในกรณีนี้ไม่เพียงแต่มีการแข่งขันกันระหว่างภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 เท่านั้นภาษาที่ 2 ยังเป็นภาษาที่มีความสำคัญที่จะนำมาใช้แทนที่การสื่อสารในภาษาที่ 1 อีกด้วยการมีข้อจำกัดทางภาษาเช่นนี้จึงทำให้เด็กที่มีประสบการณ์ทางภาษาที่ 2 มากกว่าภาษาที่ 1 นั้นมีความเสียเปรียบทางสติปัญญา ซึ่งเป็นผลนำไปสู่ความบกพร่องทางด้านภาษาในที่สุด (Lambert. 1977 ; Hamers ; & Balance. 1989 ; Medina ; & Escamilla. 1992 ; Escamilla . & Medina. 1993) ดังจะเห็นตัวอย่างได้จาก การมีประสบการณ์ทางการใช้ภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศต่างๆ เป็นต้น

ภาพประกอบ 7

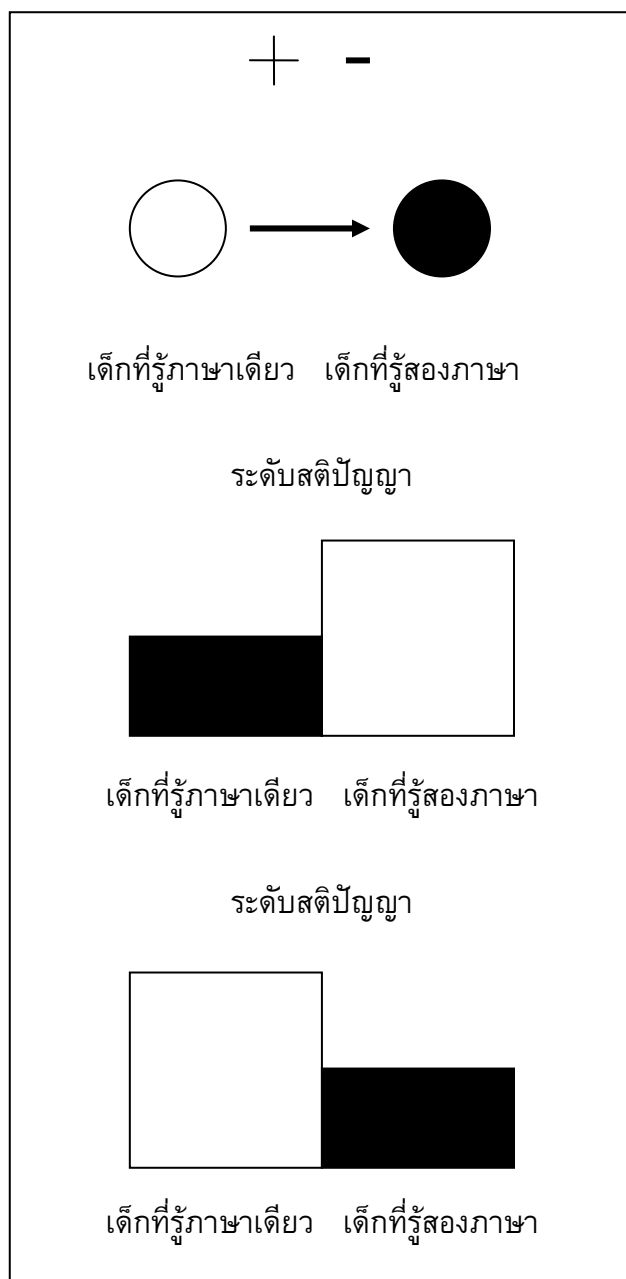

ภาพประกอบ 7 โมเดลการลด (Subtractive models)
ของเด็กที่รู้สองภาษาของแลมเบิร์ต (Lambert)

สรุปได้ว่า การพึ่งพากันทางภาษานี้มีผลต่อการส่งเสริมโครงสร้างทางการใช้ภาษาซึ่งกันและกัน ความสามารถในการใช้ภาษาที่ 1 ซึ่งช่วยพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาที่ 2 นั้น เป็นที่มาของโปรแกรมทางการศึกษาที่มีชื่อเสียงอีกหลายโปรแกรม เช่น Maintenance Bilingual Education Program (MBE) และ Carpintiera Preschool Program ซึ่งส่วนมากล้วนแต่ให้ความสำคัญต่อการใช้ภาษาที่ 1 หรือภาษาแม่ของเด็กทั้งสิ้น (Hamers ; & Balance. 1989 ; Medina ; & Escamilla. 1992)

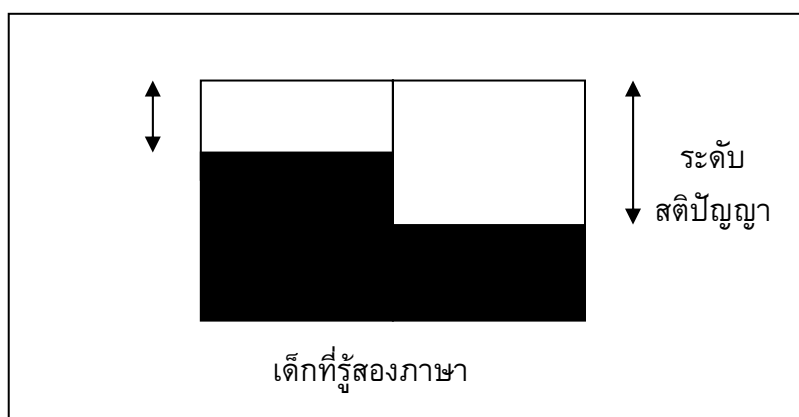
2. โมเดลของคัมมินส์ (Cummins.1979) ได้นำเรื่องการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์เข้ามาเป็นหลักในการพิจารณาร่วมกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาจึงทำให้โมเดลนี้มีความละเอียดอ่อนมากกว่าโมเดลของแลมเบิร์ต สมมติฐานสองข้อแรกของคัมมินส์ นั้นสอดคล้องกับโมเดลการเพิ่ม/การลดของเด็กที่รู้สองภาษาของแลมเบิร์ต ซึ่งกล่าวว่า เด็กที่มีระดับความสามารถทางการใช้ทั้งภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 ที่เหมาะสมกับระดับอายุนั้น จะเกิดผลดีทางสติปัญญาในการใช้ภาษาทั้งสอง และเด็กที่มีความจำกัดในการใช้ภาษาทั้งสอง และเด็กที่มีความจำกัดในภาษาที่ 1 จะได้รับผลเสียทางสติปัญญาส่วนสมมติฐานข้อสุดท้ายที่ต่างไปนั้น คัมมินส์กล่าวเสริมไว้ว่า เด็กที่มีระดับความสามารถทางการใช้ภาษาที่ 1 ที่เหมาะสมกับระดับอายุแต่ความสามารถทางการใช้

ภาษาที่ 2 กลับไม่เหมาะสม ผลที่พบจึงเป็นไปได้สองทางคือ เด็กอาจจะประสบกับผลดีหรือผลเสียทางสติปัญญาไม่อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่นๆ ที่ล้อมรอบซึ่งก็สอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัยที่ตามมาในภายหลังของไบลีสตอคและริคเซียดิล (Bialystok. 1988 ; Ricciardille. 1992) ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 โมเดลของคัมมินส์ (Cummins)

3. โมเดลของไดแอส (Diaz. 1985) พบผลที่ไม่คาดคิดจากการตรวจสอบโมเดลของ คัมมินส์ จากผลงานการวิจัยระยะยาวของไดแอสที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กที่รู้สองภาษา กับความสามารถทางสติปัญญาในกลุ่มเด็กที่มีความสามารถทางการใช้ภาษาที่ 2 แตกต่างกัน (ศึกษาเฉพาะกับเด็กที่รู้สองภาษา) นั่นคือไดแอสได้แยกเด็กที่มีทักษะในการใช้ภาษาที่ 2 ต่ำออกจากเด็กที่มีทักษะในการใช้ภาษาที่ 2 สูง และพบว่ามีความเห็นตรงข้ามกับโมเดลของคัมมินส์ ในเรื่องอัตราการพัฒนาทางสติปัญญาที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดของเด็กที่มีทักษะในการใช้ภาษาที่ 2 ต่ำ มากกว่าเด็กที่มีทักษะในการใช้ภาษาที่ 2 อยู่ในระดับสูงกล่าวคือ อัตราการพัฒนาทางสติปัญญาจะเป็นตัวทำนายความสามารถทางสติปัญญาของเด็กได้เด็กได้ก็เฉพาะในกรณีที่เด็กยังไม่มี ความแคล่วคล่องในการใช้ภาษาที่ 2 เท่านั้น ไม่เช่นนั้นแม้ว่าความสามารถในการใช้สองภาษาและสติปัญญาของเด็กจะสูงขึ้นก็ตาม แต่ความสามารถในการใช้สองภาษานั้นจะไม่ใช่ว่าทำนายที่ดีในเรื่องของความสามารถทางสติปัญญาของเด็กอีกต่อไป (Medina ; & Escamilla. 1992 ; Escamilla ; & Medina. 1994) ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 โมเดลของไดแอส (Diaz)

จากโมเดลในเรื่องผลดีและผลเสียทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาทั้ง 3 โมเดลที่นำเสนอ นั้น จะเห็นว่า คัมมินส์และไดแอสมุ่งเน้นที่จะศึกษาแต่เพียงในเรื่องของสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาเป็นหลัก ในขณะที่แลมเบิร์ตได้เน้นความสามารถทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาโดยดูจากบริบททางสังคมและสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาเป็นหลัก ในขณะที่แลมเบิร์ตได้เน้นความสามารถทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษาโดยดูจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของตัวเอง นั้นหมายถึงรวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากสังคม การเห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นและที่มองข้ามไม่ได้คือเจตคติของผู้เรียน จากมุมมองนี้เองที่เป็นการมองการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันที่มีเด็กเป็นเจ้าของภาษาที่ 2 อย่างสมบูรณ์ การมองนอกเหนือจากเรื่องของความสามารถทางสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวนี้ช่วยให้โมเดลของ

แลมเบิร์ตที่มีอิทธิพลถึงความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างผลดีและผลเสียทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษา

เนื่องจากมนุษย์เริ่มต้นมาจากการหล่อหลอมของสังคม ก่อนที่จะมีการพัฒนาความสามารถในการใช้ชีวิตได้ด้วยตนเอง ภาษาจึงถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สังคมถ่ายทอดมาสู่ตัวเด็ก ดังนั้นถ้าเด็กที่รู้สองภาษาเริ่มเรียนภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 ด้วยวิธีและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น การใช้ภาษาที่ 1 และใช้ภาษาที่ 2 เพื่อสังคมกับคนภายนอก ผลที่ตามมาอาจก่อให้เกิดความสับสนกับเด็ก ทั้งในด้านของโครงสร้างการใช้ภาษา และด้านการเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งให้ถูกต้องตามกาลเทศะ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กได้เรียนรู้ภาษาทั้งสองภาษาเพื่อการสื่อสารที่คล้อยคลึงกันเป็นหลัก ภาษาทั้งสองก็จะกลายเป็นเครื่องมืออันมีประสิทธิภาพที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความคิดกว้างไกลยิ่งขึ้นกว่าเดิมนั่นเอง (Vygotsky. 1978)

ถึงแม้ว่าผลงานการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า เด็กที่รู้สองภาษาจะมีความสามารถทางสติปัญญาในด้านความคิดแบบยืดหยุ่นเป็นสำคัญ แต่การรู้สองภาษานั้นก็มีทั้งผลดีและผลเสียทางสติปัญญา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นคือ (1) การให้ความสำคัญกับภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน (2) อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม อาทิ ครอบครัว วัฒนธรรมและสังคม และ (3) วิธีการเรียนรู้ทางภาษาของเด็ก

จากดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าทฤษฎีและโมเดลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สองภาษา การเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จะเน้นในเรื่องของพัฒนาการทางสติปัญญาและความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งการศึกษาถึงความสามารถทางภาษาที่สองของเด็กอย่างลุ่มลึกนั้นจะส่งผลที่ดีต่อเด็กปฐมวัย ในเรื่องของพัฒนาการทางภาษา และการเรียนรู้สองภาษาได้อย่างสมดุลและสอดคล้องต่อไปในอนาคต

2.6 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยจะเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วถ้าได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา ที่เต็มไปด้วยกระบวนการแห่งการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน การพัฒนาทางภาษาก็เหมือนกับการพัฒนาด้านอื่นๆ คือมีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กแต่ละคนจะมีแบบแผนของการพัฒนาภาษาไม่แตกต่างกัน จะมีลำดับขั้นตอนของการเจริญงอกงามเหมือนกัน แต่อัตราและประสิทธิภาพของการพัฒนานั้นแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสามารถที่มีอยู่เดิม ความถนัด อัตราของการพัฒนาประสบการณ์เดิม และความสนใจของเด็ก และได้มีผู้สนใจพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยหลายท่าน ได้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

ลี และรูบิน (มานวิกา ผลพิรุฬห์. 2533 : 15 ; อ้างอิงจาก Lee ; & Rubin. 1979. Children and Language.) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามเกณฑ์ดังนี้

อายุ 0-2 ปี จะเริ่มทดลองการเล่นเสียง ทดลองใช้ริมฝีปาก ลิ้น สายเสียง กล้องเสียงว่า ถ้าทำให้ลมผ่าน แล้วจะเกิดอะไรขึ้นและทดลองบังคับกล้ามเนื้อต่างๆ ในการพูดจะเกิดการพูดคำแรกระหว่างอายุ 10-18 เดือน ในเด็กปกติจะเริ่มใช้ประโยค 1-2 ประโยคได้ แต่ยังใช้ภาษาท่าทางมากและชอบทำเสียงสูงๆต่ำๆซึ่งเป็นการเล่นเสียง

อายุ 2-5 ปี ใช้คำที่มีความหมายมากขึ้น ลักษณะการพูดเริ่มคล้ายผู้ใหญ่ ใช้ประโยคยาวขึ้นและมีความหมายมากขึ้น การใช้คำและประโยคพบที่มีการซับซ้อนและมีการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงปีที่ 4-5

อายุ 5-7 ปี ใช้ประโยคที่มีความยาวซับซ้อน เด่นชัด อธิบายหรือบรรยายเหตุการณ์หรือรูปภาพได้มีความหมายมากขึ้น สามารถใช้การเชื่อมโยงประโยคและอธิบายความคิดของตนเองได้

สำหรับเนสเซล (हररा नललर. 2535 : 207-208 ; อ้างอิงจาก Nessel. 1989. Thinking through the language arts.) ได้อ้างถึงผลการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กว่าประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เด็กอายุ 10 เดือน - 1 ปี 6 เดือน จะควบคุมการออกเสียงคำที่จำได้สามารถเรียนรู้คำศัพท์ในการสื่อสารถึง 50 คำ คำเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับสิ่งของ สัตว์ คน หรือเรื่องราวในสิ่งแวดล้อม การที่เด็กออกเสียงคำหนึ่งคำหรือสองคำ อาจมีความหมายรวมถึงประโยคหรือวลีทั้งหมด

ขั้นที่ 2 เด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน - 2 ปี การพูดจะเป็นการออกเสียงคำ สองคำ หรือ วลีสั้นๆ และมีเฉพาะคำสำคัญสำหรับสื่อความหมาย เด็กเรียนรู้คำศัพท์มากถึง 300 คำ รวมทั้งคำกริยาหรือคำปฏิเสธ เด็กจะสนุกสนานกับการพูดคนเดียวในขณะที่ทดลองพูดคำและโครงสร้างหลายๆรูปแบบ

ขั้นที่ 3 เด็กอายุ 2 ปี - 2 ปี 6 เดือน จะเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นถึง 450 คำ วลีจะยาวขึ้น
พูดประโยคความเดียวสั้นๆมีคำคุณศัพท์ความอยู่ในประโยค

ขั้นที่ 4 เด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน - 3 ปี คำศัพท์จะเพิ่มมากขึ้นถึง 1,000 คำ ประโยคเริ่มซับซ้อนขึ้น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามทางด้านจำนวนคำศัพท์และรูปแบบของประโยคอย่างชัดเจน

ชั้นที่ 5 เด็กอายุ 3-4 ปี 6 เดือน สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในครอบครัว และ
ผู้คนรอบข้าง จำนวนคำศัพท์ที่เด็กรู้ประมาณ 2,000 คำ เด็กใช้โครงสร้างของประโยคหลายรูปแบบ
เด็กจะพัฒนาพื้นฐานการสื่อสารด้วยวาจาอย่างมั่นคงและเริ่มต้นเรียนรู้อักษรเขียน

ปานตา ใช้เทียมวงค์ (2535 : 79-85) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียน พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ทั้งในด้านการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ การพูดออกเสียงอย่างชัดเจนการใช้รูปประโยค เพื่อติดต่อให้เข้าใจกันได้ดีและมีการใช้ภาษาได้อย่างมีความหมายลึกซึ้งมากขึ้น การพูดถึงตัวเองลดน้อยลง เริ่มติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนและบุคคลอื่นๆ ความสามารถทางภาษาทางการพูดนี้ พิอาเจต์ (Piaget) ได้สรุปลักษณะการใช้ภาษาไว้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ

1. การพูดซ้ำๆ (Repetition) คือ คำที่เด็กพูดซ้ำๆกันหลายครั้ง รวมถึงการเลียนแบบคำพูดของผู้อื่นด้วย เด็กอาจคิดว่าคำพูดเหล่านี้เป็นคำพูดที่เราคิดขึ้นเอง พูดกับตัวเองซ้ำๆอย่างพอกพอกใจ

2. การพูดคนเดียว (Monologue) คือ การที่เด็กชอบพูดคุยกับตัวเองดังๆ อาจจะเล่าเป็นนิยายหรือสมมติเป็นครู เป็นพ่อแม่ การพูดลักษณะนี้ไม่เกี่ยวกับการสื่อความเข้าใจกับผู้อื่นแต่อย่างใด เป็นการพูดเพื่อความเพลิดเพลินของตนเองเท่านั้น

3. การสื่อความเข้าใจ (Communication) คือ การที่เด็กพยายามทำความเข้าใจโดยการอธิบาย ชักถาม วิจารณ์ ลักษณะการพูดในขั้นนี้ แสดงถึงวิวัฒนาการด้านการคิด การพูด และการใช้ภาษาที่สูงขึ้น (ปานตา ไข่เทียมวงศ์. 2535 : 79-85 ; อ้างอิงจาก Piaget. n.d.)

ประมวญ ดิคินสัน (2535 : 131-132) กล่าวว่าภาษาเป็นเครื่องบ่งชี้พัฒนาการทางด้านสติปัญญา และสังคม คุณประโยชน์ของภาษา คือ การติดต่อสื่อสารและเพื่อได้รับการโต้ตอบจากสังคมที่อยู่รอบตนเอง เด็กทารกเกิดมาท่ามกลางการพูดจาของผู้คน จึงเป็นแรงสนับสนุนให้รู้จักการพูดจาเพื่อการเรียนรู้ทางสังคม จากผลการวิจัยบ่งชี้ว่า การใช้ภาษาในการเจรจาติดต่อเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่ง การพูดในชีวิตของเด็กทำให้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบโครงสร้างของภาษาโดยไม่รู้ตัว

เบิร์นสไตน์ (Bernstien) กล่าวว่าเด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากสิ่งที่ตนสนใจ และภาษานั้นต้องพบเห็นและใช้โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถจินตนาการเป็นภาพได้ แต่ภาษาที่เป็นระบบหรือภาษาที่ใช้เป็นทางการนั้น เด็กจะเรียนรู้เหมือนกับการเรียนรู้ระบบของเครื่องจักรจะต้องเรียนรู้ไปตามขั้นตอน ยากต่อการเข้าใจและทำให้สับสน (Winch. 1990 : 77-78 ; citing Bernstien. 1961. Educational Research.)

เด็กปฐมวัยสามารถเข้าใจคำศัพท์ที่สัมพันธ์กับสิ่งของหรือภาพได้ และสามารถเข้าใจคำศัพท์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนวัตถุสิ่งของ เช่นสามารถโยงคำ 2 คำกับสิ่งของ และสามารถพูดตอบคำถามได้ถูกต้อง ซึ่งความสามารถทางภาษาในเด็กหญิงพัฒนาได้ดีกว่าเด็กชาย (Rich ; & Liebert. 1991 : 298) และวิณี ชิตเชิดวงศ์ (2537 : 192) กล่าวว่าพัฒนาการทางภาษาในวัยเด็กมีความสำคัญมาก เด็กพร้อมที่จะฝึกทักษะทางภาษาทั้งในด้านการรู้คำศัพท์ การออกเสียงคำให้ชัดเจน การใช้ประโยคในการติดต่อสื่อสาร การบอกวัตถุสิ่งของเป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น อายุ เพศ โอกาสและสิ่งแวดล้อมที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาในเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและมีความเชื่อมโยงกัน มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามลำดับขั้นพัฒนาการการเรียนรู้ที่ซับซ้อนของเด็กในแต่ละวัยอย่างเหมาะสม ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆที่แวดล้อมตัวเด็กแต่ละคน

2.7 การเรียนรู้ภาษาและกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

ตามความเป็นจริงเด็กมีประสบการณ์ทางภาษาอย่างผิวเผิน จากการมีปฏิสัมพันธ์โดยปราศจากการฝึกสอนเป็นพิเศษภายในเวลาอันสั้น ในขณะที่เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นแรกเริ่มของการใช้เหตุผล แต่เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาในระดับลึกเป็นนามธรรมและมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ที่ซับซ้อนอยู่ในระดับสูง นอกจากจะเรียนรู้โครงสร้างทางภาษาในชุมชนของตนแล้ว เด็กยังเรียนรู้กฎอันซับซ้อนซึ่งเป็นพื้นฐานการใช้ด้วย เด็กเรียนรู้ว่าจะพูด เมื่อไหร่ อย่างไร พูดอะไร กับใคร (हररषष ढलवलषषर. 2535 : 203-207)

ในทัศนะนักพฤติกรรมศาสตร์ (The Behaviorist View) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากผลการปรับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในตนเองในขณะที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ แรงเสริมในทางบวกจะถูกนำมาใช้เมื่อภาษาของเด็กใกล้เคียง หรือถูกต้องตามภาษาผู้ใหญ่ ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของเด็ก คือ

1. เด็กเกิดมาโดยมีศักยภาพในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์โดยปราศจากความสามารถพิเศษด้านการเรียนด้านใดด้านหนึ่ง
2. การเรียนรู้ รวมทั้งการเรียนทางภาษาเกิดขึ้น โดยการที่สิ่งแวดล้อมเป็นผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียน
3. พฤติกรรมทั่วไปรวมทั้งพฤติกรรมภาษา ถูกปรับโดยแรงเสริมจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากสิ่งเร้า
4. ในการปรับพฤติกรรมที่ซับซ้อนอย่างเช่น ภาษา จะมีกระบวนการเลือกหรือทำให้ตอบสนองเฉพาะเจาะจงขึ้น โดยผ่านการให้แรงเสริมทางบวก ถึงแม้ว่าการตอบสนองทั่วไปและชนิดง่าย ๆ จะได้แรงเสริมทางบวกตั้งแต่ต้น แต่การให้แรงเสริมในระยะหลัง ๆ จะถูกนำมาใช้กับการตอบสนองที่ซับซ้อนและใกล้เคียงกับเป้าหมายทางพฤติกรรมสูงสุด

ทัศนะของนักทฤษฎีสภาวะติดตัวโดยกำเนิด (The Nativist View) นักทฤษฎีเชื่อเกี่ยวกับกฎธรรมชาติ หรือกฎเกี่ยวกับสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กแตกต่างจากนักพฤติกรรมศาสตร์สองประการสำคัญ คือ

1. การให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบภายในบุคคลเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา
2. การแปลความบทบาทขององค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษา

ชอมสกี, แมคเนล และเล็นเบิร์ก (Chomsky, McNeil and Lenneberg. n.d.) เป็นผู้มีความเชื่อว่า เด็กเกิดมาด้วยความสามารถทางภาษา เด็กทุกคนเกิดมาโดยมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์อยู่ในตัว ซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางการเรียนรู้ด้านความหมาย ประโยคและระบบเสียง เด็กจะมีขั้นของการพัฒนาทางร่างกายและขั้นตอนทางภาษาเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยที่ความสามารถทางการเรียนภาษาของเด็กจะถูกวางโปรแกรมไว้ในตัวและมีความเกี่ยวข้อง

สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ (รุ่งนภา วุฒิ. 2543 : 13 ; อ้างอิงจาก หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 206)

ทัศนะของนักสังคมศาสตร์ (The Socialist View) นักทฤษฎีสังคมหรือทฤษฎีวิวัฒนาการให้ความสนใจเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทางภาษาผู้ใหญ่ที่มีต่อการพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ผลการวิจัยกล่าวว่า วิธีการที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีผลต่อการพัฒนาการทางภาษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก วิธีการเหล่านั้นได้แก่ การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การสนทนาระหว่างรับประทานอาหาร การแสดงบทบาทสมมติการสนทนา เป็นต้น (Honic. 1982 : 36)

นักวิจัยได้พยายามศึกษาลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนภาษาเด็ก เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็กจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมสรุปได้ 4 หลักการ คือ (รุ่งนภา วุฒิ. 2543 : 14 ; อ้างอิงจาก หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 204)

1. สิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็ก การส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจปฏิบัติจริง กระทำด้วยตนเอง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระรู้จักสังเกต ตั้งสมมติฐาน ผู้ใหญ่ไม่ควรเป็นผู้ออกคำสั่งอย่างเดียว ควรให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถามบ้าง
2. สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็ก และบุคคลรอบข้างเด็กควรได้สื่อสารแบบสองทาง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสาร บุคคลที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ พ่อแม่ เพื่อนญาติพี่น้อง เป็นต้น
3. สิ่งแวดล้อมที่เน้นความหมายกว่าด้านรูปแบบ พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ควรยอมรับการสื่อสารของเด็กในรูปแบบต่างๆกัน โดยคำนึงถึงความหมายที่เด็กต้องการจะสื่อออกมาเป็นสิ่งสำคัญกว่าการพูดด้วยรูปแบบไวยากรณ์ที่ถูกต้อง เรียงภาษาจากง่ายไปสู่ภาษาที่ซับซ้อน
4. สิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยความหลากหลาย ทั้งด้านวาจาและไม่ใช่วาจา เด็กควรจะได้รับประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ในหลายๆรูปแบบ เพราะประสบการณ์จะมีส่วนช่วยด้านการแสดงออกทางภาษา จะเห็นได้ว่าการเรียนภาษาของเด็กจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์ ได้ลงมือกระทำ ได้สังเกตสิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆตัว เพราะสิ่งแวดล้อมจะช่วยปรับพฤติกรรมที่เรียนให้เกิดการเรียนรู้ต่อไปได้อย่างรวดเร็วและมีความก้าวหน้าทางด้านภาษาต่อไป

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กตามทัศนะของนักทฤษฎีมี 3 ทัศนะด้วยกัน ได้แก่ ทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ นักทฤษฎีสภาวะติดตัวโดยกำเนิด และนักสังคมศาสตร์ล้วนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า เด็กมีลักษณะการเรียนรู้ภาษามาจากตัวเด็กเองตั้งแต่เกิดและมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวช่วยให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้และมีพัฒนาการทางภาษาต่อไป

กระบวนการในการเรียนรู้ภาษา

กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกันได้นั้น มีลำดับดังนี้ ศรีเรือน แก้วกังวาล (ขจิตพรณ ทองคำ. 2536 : 29-30 ; อ้างอิงจาก ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2519. จิตวิทยาฝ่ายการศึกษา. หน้า 127-133.) กล่าวว่า

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงของเด็กและพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนแบบการออกเสียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองความพร้อมทั้งกับสิ่งเร้ารอบตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมการตอบสนองที่เด็กพยายามทำตาม โดยลองใช้วิธีะเปล่งเสียงต่างๆ เพื่อให้ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำ ควบคุมริมฝีปาก สีนหน้า ท่าทางและสายตา

4. การเรียนรู้ด้วยสัมพันธภาวะ (Associative Learning) เด็กจะเรียนรู้คำและความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่าตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกตุ๊กตา เด็กจะเรียนรู้จากการเชื่อมโยงจากสิ่งของ

5. การเรียนรู้ถาม - ตอบ (Question - Answer) เมื่อเด็กได้เรียนรู้ภาษาแล้ว ก็เกิดความรู้ ความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล จะมีความสงสัยและถามอยากรู้อยากเห็น โดยการถามคำถามของเด็กจะช่วยให้พัฒนาภาษาของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) เด็กปฐมวัยที่มีการลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้าง ผิดบ้าง การเข้าใจและการชมเชยเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

7. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer and Learning) การเรียนรู้ในเสียงใหม่ๆ จะง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วรู้จักเป็ด ห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจดจำได้เร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ

ในขณะที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2550 : 35) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีวิธีการเรียนเฉพาะตัว ต่างจากผู้ใหญ่ ตรงวิธีการการเรียนของเด็กเป็นความเฉพาะของวัยแห่งการเรียนรู้ที่มีความเฉพาะที่สำคัญ สำหรับวิธีการเรียนภาษาของเด็กปฐมวัยจะเป็นดังนี้

1. เด็กเก่งที่จะแปลความหมายสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกด้วยท่าทาง หรือคำพูดเด็กจะเรียนรู้และทำได้อย่างรวดเร็ว

2. เด็กชอบสร้างสรรค์ภาษา แม้ว่าจะมีความจำกัดทางภาษา เด็กปฐมวัยชอบ คำใหม่ สิ่งใหม่ เด็กอยากรู้แม้ว่าจะไม่เข้าใจ

3. เด็กปฐมวัยเรียนรู้ทางอ้อมมากกว่าทางตรง เด็กเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ชอบชี้ ชอบพูด ชอบแสดง

4. เด็กชอบสิ่งที่ให้ความเพลิดเพลินและสนุกสนาน

5. เด็กชอบเลียนแบบและชอบการพูด

6. เด็กเรียนรู้เร็ว

วิธีการเรียนและความคล่องในการเรียนของเด็กปฐมวัย จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหรือไม่ อยู่ที่ครูจะสามารถเข้าถึงวิธีการเรียนของเด็กที่มากน้อย การสอนภาษาเด็กต้องให้เด็กอยู่ในบรรยากาศธรรมชาติของเด็ก จะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างรวดเร็ว

ในขณะที่ ฉันทนา ภาคบงกช (2539 : 70) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยไม่อาจเรียนรู้ได้ดีจากการเรียนด้วยการจดจำและสอนสั่งหรือกรอกความรู้ให้แก่เด็ก เพราะธรรมชาติของเด็กในวัยนี้เรียนรู้ได้ดีจากการลงมือเล่นหรือกระทำสิ่งต่างๆ โดยที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม เด็กเรียนรู้จากการได้เกี่ยวข้องกับผู้คนและสิ่งต่างๆ หรือสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก เพราะเด็กวัยนี้พัฒนาด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และจิตใจไปพร้อมๆ กัน การทำกิจกรรมดัดการเล่นอย่างอิสระเสรีตามธรรมชาติจึงมีคุณค่ายิ่ง ในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศก็เช่นกัน เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการมีโอกาสพูดคุยโต้ตอบกับผู้อื่นและใช้ภาษานั้นๆ ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนภาษา การเรียนโดยท่องจำและคัดเขียนจึงสวนทางกับหลักพัฒนาการเด็ก และหลักในการส่งเสริมภาษาอย่างยิ่ง และจุดเด่นของการพัฒนาภาษาต่างประเทศตั้งแต่เยาว์วัยคือเด็กจะมีสำเนียงชัดเจน

นอกจากนี้ จรรจา สุวรรณทัตและคนอื่นๆ (Suvannathat ; & others. 1985 : 122) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาว่า เกิดจากความชำนาญ (Empericist Approach) ซึ่งเด็กจะได้เริ่มเรียนรู้ภาษาอย่างไม่เป็นกฎเกณฑ์ แต่เรียนรู้ภาษาในลักษณะเกี่ยวกับการฝึกทักษะความชำนาญและความสามารถด้านอื่นๆ การเรียนรู้คำได้จากการได้ยินคนอื่นพูดซ้ำๆ แล้วนำมาพูด ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้เร็ว ถ้าคำศัพท์ที่เด็กได้เรียนรู้เป็นประสบการณ์ใกล้ตัวเด็ก รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย คือ ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ เช่น ครูนำวัตถุ สิ่งของ ของเล่น มาจัดในห้องเรียน แล้วตั้งคำถาม เมื่อเราให้เด็กหาคำตอบซึ่งเป็นการให้เด็กสำรวจวัตถุนั้นด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การเลียนแบบ การเรียนรู้ การทดลองและการสอน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาจะเป็นไปตามลำดับอย่างมีระบบตามพัฒนาการทางภาษา และสามารถพัฒนาได้อย่างดีในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

2.8 การพัฒนาความสามารถทางภาษา และการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาความสามารถทางภาษา

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 111-113) ได้กล่าวว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางปัญญา เด็กวัยก่อนเรียนเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น รู้คำศัพท์มากขึ้น พัฒนาคำพูดเดี่ยวสู่คำพูดที่เป็นวลีและเป็นประโยคมากที่สุด เช่น เด็กเล็กมาเริ่มจากคำว่าแม่ ต่อมาเป็นแม่จ๋า ต่อมาเป็นแม่ไปไหน เป็นต้น ในช่วงระยะของการพัฒนาการทางภาษานี้ การพูดคุยและการสนทนากับเด็กเป็นการกระตุ้นที่ดี เด็กสามารถพัฒนาความคิดได้เต็มที่ สังเกตจากการที่เด็กดูทีวีมาก จะพูดเก่งเป็นเรื่องเป็นราว เพราะเด็กได้คำสนทนาและภาษาจากโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม การปล่อยให้เด็ก

ได้เรียนรู้ภาษาเองตามธรรมชาติ เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษามาก คำถามของเด็กที่ถามว่า “ทำไม” คือ การค้นหาคำศัพท์ ค้นหาภาษา ฝึกความจำและเหตุผล การตอบคำถามของผู้ใหญ่ ความสนใจคำตอบจะมีมาก ถ้าผู้ใหญ่ตอบ เด็กจะสนุกสนานและเรียนรู้ไปพร้อมกัน

พัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละขวบปีจะมีความแตกต่างกัน เริ่มจากการออกเสียง คำพูดเดี่ยว เชื่อมคำ เชื่อมประโยค การแสดงท่าทางประกอบจนถึงการตอบโต้กับผู้อื่น แต่ละชั้นแต่ละอายุจะก้าวหน้าเป็นขั้นๆ เด็กเรียนรู้ภาษามาตามลำดับขั้นพัฒนาการ เริ่มจากการร้องไห้ ร้องฮูฮู ทำเสียง ทำปากบู่ๆ ตั้งแต่วัยทารกแล้วมาเป็น ปาป๊า มาม๊า หรือ พ่อ แม่ คำว่าภาษาสามารถให้คำจำกัดความได้ว่า คือ คำพูดของคน การเขียนสัญลักษณ์แทนคำพูดหรือการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยภาษาจะพัฒนาตามลำดับวัย ความมั่งคั่งทางภาษาต้องใช้อยู่เสมอ คนที่ใช้ภาษาได้ทั้งการเขียน การอ่าน การพูด และการฟังในระดับการสื่อสารได้เรียกว่า รู้หนังสือ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 111 ; อ้างอิงจาก Jackman. 1997. Early Education Curriculum : A Child's Connection to the world. P.50) นอกจากนี้เด็กยังสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาจากการสัมผัส การได้ฟัง การได้โต้ตอบ เด็กที่มาจากครอบครัวที่สนใจพูดกับเด็ก ไม่ว่าเด็กจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจบ้างก็ตาม เด็กสามารถแสดงออกและได้ประโยชน์มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พูดน้อย ทั้งนี้ การที่เด็กได้พูดได้สนทนาบ่อยๆ ทำให้เด็กได้เรียนคำศัพท์ ได้คิด ได้สื่อสาร ได้แสดงออก ซึ่งมีผลต่อพัฒนาพฤติกรรมและสติปัญญา และรวมถึงพัฒนาการทางสังคม (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 113 ; อ้างอิงจาก Fontana. 1995. Psychology for Teachers.)

นอกจากนี้กรรณิการ์ พวงเกษม (รุ่งนภา วุฒิ. 2535 : 16 ; อ้างอิงจาก กรรณิการ์ พวงเกษม. 2534 : 20- 21) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้เด็กมีความพัฒนาการทางด้านภาษา ไว้ดังนี้

1. วุฒิภาวะ เมื่อเด็กมีความพร้อมขึ้นตามลำดับ ความสามารถในการพูด การเขียน ย่อมตามมา นับตั้งแต่อายุ 15 เดือน ขึ้นไปแล้ว เด็กจะใช้ภาษาพูดมากขึ้นตามลำดับจนกระทั่งอายุ 36 เดือน จะสามารถใช้คำพูด 376 คำ และเมื่ออายุ 48 เดือน จะพูดได้ 376 คำต่อวัน และสามารถใช้อักษรและคำคุณศัพท์เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และนอกจากนั้นถ้าหากมีสมาธิที่ดีก็จะจดจำในสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาแล้วต่อให้คนอื่นทราบบ

2. สิ่งแวดล้อม ถ้าหากพ่อแม่ ผู้ปกครอง สนใจเอาใจใส่พยายามพรีสอนให้เด็กได้พูดคุย และหัดอ่านหัดเขียนอยู่ตลอดเวลา เด็กจะมีความพร้อมทางภาษามาก โดยเฉพาะครอบครัวที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีส่วนสร้างความเจริญทางภาษาให้เด็กได้ดีกว่าครอบครัวที่มีฐานะยากจน ซึ่งส่วนมากไม่ค่อยสนใจในเรื่องภาษาของบุตรหลานของตนเท่าที่ควร

3. การเข้าใจความหมาย ภาษาที่ใช้พูด ถ้าอยู่ในวงแคบศัพท์ก็พื้นๆธรรมดา แต่ถ้าหากอยู่ไกลหรืออยู่ในชุมชนที่กว้างใหญ่ เด็กก็สามารถเข้าใจคำ ประโยค วลีที่มีความหมายต่างๆ ได้ดี ฉะนั้นการพูดอะไรก็ตามที่เด็กเลียนแต่คำพูด เลียนเสียงพูด ผู้ใหญ่ควรได้ย้อนถามเขาดูบ้างว่าที่พูดๆนั้น เข้าใจเพียงใด เปรียบเหมือนคนไทยที่พูดคำต่างประเทศเขา แต่ออกเสียงผิด ความหมายก็

ย่อมจะเปลี่ยนไปได้ ดังนั้นเพื่อป้องกันการผิดพลาดดังกล่าว จึงควรย้อนถามความหมายในสิ่งที่เด็กพูดได้แต่ไม่เข้าใจความหมายด้วย

4. การให้มีการพัฒนาทั้งหมด เราจะต้องให้เด็กมีรูปร่างดี หน้าตาสดใส สะอาดกายใจ สมองก็ต้องให้ดี สุขภาพสมบูรณ์ และสังคมก็ต้องดี จึงจะทำให้เด็กมีความเจริญทางภาษาได้ดี ไม่ควรเพียงแต่ทำให้อ่านให้เขียนได้เท่านั้น เราเองควรคำนึงถึงหลักความต้องการความสนใจจากเพื่อนๆ ของเด็กด้วย ถ้าหน้าตาสกปรกเพื่อนๆ ก็ย่อมไม่พูดคุยด้วย โอกาสที่มีความเจริญทางภาษาพูดก็ยิ่งเสียเปรียบคนที่รูปร่างหน้าตาสะอาดสดใส

5. ขั้นตอนและการจัดชั้นเรียน การจัดโรงเรียนแบบไม่มีชั้น แต่อาศัยความสามารถทางภาษาเป็นแนว ก็น่าจะลองจัดให้เป็นต้นแบบที่แพร่หลายต่อไป หลักสูตรและขั้นตอนการสอนบางบทก็น่าจะสับเปลี่ยนไปตามลำดับความสามารถและความพร้อมของนักเรียน จึงมีข้อที่น่าสงสัยว่าบางแห่งสอนบทเรียนที่ยากก่อนแล้วกลับมาสอนบทเรียนธรรมดาภายหลังโดยอ้างแต่หลักสูตรซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ครูผู้สอนน่าจะมีความสามารถในการวินิจฉัยในบทเรียนนั้นๆ ได้ด้วยตนเอง

6. การมีส่วนร่วม กิจกรรมใดๆก็ตาม เด็กๆควรมีส่วนร่วมทุกครั้ง ทุกคน ครูไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง จะต้องพิจารณาความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลและกำหนดงานให้ทำร่วมกับเพื่อนๆ ตามสมควรใจ หรือครูกำหนดกลุ่มให้บางครั้ง การทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นกลุ่มย่อย การร่วมกิจกรรมต่างๆ มีส่วนช่วยให้เด็กมีความเจริญทางภาษาได้อย่างมาก

สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กก็คือ การส่งเสริมและการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการฝึกพูด ฝึกฟัง ฝึกการโต้ตอบแสดงความคิดเห็นและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็ก และสอดคล้องกับลำดับขั้นพัฒนาการของเด็ก ดังนั้นเด็กควรได้รับการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาของเด็กตลอดไป

การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาความสามารถทางภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยเพราะเด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว (อารี สัณหฉวี. 2537 : 183) เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษา โดยเด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษาของตนทั้งทางด้านความหมาย ประโยคและเสียงจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 206) ซึ่งสอดคล้องกับสมาคมคหศาสตร์แห่งประเทศไทย (2528 : 123) ที่กล่าวว่าเด็กรู้คำศัพท์มากเพียงใดก็จะเข้าใจคำชี้แจงหรือคำอธิบายของผู้อื่นและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่อ่านหรือเล่าให้ฟังได้เพียงนั้น ภาษาไม่เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางในการแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตมนุษย์ การส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาที่ถูกต้อง จึงช่วยให้เด็กสามารถแสดงความคิด ความเข้าใจของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น (เยาวพา เดชะคุปต์. 2528 : 50) ในการพัฒนาด้านการพูดและการฟัง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกพูด ฝึกฟังอย่างอิสระในสภาพ

ที่เป็นจริง เพื่อตอบสนองความสามารถทางการพูดการฟังอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของความสามารถในการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วิลลิส (พรชูลี อาชาวำรุง. 2541 : 57 ; อ้างอิงจาก Willis. 1996) ได้เสนอวิธีการที่เน้นผลที่พึงประสงค์ในการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศให้กับเด็กเล็ก 4 ประการ ดังนี้ ความคล่อง (Fluency) เด็กเล็กจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดี เมื่อเด็กมีโอกาสนี้

1. จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร ตัวแปรการเรียนรู้ที่ไม่ได้อยู่ในกรอบที่ครูคาดหวังและกำหนดไว้ว่าจะต้องแสดงออกทางภาษาในรูปแบบเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งตามระบบ PPP นั่นคือ การเสนอ (Presentation) การฝึกฝน (Practice) และการแสดงออกทางภาษา (Production)

2. ความถูกต้อง (Accuracy) เมื่อเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการสื่อสาร โดยธรรมชาติของเด็ก เด็กจะคำนึงถึงความถูกต้องและพยายามใช้ภาษาเดียวกับระบบภาษาแม่ของตน เพื่อจะสื่อสารในหมู่ผู้เรียนให้ถูกต้อง ผู้เรียนจะไม่พิจารณาว่าภาษาที่ใช้เป็นอย่างไรในแง่ของไวยากรณ์ ตราบใดที่ใช้ภาษาสื่อความหมายตามกาลเทศะ และสิ่งแวดล้อมได้ เด็กๆก็จะถือว่าการสื่อสารนั้นเป็นผลสำเร็จแล้ว

3. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษจะต้องพยายามที่จะแสวงหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและความหมายด้วยตนเอง เด็กๆจะหากระสวนและความคงเส้นคงวาในภาษา คือแสวงหาไวยากรณ์ด้วยตนเอง นั่นหมายความว่า เด็กเล็กเหล่านี้จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาแม่ของตนเองดี และทราบความสามารถใช้ภาษาแม่ของตัวเองอย่างไร แล้วจึงนำความรู้จากภาษาแม่มาประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เด็กจะไม่สามารถเรียนภาษาอังกฤษได้ดี ถ้าภาษาแม่ยังไม่ดีพอ

4. การเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ (Conformity) ครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่ครูสามารถควบคุมการทำงานของเด็กได้เต็มที่ กิจกรรมเหล่านี้ทำให้เด็กออกเสียงได้อย่างชัดเจน และจะช่วยให้เด็กรู้จักวลีต่างๆ อันเป็นส่วนส่วนใหญ่ของภาษาอังกฤษ กิจกรรมซึ่งครูเป็นผู้ควบคุมนี้อาจจะจัดขึ้นเป็นโครงร่างหรือรูปแบบ (model) ที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดจนเอื้ออำนวย ตลอดจนให้ความสนุกสนานแก่เด็กๆ โครงร่าง (model) เหล่านี้อาจจะเน้นบางจุดบางประเด็นของภาษาก็ได้ ทั้งนี้โครงร่าง (model) ซึ่งครูเป็นผู้จัดทำนั้น ควรมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนจากง่ายไปหายาก

ในขณะที่ พิอาเจต์ (พรชูลี อาชาวำรุง. 2541 : 65 ; อ้างอิงจาก Piaget. 1960) ยังแนะนำด้วยว่า เด็กต้องการประสบการณ์ตรง ไม่ใช้อยู่ได้อธิพจน์ของวัตถุต่างๆ การฟังหรือการอ่านเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่ได้มีการสัมผัสโดยประสบการณ์ตรงนั้น จะมีผลให้ไม่เกิดการเรียนรู้ ในลักษณะที่เป็นรูปธรรม

การเรียนภาษาที่สองนั้น ผู้เรียนต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษในการเรียนตามวัย ใน 3 ด้าน คือ (พรชูลี อาชาวำรุง. 2541 : 75)

1. การพัฒนาคำศัพท์
2. การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดลำดับคำต่างๆ
3. ความรู้ทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

ในการสอนภาษาที่มีคุณภาพนั้น ควรใช้แนวทางภาษาทั้งมวล (Whole Language Approach) คือ ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวย แยกแยะบทเรียนให้ชัดเจน มีความสัมพันธ์กันทุกๆ ทักษะในการเรียนภาษา ภาษาที่ใช้ควรหลากหลายตามบริบททางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ การเรียนไม่จำเป็นต้องมีการจัดเป็นขั้นตอนที่ตายตัว และไม่เน้นการแก้ไขความผิดพลาดของผู้เรียน แต่เน้นการรู้ภาษาให้เข้าใจสื่อสารได้จริง แนวทางนี้ตรงข้ามกับแนวทางเชิงปัญญา (Cognitive Approach) ซึ่งครูไทยที่สอนภาษาอังกฤษคุ้นเคยและใช้กันอยู่ทั่วประเทศ คือ เน้นว่า ผู้สอนเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้เรียนเป็นผู้รับการฝึกฝนทักษะทางภาษาต่างๆ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน แยกออกจากกันได้ การสอนควรสอนพูดก่อนอ่าน และอ่านก่อนเขียน ความผิดพลาดทุกอย่าง ต้องแก้ไขทันที และเน้นการพัฒนาทักษะต่างๆ (พรชูลี อาชาวอรุณ. 2541 : 75 ; อ้างอิงจาก Hakuta and McLaughlin. 1996)

การแก้ไขความผิดพลาดของเด็ก (Error Correction)

พรชูลี อาชาวอรุณ (2541 : 66) กล่าวว่า การสอนด้วยวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดของเด็ก (Error Correction) ก็เป็นการสอนอีกวิธีหนึ่งที่จะกระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเอง การพูดโดยใช้ภาษาอังกฤษกับงานของตนเอง เท่ากับว่า ครูยอมให้เด็กพูดผิดๆ หรือแสดงออกซึ่งความผิดพลาดทางภาษา โดยไม่เกรงกลัวความล้มเหลว การแก้ไขเด็กกระยะต้นๆ นี้ อาจลดทอนความมั่นใจในตนเอง เกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษาใหม่ๆ ในตัวเด็กเล็ก เพราะเด็กเองจะมีความรู้สึกกลัว และไม่กล้าเสี่ยงที่จะพูดในสิ่งที่เด็กไม่รู้จริงๆ เพราะกลัวว่าจะผิด ทำให้ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ดี เวลและฟันตัน (พรชูลี อาชาวอรุณ. 2541 : 66 ; อ้างอิงจาก Vale and Feunteun. 1995) ชี้บ่งว่า บางครั้งการแก้ไขความผิดพลาดก็เป็นสิ่งจำเป็น ครูจำเป็นต้องพิจารณาว่าความผิดพลาดใดสำคัญ และจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขโดยคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความสนุกในการเรียนรู้ของเด็ก ประสพการณ์จะสอนให้ทราบว่าความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในการเรียนรู้ระยะต้นนั้นยังไม่ฝังรากลึก และเด็กอาจจะสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ โดยการแนะนำของครู เมื่อเด็กมีความสามารถและมีประสบการณ์ในภาษาที่สองดีขึ้นแล้วก็จะอาจจะสามารถแก้ไขตนเอง และทำให้เรียนรู้ที่จะศึกษาในภาษานั้นต่อไปด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สูง

จะเห็นได้ว่า แนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้สองภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สามารถส่งเสริมจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่让孩子ได้มีโอกาสแสดงออก ทั้งในด้านการฟังและการพูด ในบรรยากาศที่สนุกสนาน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2.9 หลักในการสอนสองภาษา ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศให้กับเด็กปฐมวัย

สโปเดค และซาราคอ (Spodek and Saracho) กล่าวว่า การสอนสองภาษาต้องเริ่มจากการสอนภาษาแม่ให้ชัดเจนก่อนแล้วจึงตามด้วยภาษาที่ 2 ทั้งนี้เพื่อลดความเครียดของเด็กปฐมวัยที่นอกจากเครียดและกังวลที่ต้องแยกจากบ้านมาเข้าโรงเรียนแล้วยังไม่รู้ภาษาที่ 2 อีกด้วย ดังนั้นครูต้องทำให้การเรียนรู้ภาษาหนึ่งของเด็กเป็นการบูรณาการแบบผสมกลมกลืน เป็นการสนทนาแบบธรรมชาติ โดยให้เรียนภาษาแม่ให้เข้าใจแล้วตามด้วยภาษาที่ 2 (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 31 ; อ้างอิงจาก Spodek ; & Saracho. 1995 : 31) เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ภาษาได้ 2 ภาษาไปพร้อมๆกันตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องสอน เมื่อเด็กอายุ 2 – 3 ขวบ เด็กจะจำแนกความแตกต่างของภาษาได้และรู้ระบบภาษา ถ้าเด็กได้เรียนทั้ง 2 ภาษาอย่างต่อเนื่อง เด็กจะสามารถใช้ภาษาได้อย่างเต็มศักยภาพทั้ง 2 ภาษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 31 ; อ้างอิงจาก Williams ; & Fromberg. 1992 : 222-223)

ไวโกตสกี (Vygotsky) กล่าวว่าสิ่งที่เด็กพูดกับตนเองเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาและปัญญา ซึ่งในการเรียนภาษาเด็กในวัยนี้ ไวโกตสกีมีความเห็นว่าพัฒนาปัญญาของเด็กจะงอกงามจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การแก้จุดบอด (Zone of proximal) ซึ่งเป็นบริเวณที่กิจกรรมทางปัญญาไม่สามารถจะใช้ได้ต้องมีผู้ใหญ่ช่วย เช่นกันกับการสอนภาษาเด็ก ครูต้องทำให้การสื่อสารของครูเป็นสื่อของการเรียนรู้ของเด็ก ภาษามีบทบาทเป็นหัวใจของการพัฒนาปัญญาและการแก้ปัญหาของเด็กที่สำคัญ การสอนภาษาอังกฤษจึงต้องใช้บรรยากาศของความเป็นวิถีชีวิตประจำวันและช่วยการเรียนรู้ให้กับเด็กมาก เพราะเด็กจะคุ้นเคยมีจุดบอดน้อย การเรียนภาษาจะง่ายและสนุกมากขึ้น การพัฒนาทักษะทางภาษาในการสื่อสารของเด็กคือ การให้โอกาสเด็กในการพูดและการฟัง ก่อนที่เด็กจะอ่านเป็น ให้เด็กหัดพูดและเล่าเรื่อง เด็กจะชอบมากถ้าได้เล่าเรื่อง โดยเฉพาะประสบการณ์ที่เด็กพบเห็นมา เด็กสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารได้ทุกโอกาสแม้แต่เวลาเล่น ในขณะที่เด็กเล่นผู้ใหญ่จะต้องเข้าไปถามให้ความเห็น สนทนากับเด็กด้วยการกระตุ้นเด็กให้พัฒนาทักษะภาษาสื่อสารด้วยการใช้ภาษาสนองตอบที่จูงใจให้เด็กเกิดการรับรู้ และต้องการสื่อสารโดยภาษาที่ใช้กับเด็กนั้นต้องแสดงถึงการยอมรับและนับถือความคิดและความรู้สึกของเด็กในทางบวก ที่กระตุ้นให้เด็กตอบสนอง เด็กถึงจะพัฒนาทักษะการใช้ภาษาสื่อสารได้ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2550 : 39-40 ; อ้างอิงจาก Driscall. 2002 : 151) ตัวอย่างการใช้ภาษาสนองตอบที่ดีกับพลังทักษะการสื่อสารกับการใช้ภาษาที่จัดการสื่อสารของเด็ก

การสอนภาษาที่ดีอย่าสร้างความรู้สึกด้อยในภาษาให้กับเด็ก เด็กจะไม่เรียน รู้สึกอาย และเกลียดชังภาษาที่เรียน เช่น เมื่อเด็กออกเสียง ร. ไม่ชัด ครูดู เด็กจะไม่ชอบออกเสียง ร. อีกต่อไป หรือเรียนภาษาอังกฤษผิด ครูดูแล้วเรียกมายืนหน้าชั้น ทำให้เด็กรู้สึกอับอาย โอกาสการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่อไปจะเป็นศูนย์ เหตุผลเชิงกลไกทางสมอง พบว่า การลงโทษทำให้เด็กรับรู้ผ่านสมองส่วนอารมณ์ที่เรียกว่าศูนย์ลงโทษ (Punish Center) เด็กจะจำและโกรธ ครูจึงไม่ควรทำการสอนภาษาที่ดีครูต้องยอมรับศักยภาพของเด็ก พร้อมพัฒนาด้วยการให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่น

สร้างความมั่นใจให้กับเด็กพร้อมปรับแก้ เด็กจะเกิดความรักในภาษา เนื่องจากการรับรู้ผ่านสมองส่วนศูนย์รางวัล (Reward Center) ทำให้จำด้วยความยินดี มีความสุข การสอนภาษาต้องใช้ระบบหลอมละลายซึมลึก และเรียนรู้ภาษาทั้ง 2 ภาษาไปพร้อมกันด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

การสอนสองภาษาควรเริ่มเมื่อเด็กสามารถฟังคำสั่งภาษาแม่ได้ชัดเจน รวดเร็ว ครูสามารถสอนภาษาที่สองให้เด็กได้ทันที หรือถ้าเด็กต้องการ ข้อดีของการสอนสองภาษา คือ เด็กจะเรียนรู้ เปรียบเทียบภาษา และมีความมั่นใจในภาษาที่สองที่เรียนมากขึ้น ข้อสำคัญหากเป็นไปได้ ครูผู้สอนทั้ง 2 ภาษา ควรเป็นคนเดียวกัน หรือถ้าจำเป็นต้องใช้ครู 2 คน การสอนแบบบูรณาการจะให้ผลมากกว่า จากผลการศึกษาพบว่า หากแยกครูสอนคนละภาษา ให้ผลต่อการเรียนรู้ 2 ภาษาน้อยที่สุด และการสื่อสารทางภาษาอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 31 ; อ้างอิงจาก Williams ; & Fromberg. 1992 : 222)

การสอนภาษาแม่ที่ดีนั้นครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญและคุณค่าของภาษาแม่ ส่วนการสอนภาษาที่สอง เน้นให้เด็กเรียนรู้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าในอนาคต ในขณะเดียวกันต้องสร้างการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของภาษาที่ 1 ด้วย โรงเรียนที่สอนสองภาษาต้องให้เสรีกับเด็กในการใช้ภาษาทั้งสองอย่างอิสระ และสร้างบรรยากาศให้เด็กคุ้นเคยกับภาษา เพราะเด็กจะแม่นยำทั้งสองภาษา ครูต้องใช้ความเหมือน ความเด่นของสองภาษามาให้เด็กเกิดนิยมนิยม เช่น การสอนภาษาไทยในสหรัฐอเมริกา คำว่า กิน ภาษาอังกฤษง่ายใช้คำเดียว คือ eat บางครั้งอาจจะจะมี have แต่ภาษาไทยเป็นภาษาศิลปะ คำว่ากินใช้ต่างกันไปตามยศ ฐานะแห่งบุคคล เช่น เสวย จันทน์ รับประทาน กิน แดก ยัด สวาปาม เป็นต้น ภาษาไทยเน้นภาษาแห่งความรู้สึกและวัฒนธรรม ในการสอนภาษาต้องทำให้เด็กที่เรียนด้วยเกิดสุนทรีย์ในภาษาที่เรียน

ลักษณะการสอนสองภาษาที่มีความแปลกแยกใน 4 ลักษณะ คือ

1. การสอนหลายภาษา
2. การสอนสองภาษาแท้
3. การสอนสองภาษา
4. การสอนภาษาที่สอง

สรุปได้ว่า ในการสอนสองภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ควรเริ่มหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้ภาษาแม่ได้ชัดเจนเสียก่อน แล้วจึงสอนภาษาที่ 2 ให้แก่เด็กด้วยบรรยากาศและความรู้สึกที่ผ่อนคลายและไม่กดดัน มีการให้แรงเสริมทุกครั้งเมื่อเด็กทำได้ถูกต้อง ไม่ควรสร้างความรู้สึกที่กดดันและสร้างความรู้สึกลดลงในภาษาให้กับเด็ก และครูควรยอมรับในศักยภาพการเรียนรู้ทางภาษาไปพร้อมๆกับการปรับแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมในเด็กแต่ละคนด้วยเช่นกัน

2.10 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษา และแนวทางในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้

ประมวญ ดิฉินสัน (2536 : 154) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ควรใช้หลักการใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. ถ้อยคำที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ควรนำมาจากนิทาน บทความ เรื่องราวที่เด็กสนใจ แล้วหยิบคำที่น่าสนใจจากเรื่องราวมาใช้โดยอาจนำคำมาจัดหมวดหมู่หรือนำมาจัดเป็นเรื่องราวขึ้นใหม่
2. เด็กควรจะเรียนรู้ถ้อยคำจากใจความ เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น
3. เด็กเล่นเกมโดยใช้ถ้อยคำ เช่น ปริศนาอักษรไขว้ การทายประโยค จับคู่คำกับภาพ เป็นต้น

นอกจากนั้นควรส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น พูดขยายความหมายของถ้อยคำให้ใช้ได้หลากหลาย ขยายความรู้ในการใช้โครงสร้างทางภาษาให้ถูกต้อง รู้จักแต่งประโยคให้มีความหมายชัดเจน หาคำอื่นๆ มาใช้แทนกันได้ จินตนาการ นึกภาพจากคำบรรยายได้ รู้จักการให้คำจำกัดความของถ้อยคำนั้น พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ ทางสังคม จันทนา ภาคบังข (2538 : 1-2) กล่าวว่า ภาษาสามารถพัฒนาได้ดีในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการยอมรับ และไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างรวดเร็ว มีดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษา ชั้นเรียนและโรงเรียนควรตกแต่งด้วยถ้อยคำหรือข้อความ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
2. การเล่น การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานในโลกของผู้ใหญ่ การพัฒนาภาษาส่วนมากเกิดจากประสบการณ์จริง จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้เล่น
3. การอ่าน การอ่านเป็นสื่อของการเรียนรู้ ควรจูงความสนใจให้เด็กรักการอ่าน เช่น อ่านนิทานให้เด็กฟัง
4. การเขียน การอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน ควรจัดกิจกรรมการเขียนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กอ่าน
5. การใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อข้อความถึงกันและกัน ข้อความถึงเด็กและข้อความถึงผู้ปกครอง การซื้อของ เป็นต้น

บังอร พานทอง (2550 : 129) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้านภาษาและสติปัญญา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ศาสตร์อื่นๆ ในอนาคต การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสติปัญญาได้แก่

1. การเรียนรู้ภาษาจากวรรณกรรม ทำให้ผู้เรียนได้แบบอย่างภาษาที่หลากหลาย เข้าใจวิธีการขึ้นต้นหรือสรุปเรื่อง ควรใช้ภาษารูปแบบไหน การอธิบายตัวละคร สภาพแวดล้อม องค์ประกอบหรือฉากต่างๆของเรื่อง การดำเนินเรื่อง การสร้างปมปัญหา การแก้ปัญหา สำนวน ภาษาและคำศัพท์ที่น่าสนใจ ตลอดจนคติเตือนใจที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมนั้นล้วนสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในอนาคตได้ทั้งสิ้น

2. ควรส่งเสริมให้รักการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมการอ่าน หรือเล่าเรื่องที่นำเสนอใจให้เด็กฟังเป็นประจำ หรืออาจเป็นกิจกรรมการอ่านหนังสือร่วมกันทั้งเด็กและพ่อแม่หรือครูได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ได้มีการซักถามโต้ตอบและอธิบายขยายความก่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การคาดเดาความหมายของเนื้อความภาษาที่อ่านนั้นอยู่ตลอดเวลา หากทำเป็นกิจกรรมประจำเด็กจะเกิดความเคยชินและรักการอ่านในที่สุด

3. กิจกรรมการอ่านร่วมกัน (Shared Book Experience) และการช่วยเหลือด้านการอ่าน (Assisted reading) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กเพื่อเสริมความรู้ด้านภาษาและรูปแบบภาษา การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการสังเกต การคิดวิเคราะห์จากการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) การตอบคำถาม การตั้งคำถาม ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาของเด็กทั้งสิ้น

การที่ทำให้เด็กมีแรงจูงใจระดับสูง และทำให้ชั้นเรียนภาษาอังกฤษนั้นสนุกสนานเป็นประสบการณ์ที่ดีต่อเด็ก ซึ่ง Phillips (พรชูลี อาชาวอำรุง. 2541 : 65 ; อ้างอิงจาก Phillips. 1994) ได้แนะนำข้อควรปฏิบัติที่สำคัญสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมนั้นควรจะง่ายพอที่จะให้เด็กเข้าใจและรู้ว่าคาดหวังให้แกแสดงออกอย่างไร

2. กิจกรรมนั้นควรเป็นกิจกรรมที่เด็กมีความสามารถจะปฏิบัติได้ เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกพอใจในผลงานตัวเอง

3. กิจกรรมควรเป็นไปในลักษณะที่เน้นการพูด และการตอบสนองด้วยวาจา ซึ่งเน้นให้เด็กเล็กมีกิจกรรมในการฟัง และใช้เวลาทำกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ของเวลาในชั้นเรียน

4. กิจกรรมการเขียนกับเด็กเล็กๆ ควรใช้ให้น้อยมากที่สุด เด็กนักเรียนซึ่งอายุ 6 – 7 ขวบนั้น จะยังไม่มีสมรรถนะในการใช้มือเพื่อการเขียน แม้กระทั่งการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาของตนเอง กิจกรรมที่ดีมากคือเกม และเพลง ซึ่งมีการแสดงท่าทางด้วย นั้นหมายถึง อาจจะมีการระบายสี การตัด การปะ มีการเล่าเรื่องหรือนิทานซ้ำแล้วซ้ำอีก ซึ่งจะทำให้เด็กมีความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดีในเรื่องที่คุ้นเคย และสามารถจำได้โดยไม่จำเป็นต้องท่องจำ

เฮนริก (Henrick. 1980) ได้เสนอแนะวิธีการพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ ดังนี้ รู้จักรับฟังเด็กให้เด็กได้พูดคุยหรือสนทนากับเด็ก รู้จักซักถามเพื่อให้เด็กใช้ภาษาได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กรู้จักฝึกฝนการฟัง รับประทานอาหารผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะเมื่อเด็กมีปัญหา นอกจากนี้การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กจะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เช่น พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ที่สร้างเสริม การฝึกฝน ประสาทสัมผัส การยอมรับฟัง

เด็ก การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ การมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี การตั้งใจฟังเด็ก การไม่มีอคติต่อการใช้ภาษาของเด็ก และการที่เด็กได้มีโอกาสพูดคุยอย่างสนุกสนาน เป็นต้น (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539 : 162-163 ; อ้างอิงจาก Henrick. 1980. The Whole Child)

เฮอว์เวิร์ด และออร์แลนสกี (Heward ; & Orlansky. 1984) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการฟังและการพูดให้กับเด็กไว้ดังนี้

1. การคุยกับเด็ก

- 1.1 คุยกับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่ทำขณะอาบน้ำ แต่งตัวหรือขณะเล่นกับเด็ก
- 1.2 ช่วยเพิ่มความรู้คำศัพท์ โดยเรียกชื่อสิ่งต่างๆให้สัมพันธ์กับความรู้เดิม
- 1.3 ให้กำลังใจเมื่อเด็กใช้ภาษาได้ โดยการยิ้มหรือการพูดชม
- 1.4 ใช้ประโยคอธิบายคำใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจประโยคมากขึ้น

2. การเล่นเกมคำศัพท์ง่ายๆ

ให้เด็กเล่นเกมบอกชื่อสิ่งต่างๆทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานกับการใช้ภาษา

3. การอธิบาย

ใช้อธิบายด้วยถ้อยคำ ทั้งแนะนำและสนทนาในด้านต่างๆ จะเป็นการขยายคำศัพท์พร้อมทั้งช่วยให้เด็กมีระเบียบและเหตุผล

4. การให้เด็กแสดงออกทางภาษา

4.1 ส่งเสริมให้เด็กพยายามพูดด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าบางครั้งอาจจะมีคำผิดๆบ้าง ครู พ่อ แม่ และผู้เลี้ยงเด็ก จะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ถ้าเข้มงวดด้านการใช้ไวยากรณ์มาก เด็กจะรู้สึกเบื่อหน่าย

4.2 ให้ความสนใจความหมายที่เด็กพูด ถ้าเด็กใช้ภาษาผิดให้ตอบถูก เด็กจะได้จำรูปแบบการพูดที่ถูกต้อง

4.3 เด็กจะเลียนแบบได้เร็ว ฉะนั้นไม่ต้องการให้เด็กใช้คำใดหรือประโยคใด เราไม่ควรพูดถึงสิ่งนั้นให้เด็กได้ยินพยายามใช้คำถามซึ่งให้เด็กตอบเต็มประโยคบ้าง ไม่เพียงแต่ตอบใช่หรือไม่เพียงอย่างเดียว

5. การพัฒนาแนวความคิดและภาษา

5.1 การส่งเสริมให้เด็กเล่าหรือพูดในสิ่งที่เขาคิด ถามเหตุผล ช่วยเด็กเพื่อใช้ภาษาในการแสดงความคิด ไม่จำเป็นต้องให้เด็กใช้ภาษาที่ถูกต้องเสมอไป

5.2 พยายามใช้คำแสดงรูปธรรมมากกว่านามธรรม โดยเฉพาะเด็กเล็กใช้ประโยคสั้นๆที่จำเป็นในการแสดงความคิดเห็น

จากหนังสือการสอนระดับปฐมวัยศึกษา (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 : 220-224) ได้กล่าวถึงการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาไว้ว่า เมื่อเด็กอยู่ในระดับอนุบาล ความสามารถในการใช้ภาษามีเพิ่มขึ้น ความเข้าใจประโยคยาวๆและเข้าใจเรื่องราวที่ผู้ใหญ่พูดได้ดี ดังนั้นจึงควรหาทางส่งเสริมเด็กให้สนุกกับการใช้ภาษาให้มากขึ้น กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้ เช่น

1. การเล่นนิ้วมือ เป็นการเล่นที่ง่ายและสนุก เด็กจะต้องใช้จินตนาการในขณะที่เล่น และขณะเดียวกันก็ได้ฝึกทักษะทางภาษาไปด้วย เพราะขณะที่เล่นเด็กจะต้องพูด และถ้าครูสามารถนำถ้อยคำและประโยคมาแต่งให้คล้องจองกัน และให้เด็กพูดขณะที่เล่นไปด้วยจะทำให้เด็กสนุกกับการพูดยิ่งขึ้น

2. เล่นตอบคำถาม โดยให้เด็กดูรูปภาพหรือสิ่งของต่างๆ แล้วให้เด็กบอกว่าเป็นอะไร มีลักษณะประโยชน์และวิธีใช้อย่างไร

3. เล่นทายปัญหาอะไรเอ่ย

4. เล่นร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง

5. เล่นแสดงตามเรื่องในนิทาน

สรุปว่า การส่งเสริมภาษาแก่เด็กปฐมวัยนั้นมีหลากหลายวิธีซึ่งครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษา โดยให้เด็กได้ฝึกฝน ได้ปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ที่จะพูดได้ใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

แนวทางการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach)

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นปรัชญาแนวคิด และระบบความเชื่อ ที่มีทฤษฎีพื้นฐานมาจากทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษา การสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงไม่ใช่วิธีการสอนภาษาอย่างใดที่เข้าใจผิดกัน เพราะจากแนวคิดดังกล่าว ครู พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่สามารถนำไปสู่การสอนด้วยวิธีการต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย

นักการศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านการคิดและการใช้ภาษาของเด็กโดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เรียนอย่างมีความหมาย เด็กจะซึมซับข้อมูลทางภาษาจากสภาพแวดล้อมในบริบทสังคม วัฒนธรรมและการใช้ภาษาร่วมกันกับผู้คนที่อยู่แวดล้อมใกล้ชิด ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาได้ดีโดยจะไม่เกิดความรู้สึกยากลำบากในการเรียนรู้เหมือนแนวการสอนภาษาในระบบโรงเรียนแบบเดิม แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทางภาษาของเด็กในโรงเรียน จึงควรจัดให้ตอบสนองกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็ก และเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย หลักการและแนวคิดแบบภาษาธรรมชาตินี้ สามารถใช้เป็นวิธีการเรียนการสอนภาษาในโรงเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายต่อชีวิต (บุญประครอง ไม่เขียว และกิตติมา บุญยศ. 2550 : 474)

การจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีพื้นฐานมาจากแนวคิด 3 ประการ คือ (บุญประครอง ไม่เขียว และกิตติมา บุญยศ. 2550 : 478)

1. เด็กมีรูปแบบการเรียนรู้ภาษาเป็นของตนเอง และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้หนังสือ เพราะเด็กต้องการสื่อสารกับบุคคลอื่น เด็กสามารถซึมซับและเรียนรู้ได้จากการสังเกต การเห็น การใช้เป็นประจำ

2. การส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่กระตุ้นเร้าความสนใจ การแสดงออก และค้นเคย จะเป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้หนังสือให้กับเด็กมากขึ้น เช่นเดียวกับการหัดเดิน หัดพูด ที่เด็กจะคืบคลาน ย่าง ก้าว ด้วยตัวของเด็กเอง เป็นการเรียนรู้กลมกลืนประสานกันไป

3. ในการเรียนภาษาต้องเป็นการเรียนอย่างบูรณาการทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งหมายถึงทั้งหมดองค์รวม หรือ Whole ขณะเดียวกันต้องอาศัยกระบวนการคิดเป็นแกนสำคัญ

กูดแมน ได้ให้แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ 6 ประการ คือ

1. การเรียนภาษาต้องเรียนจากสิ่งที่เป็นจริงและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เรียนนดอยเรียนไปพร้อมกันทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2. การเรียนภาษาผู้เรียนต้องได้รับประสบการณ์จริง เพื่อให้เห็นกระบวนการการใช้ภาษาอย่างหลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ

3. การเรียนภาษาสามารถเรียนได้จากทุกที่ ทุกแห่ง และทุกวิชา

4. การเรียนภาษาต้องเกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง โดยมีครูสนับสนุนและเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้อง

5. การเรียนภาษาต้องเป็นการทำกิจกรรมทางภาษาร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนเพื่อการแก้ไขที่ถูกต้อง

6. การเรียนภาษาผู้เรียนสามารถตัดสินใจในการพิจารณาการใช้ภาษาด้วยตนเอง

(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 117-118)

ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษา และในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยนั้นควรให้เด็กได้มีการเรียนรู้อย่างแท้จริง ผ่านการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ เพื่อให้เด็กได้มีการเรียนรู้และฝึกฝนจากประสบการณ์จริง จากการมีปฏิสัมพันธ์ การสนทนาโต้ตอบ และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

2.11 ปัญหาในการสอนสองภาษา และการสอนสองภาษาสำหรับประเทศไทย

ปัญหาในการสอนสองภาษา

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 32) ได้กล่าวว่า แม้ว่าครูจะทำการสอนสองภาษาแบบบูรณาการแล้วก็ตาม ย่อมมีโอกาที่จะเกิดปัญหาด้านการสอนได้เช่นกัน ถ้าหากว่าการเรียนการสอนนั้นไปเคร่งครัดอยู่กับอีกภาษาหนึ่ง เด็กจะสับสนมาก ครูจะต้องมีคุณภาพพอในการสอนสองภาษาและใช้ภาษาถูกต้อง วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนสองภาษามีประสิทธิภาพ ครูอาจใช้วิธีสอนตามสภาพจริง (Authentic bilingual system) ซึ่งหมายถึง การเรียนสองภาษา ในบรรยากาศที่มีการใช้ภาษาทั้งสองในชีวิตประจำวัน ที่เด็กสามารถพบได้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ตัวอย่างเช่น การสอนภาษาอีสานควบคู่กับการสอนภาษาไทยกลางในจังหวัดภาคอีสาน การสอน

ภาษาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยกลางในจังหวัดภาคใต้ที่ใช้ภาษาะวีสื่อสารเป็นหลัก หรือการสอนภาษาจีนในชุมชนจีน เป็นต้น

ครูไทยหรือครูท้องถิ่นมักเกรงว่าการสอนภาษาของตนจะให้ผลสัมฤทธิ์น้อยกว่าการสอนของครูเจ้าของภาษา ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น หากครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีความหมายและพร้อมต่อวัยของเด็ก ผลสัมฤทธิ์จะมีเช่นเดียวกับครูเจ้าของภาษา อาจมีปัญหาบ้างที่ออกเสียง ซึ่งไม่จำเป็นต้องกังวลหากเด็กรู้และเข้าใจ เมื่อโตขึ้นเด็กก็สามารถพัฒนาการออกเสียงได้เช่นกัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2550 : 42)

คัมมินส์ และ สเวน (พรชูลี อาชวอำรุง. 2541 : 41 ; อ้างอิงจาก Cummins & Swain. 1983 ; Edelsky et al. 1983) กล่าวว่า ปัญหาที่ควรคำนึงถึงสำหรับความไม่พร้อมในการสอนภาษาที่สอง ไม่ว่าจะเป็นความสามารถของครูผู้สอน วิธีการสอน อุปกรณ์ ตำรา สถานการณ์ที่จะให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสภาวะการณ์ชีวิตประจำวัน และวัฒนธรรมของภาษาที่กำลังเรียนรู้นั้น เป็นปัญหาหลักที่ส่งสัญญาณอันตรายให้แก่การสอนภาษาที่สองเป็นอย่างยิ่ง ในด้านทฤษฎีนั้น เรียกปัญหานี้ว่า semilingualism หรือ ภาษาครึ่ง ๆ กลาง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Skutnabb-Kangas & Toukomaa (พรชูลี อาชวอำรุง. 2541 : 41 ; อ้างอิงจาก Skutnabb-Kangas ; & Toukomaa. 1976 ; Romaine. 1989) ที่กล่าวว่า สภาวะการณ์นี้คือ ปัญหาที่เด็กไม่พัฒนาภาษาใดภาษาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นภาษาแม่หรือภาษาที่สองได้อย่างเต็มที่ จึงไม่รู้อะไรดีสักอย่างเดียว นั่นคือ ปราศจากสมรรถนะที่สมบูรณ์ในทุกๆ ภาษา

ส่วน เซนเทลล่า (พรชูลี อาชวอำรุง. 2541 : 41 ; อ้างอิงจาก Zentella. 1981) ได้กล่าวถึง ข้อควรคำนึงอีกประการหนึ่งซึ่งยังโต้แย้งกันอยู่ก็คือ เป็นไปได้หรือไม่ที่ผู้รู้สองภาษานั้น จำเป็นจะต้องสลับการคิดเพื่อตีความของสัญลักษณ์ของสองภาษากลับไปกลับมา ลักษณะนี้ก่อให้เกิดความสับสนทางภาษา หรือเป็นลักษณะของความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมรูปแบบการใช้ภาษาและการแสดงออกได้มากกว่าหนึ่งภาษาทันแน

สรุปได้ว่าปัญหาในการเรียนสองภาษานั้น ย่อมเกิดขึ้นได้ ถ้าเด็กไม่มีความแม่นยำในภาษาแม่ของตนดีพอ และหากครูผู้สอนไม่มีความเชี่ยวชาญทั้งสองภาษาอย่างแท้จริง

การสอนสองภาษาสำหรับประเทศไทย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 33-34) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีปัญหาทางด้านภาษาน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะภาษาอื่นๆ ที่ปนเข้ามาในภาษาไทยจะมีลักษณะคล้ายภาษาไทย หรือมาด้วยชนกลุ่มน้อย ทำให้ไม่มีอิทธิพลทางภาษาการเมืองและการดำรงชีพ อีกประการหนึ่ง ความเข้มแข็งของรัฐในการใช้ภาษาไทยกลาง ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งประเทศของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทำให้ภาษาไทยมีอิทธิพลสูงกว่าภาษาชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประกอบกับกฎหมายของรัฐ ดังนั้นไม่ว่าทั้งภาคอีสาน ภาคใต้ ต่างใช้ภาษาไทยกลางได้อย่างคล่องตัว ต่อมาถึงปัจจุบันความแพร่หลายทางภาษาและการยอมรับทางภาษามีมากขึ้น ทำให้คนไทยทั้งประเทศเริ่มคุ้นเคยกับภาษาของคนอีสาน ภาษาของคนใต้ และภาษาอังกฤษที่มากับการ

ห้องเที่ยว คอมพิวเตอร์ และสื่อต่างๆมากขึ้น ทำให้เกิดการยอมรับความต่างทางภาษา เราอาจจัดสอนมากกว่า 1 ภาษา ในโรงเรียนภาคอีสานและภาคใต้ โดยใช้ภาษาบ้าน (Home Language) ของคนแต่ละภาคควบคู่ไปกับภาษากลางซึ่งเป็นภาษาราชการ ซึ่งจากการศึกษาเชื่อว่า สามารถช่วยให้เด็กไทยเรียนภาษาที่สองได้ดีขึ้น อีกทั้งเด็กอาจรักภาษาไทยมากขึ้นด้วย

สำหรับการสอนภาษาต่างประเทศ ในที่นี้คือ ภาษาอังกฤษ ในประเทศไทยอาจจะมีปัญหาค่อนข้างมากและเด็กไม่ชอบภาษาอังกฤษ เพราะสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยไม่มีการใช้ภาษาอังกฤษ โดยทั่วไป คนพูดแต่ภาษาไทยกับภาษาถิ่น แต่มีข้อสังเกตสิ่งหนึ่งที่ช่วยได้ หากครูใช้บรรยากาศหรือสิ่งปรากฏของภาษาอังกฤษในบ้านเรา เช่น ชื่อร้านค้า ชื่อถนน ชื่อสี่แยก โฆษณาที่เราสามารถพบเห็นภาษาอังกฤษได้ง่ายมากกว่าหลายประเทศในโลก ซึ่งเป็นบรรยากาศทางภาษาที่แปลกมาก ครูอาจนำมาใช้ผสมผสานในการสอน จะช่วยให้เด็กไทยเรียนภาษาที่ 2 ที่เป็นภาษาอังกฤษได้ดีกว่าการเรียนสองภาษาโดยบังเอิญ ซึ่งเชื่อว่าจะดีกว่าการเรียนจากตำราและครูอย่างเดียว เพราะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ และที่สำคัญคือ การสอนสองภาษาที่แท้จริงไม่ใช่การสอนภาษาที่สอง แต่เป็นการสอนที่มุ่งให้เด็กเรียนรู้สองภาษาที่เอื้อประโยชน์แก่การเรียนรู้ของเด็กในอนาคตและในบริบททางภาษาของเด็ก

การเรียนการสอนสองภาษาสำหรับประเทศไทยนั้น พบว่าเกิดปัญหาน้อยมากระหว่างภาษาท้องถิ่นของชนกลุ่มน้อยและจากภาคต่างๆในประเทศไทย กับภาษาไทยกลาง ในขณะที่ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาจากประเทศอื่นๆ กลับพบปัญหาค่อนข้างเยอะเนื่องจากภาษาต่างประเทศไม่ค่อยมีการใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วไปในชีวิตประจำวันในเมืองไทย ดังกล่าว แต่ก็สามารถช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้เพิ่มมากขึ้นได้จากการที่ครูผู้สอน พยายามจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สองภาษาสำหรับเด็กให้มากที่สุด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ พรชูลี อชาวรุ่ง (2541 : 54) ซึ่งกล่าวว่า ในประเทศไทยนั้น เราไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองอย่างแท้จริง จึงมีปัญหายั่งยืนในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เพราะขาดต้นแบบขงเจ้าของภาษาในชีวิตประจำวันของเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ในขณะที่ชนชั้นสูง จะมีโอกาสได้สัมผัสกับคนต่างชาติในสังคม และมีโอกาสที่จะมีอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ผ่านวงจรดาวเทียม ได้เรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนที่มีความพร้อมในการสอนภาษาอังกฤษ เป็นต้น เด็กที่อยู่ในระดับชั้นสูงนี้จึงมีโอกาที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดี

นอกจากนั้น วรวรรณ เหมชะญาติ (2542 : 35-36) กล่าวว่า ความพยายามที่จะมุ่งเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของคนไทย ไม่ควรมองแต่เพียงว่าจะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแข่งขันในการค้า และเพื่อให้ทัดเทียมประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้น เราควรเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเทศะ รู้จักวัฒนธรรมและความละเอียดละไมในภาษาแม่ของตน และความตระหนักในการะของการสืบทอดเชื้อสายของชนชาติไทย ตามความเป็นจริงของการอยู่รอดในสหัสวรรษใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคบงกช (2539 : 71) กล่าวว่า เมื่อมองสังคมปัจจุบันอย่างพินิจพิเคราะห์ พบว่า เป็นเรื่องน่าห่วง ขณะนี้ นอกจากอารยธรรมตะวันตกจะหลั่งไหลเข้ามารวดเร็วมากจนตั้งรับแทบไม่ทัน แล้วยังมีการยึดเยื้อวัฒนธรรมต่างประเทศแก่เด็ก ตั้งแต่วัย

เยาว์วัยในรูปของภาษาต่างประเทศในช่วงวัยแห่งการซึมซับทุกสิ่งทุกอย่างได้มากที่สุดเช่นนี้ จะมีที่ว่างหลงเหลือให้กับความเป็นไทยได้อย่างไร

ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ในขณะที่การเรียนการสอนสองภาษาในประเทศไทยได้เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้กับเด็กปฐมวัยมากขึ้น การหาครูที่มีคุณภาพในการสอนสองภาษาให้กับเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมนอกสถานที่ที่让孩子ได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมถึงการจัดแนวทางการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทในสังคมไทยก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอย่างมากเช่นกัน หากมุ่งเน้นแต่การสอนภาษาต่างประเทศโดยไม่คำนึงถึงบริบทของสังคมที่อยู่รอบๆตัว ลืมถึงวัฒนธรรมประเพณีไทย และการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเทศะ อาจส่งผลต่อการคงไว้ซึ่งภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างแน่นอน

2.12 โรงเรียนสองภาษา

ในปี พ.ศ. 2538 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้โรงเรียนเอกชน 3 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร คือ วิทยาลัยกรุงเทพคริสเตียน โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา และโรงเรียนอุดมศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) เพื่อส่งเสริมการศึกษาของประเทศให้เยาวชนมีโอกาสในการเพิ่มพูนทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้ทันต่อสังคมโลก ซึ่งก้าวเข้าสู่การเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” เป็นยุคแห่งข่าวสารข้อมูล ข่าวสาร และเทคโนโลยีซึ่งต่างพัฒนาโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางทั้งสิ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนแรกในภาครัฐที่เปิดโครงการ English Program โดยเปิดดำเนินการสอนโดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นแนวปฏิบัติ

English Program ได้รับการตอบรับจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี และเพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอน English Program เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีคำสั่งที่ วก 1065/2544 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2544 เรื่อง ให้ใช้นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งที่ สพฐ 43/2546 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 โดยมีผลบังคับใช้ในสถานศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

ในปี พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายขยายการดำเนินการโครงการ English program โดยจัดเป็น 2 รูปแบบ คือ English Program : EP (โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดกรมสามัญศึกษา) และ Mini English Program : MEP (โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) โดยมีความแตกต่างที่ค่าใช้จ่าย จำนวนเวลา และจำนวนกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนด้วยภาษาอังกฤษ (EP 15 ชม./สัปดาห์ อย่างน้อย 4 กลุ่มสาระโดยสำหรับ MEP 8-14 ชม./สัปดาห์ อย่างน้อย 2 กลุ่มสาระ)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษา English Program ในสถานศึกษาภาครัฐให้มีเพียงรูปแบบเดียว คือ โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program)

ในปัจจุบันมีโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ English Program รวมทั้งสิ้น 197 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนเอกชน 122 โรงเรียน (ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา 111 โรงเรียน และระดับอาชีวศึกษา 11 โรงเรียน) และโรงเรียนของภาครัฐอีก 75 โรงเรียน นอกเหนือจากนั้น ยังมีโรงเรียนของภาครัฐจำนวนหนึ่งจัดการเรียนการสอนบางวิชาเป็นภาษาอังกฤษ ในระดับเขตพื้นที่

การเรียนการสอน English Program

ระดับก่อนประถมศึกษา : จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษไม่เกินร้อยละ 50 ของเวลาจัดกิจกรรม

ระดับประถมศึกษา : จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา : จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทยประเพณีไทย และวัฒนธรรมไทย

นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

แนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 1065/2544 ลงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2544

นโยบาย

เพื่อให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดจัดเป็นภาษาไทย สามารถจัดเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีคุณภาพมีความเท่าเทียมและเป็นธรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ถือว่าเป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษาจัดได้เป็นบางวิชาเท่านั้น
2. ในกรณีที่สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษมีการเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มจากผู้ปกครองสถานศึกษาต้องจัดเงินส่วนหนึ่งเป็นกองทุนสำหรับนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความสามารถให้ได้เรียนตามต้องการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
3. การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องเอื้อประโยชน์ไปยังระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในเรื่องการใช้สื่ออุปกรณ์การใช้ห้องปฏิบัติการ ภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการวิชาอื่นๆและบุคลากรในสถานศึกษา

4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องคงไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาษาไทย ศิลปะไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และวัฒนธรรมไทย

5. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล อย่างเป็นระบบ เป็นระยะๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

6. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดและตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

7. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเป็นไปตามข้อกำหนดในหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการ

หลักการและวิธีการ

การบริหารจัดการ

1. สถานศึกษาที่มีความพร้อมสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นต้นไป สถานศึกษาใดประสงค์จะจัดการเรียนการสอนเป็น ภาษาอังกฤษ จะต้องเสนอโครงการให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาตามลำดับขั้น ทั้งนี้ต้องได้รับ อนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการก่อนการเปิดการสอน หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำหนดหัวข้อเรื่อง และวิธีการในการเขียนโครงการ

2. การขออนุมัติโครงการ

2.1 สถานศึกษาเสนอโครงการต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

2.2 หน่วยงานต้นสังกัดแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาโครงการ

2.3 คณะกรรมการตรวจสอบความพร้อมที่สถานศึกษา

2.4 คณะกรรมการประเมินผลการตรวจสอบ และแจ้งผลการประเมินต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด

2.5 หน่วยงานต้นสังกัดให้ความเห็นชอบ

2.6 หน่วยงานต้นสังกัด เสนอขออนุมัติต่อกระทรวงศึกษาธิการ

3. สถานศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการแล้วให้ดำเนินการภายใน 2 ปี ถ้า ไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าโครงการนั้นสิ้นสุด

4. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ แล้วมีความประสงค์จะหยุด ดำเนินการ ต้องแจ้งต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้ปกครองนักเรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 2 ปี ทั้งนี้ต้อง คำนึงถึงการจบตัวประโยคของนักเรียนชั้นสุดท้ายที่เข้ารับเรียนด้วย

5. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่จัดเป็นภาษาไทย และกลุ่มที่ จัดเป็นภาษาอังกฤษต้องกำหนดให้มีกิจกรรมการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษสำหรับกลุ่มที่จัดเป็น ภาษาไทยไว้ในโครงการอย่างต่อเนื่องจนสามารถสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารได้ เหมือนเจ้าของภาษา

6. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องจัดให้มีคณะกรรมการของสถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียน ทั้งคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วจัดทำเป็นรายงานประจำปีเสนอหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่อง

7. เวลาและวิชาที่เปิดสอน

7.1 ระดับก่อนประถมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษไม่เกินร้อยละ 50 ของเวลาที่จัดกิจกรรม

7.2 ระดับประถมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษาโดยคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของศาสตร์นั้นควบคู่กับภาษาอังกฤษ

7.3 ระดับมัธยมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิทยายกเว้นวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีไทย และวัฒนธรรมไทย

8. ครูผู้สอน

8.1 ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาครูผู้สอนที่เป็นชาวต่างชาติ ต้องสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้ถูกต้องตามสำเนียงของเจ้าของภาษา และการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารง่าย ๆ ได้ หรือจัดให้มีครูคนไทยที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเข้าไปมีส่วนร่วมตลอดเวลา

8.2 จัดให้ครูผู้สอนทำสัญญาปฏิบัติงานให้ครบ 1 ปีการศึกษาเป็นอย่างน้อย และมีบทลงโทษที่เข้มงวดหากละเมิดสัญญา

8.3 ครูผู้สอนทุกคนต้องจบปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และต้องมีหลักฐานการศึกษาในสาขาวิชาที่จะสอน หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

8.4 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในการสื่อสารได้เหมือนเจ้าของภาษา และได้คะแนนสอบ TOEFL ไม่น้อยกว่า 550 หรือ IELTS ไม่น้อยกว่า 5.5

8.5 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเด็ก และวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยมีหลักฐานการศึกษาด้านการสอนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

8.6 ครูผู้สอนชาวต่างประเทศ ต้องได้รับการอบรมด้านหลักสูตรของประเทศไทย ภาษาวัฒนธรรมไทย อย่างน้อย 15 ชั่วโมง

8.7 สถานศึกษาต้องจัดให้ครูผู้สอนทุกคนทั้งการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนผู้สอนสำคัญที่สุด

8.8 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีโอกาสได้รับการพัฒนา โดยได้รับการฝึกอบรมศึกษาดูงานในประเทศหรือต่างประเทศอย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง

9. การรับนักเรียน

9.1 รับนักเรียนทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

9.2 สถานศึกษาสามารถกำหนดเงื่อนไขความสามารถของผู้เรียนได้ตามความเห็นชอบของหน่วยงานต้นสังกัด

9.3 ให้สถานศึกษาคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถผ่านเกณฑ์ ได้เข้าเรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนในโครงการ

9.4 การจัดจำนวนนักเรียนแต่ละห้องเรียนควรเป็นดังนี้

- ระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เกินห้องละ 25 คน
- ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลายไม่เกินห้องละ 30 คน
- ระดับวิชาชีพ (ปวช.) ไม่เกินห้องละ 30 คน
- ระดับวิชาชีพ (ปวส.) ไม่เกินห้องละ 30 คน

10. การเก็บค่าเล่าเรียน และการตั้งกองทุน

การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนค่าธรรมเนียมอื่นในสถานศึกษา เอกชน และค่าใช้จ่ายในการส่วนที่เพิ่มจากการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในสถานศึกษาของรัฐ ให้หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดในอัตราที่เหมาะสม

10.2 สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ และมีความสามารถผ่านเกณฑ์ให้เข้าเรียนในโครงการอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนแต่ละปีและเพื่อใช้ดอกผลจากกองทุนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างนักเรียนในโครงการกับนักเรียนทุกคนที่เรียนเป็นภาษาไทย

11. การจัดการทรัพยากรและกิจกรรมของสถานศึกษา

11.1 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษต้องบริหารจัดการ บุคลากร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ และสถานที่ต่างๆ ให้ครูและนักเรียนทุกคนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาของรัฐซึ่งใช้งบประมาณของรัฐต้องดูแลให้เกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

11.2 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่ม ต้องจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมของโรงเรียน/ชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การจัดการเรียนการสอน

1. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

2. การจัดการเรียนการสอน ควรจัดให้บริบทของความเป็นไทยผสมผสานความเป็นสากลโดยมุ่งเน้นความรักท้องถิ่น ประเทศชาติ และความเป็นไทย

3. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนทุกวิชาโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาในการสื่อสาร

4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในระดับก่อนประถมศึกษา ต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียน ความพร้อม ความสนใจที่จะต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ควรจัดกิจกรรมง่าย ๆ ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เช่น การร้องเพลง การฟังนิทาน ประกอบภาพ การเล่นเกมทบทวน การเล่นเกมการศึกษา เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานศึกษาต้องจัดให้มีหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับที่เปิดสอนทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษให้ครูทุกคนได้ศึกษา

2. สถานศึกษาจัดหาหนังสือเรียนที่เป็นภาษาไทยครบถ้วนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดอย่างน้อย 10 ชุด ไว้ในห้องสมุด

3. ในกรณีที่สถานศึกษาจัดทำหนังสือเรียนขึ้นเองและมีการบังคับซื้อหนังสือเรียนนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการก่อน

4. สถานศึกษาต้องจัดหาเอกสารประกอบการเรียนการสอนหนังสือแบบฝึกหัดหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เป็นภาษาอังกฤษครบทุกวิชาในจำนวนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระตามหลักสูตรโดยระบุรายการจำนวนหนังสือทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

5. สถานศึกษาต้องจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เรียนอย่างครบถ้วนและเพียงพอ และจัดบริการใช้สื่อดังกล่าวให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

ห้องปฏิบัติการอาคาร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีห้องเรียน ห้องประกอบห้องปฏิบัติการ และโรงฝึกงานสำหรับนักเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอย่างน้อย

การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การวัด และประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร/ข้อกำหนดในหลักสูตร โดยจัดทำหลักฐานแสดงผลการเรียนเป็นภาษาอังกฤษสำหรับผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องใช้การสอบ TOEFL หรือ IELTS ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอน มีการประเมินเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เรียนได้พัฒนาครบทุกด้าน เติบโตตามศักยภาพและจัดทำผลการประเมินไว้เป็นหลักฐาน

การกำกับ ติดตาม และประเมินโครงการ

1. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาต้องจัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งในด้านความพร้อม ด้าน การเตรียมการของสถานศึกษา การบริหารจัดการ การดำเนินงานของสถานศึกษา และคุณภาพของ ผู้เรียน

2. กระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน การลดค่าใช้จ่าย คุณภาพของครูผู้สอน และวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

3. กระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อการ แก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หมายเหตุ : สำหรับการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษให้สถานศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ให้ใช้นโยบาย และหลักเกณฑ์วิธีการนี้จนกว่าจะโอนไปอยู่ ระดับอุดมศึกษา

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ 43/2546

ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2546

เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการเห็นความสมควรแก้ไข และเพิ่มเติมข้อความใน เอกสารแนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 1065/2544 ลง ณ วันที่ 9 ตุลาคม 2544 เรื่องให้ ใช้นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็น ภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ให้แก้ไขและเพิ่มเติมข้อความในเอกสารแนบท้ายคำสั่งฯ เรื่องนโยบาย เป็นดังนี้

“เพื่อให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ระดับก่อน ประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตร วิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ และ เรียกชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า English Program : EP ได้อย่างมีคุณภาพ มีความเท่าเทียม และเป็น ธรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบาย ดังนี้”

2. ให้แก้ไขและเพิ่มเติมข้อความในเอกสารแนบท้ายคำสั่งฯ เรื่อง หลักเกณฑ์และ วิธีการในหัวข้อการบริหารจัดการ ข้อ 2.6 ข้อ 8.5 ข้อ 10 และข้อ 10.2 โดยใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 2.6 หน่วยงานต้นสังกัดเสนอขออนุมัติต่อกระทรวงศึกษาธิการ โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”

“ข้อ 8.4 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ในการสื่อสารเหมือนเจ้าของภาษา และได้คะแนน TOEFL ไม่น้อยกว่า 550 หรือ IELTS ไม่น้อยกว่า 5.5 หรือ TOEIC ไม่น้อยกว่า 600 หรือได้รับหลักฐานการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษเทียบเท่าเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จากสถาบันภาษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง”

“ข้อ 8.5 ครูผู้สอนทุกคน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเด็ก และวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยมีหลักฐานด้านการสอน ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หรือหลักฐานที่แสดงว่าได้ผ่านการอบรมด้านวิชาการศึกษา จากหน่วยงานหรือสถาบันที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หากยังไม่ได้รับการศึกษา ผ่อนผันให้เข้ารับการศึกษากายในระยะเวลา 1 ปี หรือมีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู หรือมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยได้รับการรับรองจากหน่วยงานเดิม”

“ข้อ 10 การเก็บค่าเล่าเรียน และการจัดสรรงบประมาณ”

“ข้อ 10.2 สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งให้เพียงพอต่อการสนับสนุนให้นักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ และมีความสามารถผ่านเกณฑ์ ให้เข้าเรียนในโครงการอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนแต่ละปี และเพื่อใช้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปกติ”

3. ให้แก้ไขและเพิ่มเติมข้อความในเอกสารแนบท้ายคำสั่งฯ เรื่อง การวัดและประเมินผลการเรียน ข้อ 1 โดยให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 1 การวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร/ข้อกำหนดในหลักสูตร โดยจัดทำหลักฐานแสดงผลการเรียนเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องใช้การสอบ TOEFL หรือ IELTS หรือ TOEIC ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตารางแสดงจำนวน โรงเรียนสองภาษา

สำหรับจำนวนโรงเรียน นักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ตามสถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2550 (ข้อมูลเบื้องต้น) ของกลุ่มพัฒนาสารสนเทศ กองทะเบียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีดังนี้

ตาราง 3 รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ในกรุงเทพมหานคร

ชื่อโรงเรียน	ชั้นปีที่เปิดสอน	จำนวนนักเรียน ในชั้นก่อน ประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program)		
1. กรพิทักษ์ศึกษา	อ.1 – ม.3	175
2. กรุงเทพคริสเตียนวิทยา	ป.1 – ม.6	0
3. กรุงเทพวิเทศศึกษา	อ.1 – ม.3	26
4. กว้างเจ้า	อ.1 – ม.3	56
5. กสิณธรอนุสรณ์	อ.1 – ม.3	234
6. คริสต์ธรรมวิทยา	อ.1 – ป.6	28
7. คริสต์ธรรมศึกษา	อ.1 – ม.6	63
8. จินตามณี	อ.1 – ม.3	123
9. ฉัตรวิทยา	อ.1 – ม.6	44
10. ชินวร	ป.1 – ป.6	0
11. โชคชัย	ป.1 – ป.6	0
12. เซนต์โยเซฟคอนเวนต์	ป.1 – ป.6	0
13. ฐานปัญญา	อ.1 – ป.6	0
14. ดรุณพัฒน์	ป.1 – ป.6	0
15. เด็กสากล	ป.1 – ม.3	0
16. เด็กสากลนิมิตใหม่	อ.1 – ม.6	114
17. ทรงวิทย์ศึกษา	ป.1 – ป.6	0
18. ทิวไผ่งาม	อ.1 – ม.6	25
19. เทพสัมฤทธิ์วิทยา	อ.1 – ม.3	3
20. นฤมลทิน ธนบุรี	ป.1 – ป.6	0
21. บางกอกทวีวิทย์	ป.1 – ม.3	0
22. ปัญญาศักดิ์	ป.1 – ป.6	0
23. ปัญญาศักดิ์บางบอน	ป.1 – ป.6	0

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	ชั้นปีที่เปิดสอน	จำนวนนักเรียน ในชั้นก่อน ประถมศึกษา
24. ปาณยา พัฒนาการ	อ.1 – ม.6	225
25. ปิยพัฒน์	อ.1 – ม.3	71
26. ไพฑูรย์ศึกษา	ป.1 – ม.3	0
27. พระมารดานิจจานุเคราะห์	ป.1 – ป.6	0
28. พระแม่มาลีสาทร	อ.2 – ป.6	22
29. พระหฤทัยคอนแวนต์	อ.2 – ม.6	10
30. พระหฤทัยพัฒนเวศน์	อ.2 – ป.6	5
31. ภูมิสมิทธิ์	อ.1 – ป.6	44
32. ยูวทูตศึกษา	อ.1 – ป.6	121
33. แยมสอาด	ป.1 – ป.6	0
34. เรวดี	ป.1 – ป.6	0
35. เลิศหล้า	อ.1 – ป.6	23
36. เลิศหล้าถนนกาญจนาภิเษก	อ.1 – ม.3	457
37. เลิศหล้าถนนเกษตร-นวมินทร์	อ.1 – ม.3	391
38. ศรีวิกรม์	อ.1 – ป.6	35
39. ศิริเพ็ญ	ป.1 – ป.6	0
40. ศิริพัฒน์วิทยา	อ.1 – ม.3	79
41. สตรีวรรณากบางเขน	อ.3 – ป.6	13
42. สมบุญวิทย์	อ.1 – ป.6	40
43. สองภาษาลาดพร้าว	อ.1 – ป.6	173
44. สากลพัฒนา	อ.1 – ป.6	40
45. สาริตพัฒนา	ป.1 – ป.6	0
46. สารสาสน์พิทยา	อ.3 – ม.3	64
47. สารสาสน์วิเทศธนบุรี	อ.1 – ม.3	536
48. สารสาสน์วิเทศนิมิตใหม่	อ.1 – ม.3	639
49. สารสาสน์วิเทศบางบอน	อ.1 – ม.6	1,044
50. สารสาสน์วิเทศร่มเกล้า	อ.1 – ม.6	797

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	ชั้นปีที่เปิดสอน	จำนวนนักเรียน ในชั้นก่อน ประถมศึกษา
51. สารสาสน์วิเทศสายไหม	อ.1 – ม.3	275
52. สารสาสน์เอกตรา	อ.1 – ม.6	386
53. อนุบาลเจริญพงศ์	อ.2 – อ.3	274
54. อนุบาลเด็กสากล	อ.1 – อ.3	91
55. อนุบาลประนันทกิจ	อ.1 – อ.3	19
56. อนุบาลปาไลนา	อ.1 – อ.3	79
57. อนุบาลเปล่งประสิทธิ์สายลม	อ.1 – อ.3	61
58. อนุบาลสาริน	อ.1 – อ.3	56
59. อยู่เย็นวิทยา	อ.1 – ป.6	120
60. อัสสัมชัญ	ม.1 – ม.6	0
61. อัสสัมชัญธนบุรี	ป.1 – ม.3	0
62. อัสสัมชัญแผนกประถม	ป.1 – ป.6	0
63. อำนวยศิลป์	ป.1 – ป.6	0
64. อุดมศึกษา	ป.1 – ม.6	0
65. เอกบุรพา วิเทศศึกษา	อ.1 – ป.6	75
66. แอ็ดเวนตีสเอ็กมัย	ป.1 – ป.6	0

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของผู้ปกครองในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสองภาษา ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงขอเสนอรายละเอียด จำนวนนักเรียนและรายชื่อของโรงเรียนสองภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2550) ซึ่งจะใช้เป็นตัวแทนกลุ่มประชากรที่จะใช้ศึกษาในการวิจัย

ตาราง 4 แสดงกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ชื่อโรงเรียน	ชั้นที่เปิดการสอน	จำนวนนักเรียนในชั้นก่อนประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program)		
1. กรุงเทพมหานคร	อ.1 – ม.3	26
2. คริสต์ธรรมวิทยา	อ.1 – ป.6	28
3. พระแม่มารีย์สาทร	อ.2 – ป.6	22
4. สองภาษาลาดพร้าว	อ.1 – ป.6	173
5. อนุบาลประนันท์กิจ	อ.1 – อ.3	19
6. อนุบาลปาลิณา	อ.1 – อ.3	79
7. อนุบาลเปล่งประสิทธิ์สายลม	อ.1 – อ.3	61
8. อนุบาลสาริน	อ.1 – อ.3	56
9. อยู่เย็นวิทยา	อ.1 – ป.6	120
10. เอกบุรพา วิเทศศึกษา	อ.1 – ป.6	75

จำนวนนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาใน โรงเรียนสองภาษา ผู้วิจัยรวบรวมจากเอกสาร หนังสือทำเนียบโรงเรียนเอกชน โรงเรียนประเภทนานาชาติ กลุ่มพัฒนาสารสนเทศ กองทะเบียน กระทรวงศึกษาธิการ 2550 และจากการสอบถามโรงเรียนบางแห่งโดยผู้วิจัยโทรศัพท์สอบถามด้วยตัวเอง

สำหรับจำนวนนักเรียนระดับอนุบาล ในโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพฯ มีจำนวนนักเรียนรวม 7,156 คน (กองสถิติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2550)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้ปกครอง และการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย งานวิจัยในประเทศ

ศรัญญ์ ตติยากิตติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อของเล่นซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่างแรกเกิด - 12 ปี จำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีเจตคติต่อของเล่นอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อพิจารณาเจตคติเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีเจตคติต่อของเล่นด้านคุณค่าและประโยชน์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และด้านความความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และด้านความปลอดภัยอยู่ในเกณฑ์ดี ทางด้านความแตกต่างในเรื่องของ

เพศ ระดับอายุ จำนวนบุตร และรายได้ที่ต่างกันมีเจตคติต่อของเล่นไม่ต่างกัน ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีระดับรายได้ต่างกันและระดับการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อของเล่นด้านความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรชูลี อาชาวำรุง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึง การเรียนรู้ภาษาที่สอง : ผลการวิจัยและเอกสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลเอกสาร และวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนนโยบายการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือสองภาษานั้นมีต้นกำเนิดมาจากต่างประเทศ โดยการเรียนรู้สองภาษาและภาษาที่สองนั้นต่างก็เป็นไปเพื่อการใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการเข้าสังคม และเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

กรกฤช มีมงคล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อของโครงการโรงเรียนสองภาษา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยทั้งสี่ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและเอกสารประกอบการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แต่ปัญหาหลัก คือ นักเรียนต้องศึกษาเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมเพื่อจะนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และโครงการควรได้รับการสนับสนุนด้านสื่อและเอกสารประกอบการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ครูไม่มีปัญหาและอุปสรรคโดยรวมและรายด้านทั้งสี่ด้านเลย แต่ปัญหาหลัก คือ ปัญหาด้านวิชาการและปัญหาที่มาจากตัวนักเรียนเอง นั่นคือ ปัญหาการปรับตัว รวมทั้งปัญหาด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่ควรมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการให้บริการนักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

โกลด์สไตน์ (Goldstein. 1994) ได้ศึกษาเรื่องเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อสิ่งที่สร้างสรรค์บันเทิง (Children's Entertainment) ให้กับเด็ก 4 ชนิด ได้แก่ โปรแกรมโทรทัศน์ (Television Program) การเล่นดนตรี (Musical Preference) กิจกรรมอิสระ (Leisure Activities) และการเล่นของเล่น พบว่า การเล่นเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลยมามากที่สุด เพราะเห็นว่าฟุ่มเฟือยไม่เป็นประโยชน์กับเด็ก

แกซ และ แฮริงตัน (Gass. 1987 ; Harrington. 1987) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มของผู้รู้สองภาษา พบว่า ระหว่างซึ่งเริ่มเรียนภาษาที่สองนั้น ผู้รับการทดลองจะทำการถ่ายโยงจากภาษาแรก เพื่อช่วยในการตัดสินใจในเรื่องของประโยคที่ขัดแย้งกันระหว่างสองภาษา ผลการวิจัยพบว่า คนอิตาลีและคนญี่ปุ่นจะเชื่อความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวชี้้น มากกว่าความเป็นจริงที่ปรากฏตามตัวอักษร ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่ใช้ โดยผู้เป็นเจ้าของภาษาเอง

จอห์นสัน และ นิวพอร์ต (Johnson and Newport. 1989) ได้ทำการศึกษาพิจารณาความสามารถที่จะตีความเชิงไวยากรณ์ของประโยคภาษาอังกฤษโดยชาวจีนและชาวเกาหลี ซึ่งเริ่ม

เรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่อายุ 3 ปี ถึง 39 ปี ผลการวิจัยพบว่า (ก) การพิจารณาตัดสินเชิงไวยากรณ์ ลดลงเรื่อย ๆ ตั้งแต่อายุ 5 ปีไปจนถึงวัยรุ่น (ข) ความแตกต่างระหว่างบุคคลสูงมาก สำหรับผู้ซึ่งเดินทางมาถึงสหรัฐอเมริกาหลังวัยรุ่น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่เดินทางมาเมื่ออายุน้อยกว่านั้น (ค) การแสดงออกซึ่งความสามารถทางภาษานั้นลดลงอย่างรวดเร็ว ในหมู่ผู้ที่เดินทางมาถึงประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนวัยรุ่น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มซึ่งมาถึงหลังวัยรุ่น

เพนฟิลด์ โรเบิร์ต เลนนีเบิร์ก โอยามา และแพทโควสกี (Penfield and Robert, 1959 ; Lenneberg. 1967 Oyama.1976 ; Patkowski. 1980 ; Johnson and Newport. 1989) ได้ ทำการศึกษาในกลุ่มผู้เรียนภาษาแรก และกลุ่มผู้อพยพย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศสหรัฐอเมริกา มิได้ ศึกษาผู้เรียนภาษาที่สองโดยเฉพาะ และหลักฐานการวิจัยพบว่า สมรรถภาพในการเรียนของกลุ่มที่ อายุเกิน “วัยวิกฤต” (คือช่วงอายุประมาณ 13 ปี หรือวัยรุ่น) พบว่า กลุ่มเด็กก่อนอายุ 13 ปี ไม่ แตกต่างกัน เมื่อควบคุมกับการสัมผัสภาษาอังกฤษ (exposure to English) ผลงานวิจัยซึ่งสรุปว่า อายุเกิน 13 ปี เรียนภาษาไม่ได้ดีนั้น ควบคุมเฉพาะอายุเมื่อผู้รับการทดลองเดินทางมาถึงประเทศ สหรัฐอเมริกาเท่านั้น มิได้ควบคุมระยะเวลาที่ได้สัมผัสภาษาอังกฤษมาก่อน การวิจัยอันเป็นที่มาของ ผล ยังสรุปเรื่อง “วัยวิกฤต” ในการเรียนภาษาจึงมีจุดอ่อนที่ไม่น่าเชื่อถือ

ยูท รัสเซล ทราน และ เมยลวง (Youth, Russell L. ; Tran, MyLuong T. (1999 : Abstract) ได้ทำการศึกษาเจตคติของผู้ปกครองชาวเวียดนามต่อการเรียนรู้สองภาษา โดยได้ทำการ สัมภาษณ์จากผู้ปกครองชาวเวียดนาม จำนวน 106 คน ในซานดิเอโก ซึ่งในการวิจัยได้มีการระบุ ระดับอายุของเด็กนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองชาวเวียดนามนั้นต้องการให้บุตรของตนได้เรียนใน ห้องเรียนที่มีการเรียนรู้ภาษาเวียดนามเป็นส่วนหนึ่งอยู่ในหลักสูตรการเรียนรู้อังกฤษด้วย เนื่องจากผู้ปกครองมีความเชื่อว่า การเรียนรู้สองภาษานั้นจะทำให้เด็กสามารถเก็บรายละเอียดใน เนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ ได้ดีในขณะที่ต้องการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเช่นกัน ซึ่งการได้เข้าใจใน เนื้อหาที่เรียนในภาษาแม่ของตนเองก่อนนั้น ย่อมเป็นผลทำให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาสาระดังกล่าว เวลาเรียนภาคภาษาอังกฤษได้ง่ายและเข้าใจมากขึ้น การเรียนสองภาษาช่วยให้เด็กมีความก้าวหน้า ในด้านการประกอบอาชีพ และในด้านการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ดีในอนาคต ในขณะที่เดียวกันนั้นเป็นการ รักษาและคงไว้ซึ่งภาษาแม่และวัฒนธรรมของชาวเวียดนามอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ กล่าวได้ว่า การเรียนรู้สองภาษาในเด็กปฐมวัยนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับ ความแตกต่างและพัฒนาการในการ เรียนรู้ของเด็กปฐมวัยแต่ละคนแล้ว ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบจากสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ใน ด้านต่าง ๆ เช่น ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง อันได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทาง เศรษฐกิจ เป็นต้น รวมถึง วัฒนธรรม เจตคติ ค่านิยม ความจำเป็น และบริบทในการใช้ภาษาในการ สื่อสารของคนในสังคมไทย เป็นต้น

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว พบว่า การที่จะพัฒนาการเรียนรู้สองภาษาในเด็ก ปฐมวัยนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้มีหน้าที่ในการ จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยเฉพาะผู้ปกครอง เพื่อช่วยในการ

ส่งเสริมให้เด็กได้มีการเรียนรู้สองภาษาอย่างเหมาะสม โดยที่เด็กยังคงดำรงความชื่นชมในความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย ในขณะเดียวกันก็สามารถซาบซึ้งและเรียนรู้จักวัฒนธรรมของชาติอื่นๆ ได้อย่างมีความสมดุลและเหมาะสม เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้มีการพัฒนาการครบองค์รวม และเติบโตไปเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของการเรียนรู้สองภาษาในเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องสองภาษาในเด็กปฐมวัย และเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนรู้สองภาษาหรือการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในเด็กปฐมวัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็น พ่อแม่ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนเอกชนสองภาษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ที่เปิดสอนตั้งแต่ในระดับอนุบาลขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 43 โรงเรียน รวมทั้งหมด 7,156 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนเอกชนสองภาษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 486 คน ได้มาโดยวิธีการดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2537 : 106) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % คลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน ที่ขนาดประชากรจำนวน 7,000 คน
2. สุ่มเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 486 คน โดยมีรายละเอียดจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 2.1 จำนวนโรงเรียนที่ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ทั้งหมด 43 แห่ง
 - 2.2 จำนวนโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 9 แห่ง

2.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้จากโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2.3.1 โรงเรียนอนุบาลประนนท์กิจ	จำนวน	19	คน
2.3.2 โรงเรียนอนุบาลปาลิณา	จำนวน	79	คน
2.3.3 โรงเรียนอนุบาลเปล่งประสิทธิ์สายลม	จำนวน	61	คน
2.3.4 โรงเรียนอนุบาลสาริน	จำนวน	56	คน
2.3.5 โรงเรียนคริสต์ธรรมวิทยา	จำนวน	28	คน
2.3.6 โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร	จำนวน	22	คน
2.3.7 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	จำนวน	120	คน
2.3.8 โรงเรียนเอกบุรพา วิเทศศึกษา	จำนวน	75	คน
2.3.9 โรงเรียนกรุงเทพวิเทศศึกษา	จำนวน	26	คน
รวมจำนวน		486	คน

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการส่งแบบสอบถามมีจำนวนมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเหตุผลในการส่งแบบสอบถามมากกว่าจำนวนที่กำหนดนั้น เพราะผู้วิจัยเกรงว่า ในการตอบกลับของแบบสอบถามจะได้กลับคืนมาไม่ครบจำนวนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับเด็ก ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามเจตคติในด้านความรู้ เจตคติด้านความรู้สึก และเจตคติด้านการแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามวัดเจตคติตามแบบของลิเคิร์ต (The Likert Technique) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรู้ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 1-10
2. ความรู้สึก จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 11-20
3. การแสดงพฤติกรรม จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 21-30

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในเรื่องการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัย จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัยให้ มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยทุกด้าน
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้ข้อคำถามมีความชัดเจนและถูกต้อง

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยให้คะแนน เป็นรายข้อ ดังนี้

		เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	ค่าคะแนน	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนน	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนน	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเจตคติ โดยดัดแปลงจากหลักเกณฑ์การประเมินของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	เจตคติในระดับดีมาก / เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	เจตคติในระดับดี / เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	เจตคติในระดับปานกลาง / ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	เจตคติในระดับไม่ดี / ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	เจตคติในระดับไม่ดีมาก / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การหาคุณภาพของแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

1. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเรื่องเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้สองภาษากับเด็กปฐมวัย ด้านความรู้สึกและการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย จากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษามา จำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธาน และคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการศึกษาปฐมวัย (การเรียนรู้สองภาษา) ดังนี้

3.1 อาจารย์ จีรพรรณ กาลละดี	หัวหน้างานปฐมวัยโรงเรียนอนุบาล วัดปริณายก
3.2 อาจารย์ ดร. ศรีนทร วิทยะสิรินันท์	ครูการศึกษาพิเศษ และครูวิชาภาษาและ วัฒนธรรมไทย โรงเรียนนานาชาติเซนต์ แอนดรูส์
3.3 อาจารย์ ธิดา พิทักษ์สินสุข	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตพัฒนา

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์ตัดสิน ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 คน จากแบบสอบถามทั้งหมด 30 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทั้งหมด โดยผู้เชี่ยวชาญให้ปรับปรุงการใช้คำ บางข้อคำถามให้กะทัดรัด ใช้ภาษาให้ชัดเจน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อที่ 2, 8 ส่วนที่ 2 ข้อที่ 1, 9, 10, 11, 15, 18, 22, 23, 28 ส่วนที่ 3 ข้อที่ 2, 3

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้ปกครองที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) วิธีของครอนบัค (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 299) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

6. แก้ไขคำผิดของแบบสอบถามในบางส่วนอีกครั้งหนึ่ง และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

ตาราง 5 รายการแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ

รายการข้อคำถามแต่ละระดับ	ข้อที่เป็นเชิงบวก	ข้อที่เป็นเชิงลบ	รวม จำนวน ข้อ
1. ความรู้ของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้ สองภาษาของเด็กปฐมวัย	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10 รวม 8 ข้อ	4, 7 รวม 2 ข้อ	10
2. ความรู้สึกของผู้ปกครองต่อการ เรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย	12, 14, 15, 17, 18, 19, 20 รวม 7 ข้อ	11, 13, 16 รวม 3 ข้อ	10
3. การแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครอง ต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย	21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 รวม 10 ข้อ	- รวม - ข้อ	-
รวม (ข้อ)	25	5	30

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ไปยังสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอข้อมูลจำนวนโรงเรียนสองภาษา และจำนวนนักเรียนในระดับชั้นอนุบาลที่เรียนในโรงเรียนสองภาษาในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนำไปเสนอหัวหน้าสถานศึกษาที่ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองในการวิจัยด้วยตนเอง ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนสองภาษาลาดพร้าว และผู้วิจัยเป็นผู้เก็บแบบสอบถามคืนจากหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนสองภาษาลาดพร้าวด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2551 จำนวน 486 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์คงเหลือ 463 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.27

4. นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตรวจสอบความแตกต่างของข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติและโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม หรือข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้ ความรู้สึก และการแสดงพฤติกรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มขึ้นไป
4. นำแบบสอบถามปลายเปิดมาประมวลผล เพื่อใช้ในการอภิปรายและเสนอแนะในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ โดยใช้สูตรของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli ; & Hambleton. 1977) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547 : 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2547 : 220)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	∞	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนของข้อคำถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 118)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521 : 55)

$$S^2 = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Three way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 330-331)

$$F = \frac{MS_{ABC}}{MS_W}$$

เมื่อ	F	แทน	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป
	MS_{ABC}	แทน	ความแปรปรวนของปฏิสัมพันธ์ระหว่าง A,B และ C
	MS_W	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี เชฟเฟ (Sheffe') (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 248 ; อ้างอิงจาก Bykit 2nd ed. 1975 : 276 - 277)

$$CVd = \sqrt{(k-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square within group
	n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าเฉลี่ยที่ใช้พิจารณา F - distribution
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ตามลำดับ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 การสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามและคู่สมรส

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง และปัจจัยพื้นฐานของคู่สมรส จำแนกตาม ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยคิดเป็น ความถี่ และร้อยละ ดังแสดงในตาราง 6 และ ตาราง 7

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง

ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ความเกี่ยวข้องกับเด็ก		
บิดา	121	26.10
มารดา	315	68.00
อื่นๆ	27	5.80
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	55	11.90
ปริญญาตรี	278	60.00
สูงกว่าปริญญาตรี	130	28.10
อาชีพ		
รับจ้าง/เกษตรกร	79	17.10
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	96	20.70
ธุรกิจส่วนตัว	176	38.00
อื่นๆ	112	24.20
ฐานะทางเศรษฐกิจ		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	231	49.90
50,001 – 100,000 บาท	207	44.70
มากกว่า 100,000 บาท	16	3.50

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น มารดา ร้อยละ 68.00 ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 60.00 และ ทางด้านอาชีพผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 38.00 ทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 49.90

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละของกลุ่มสมรสของผู้ปกครอง จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มสมรสของผู้ปกครอง

ปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มสมรสของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	64	13.80
ปริญญาตรี	250	54.00
สูงกว่าปริญญาตรี	138	29.80
อาชีพ		
รับจ้าง/เกษตรกร	97	21.00
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	84	18.10
ธุรกิจส่วนตัว	199	43.00
อื่นๆ	72	15.60
ฐานะทางเศรษฐกิจ		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	196	42.30
50,001 - 100,000 บาท	213	46.00
มากกว่า 100,000 บาท	40	8.60

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า กลุ่มสมรสของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 54.00 และ ทางด้านอาชีพกลุ่มสมรสของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 43.00 ทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจกลุ่มสมรสของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจ 50,000 - 100,000 บาท ร้อยละ 46.00

1.2 จำนวน และร้อยละผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามและคู่สมรส จำแนกตามสภาพแวดล้อมในการใช้ภาษาของผู้ปกครองและคู่สมรส

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการใช้ภาษาของผู้ปกครอง และการใช้ภาษาของคู่สมรสของผู้ปกครอง จำแนกตาม ภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง ความสามารถในการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองของผู้ปกครองและคู่สมรส และภาษาที่ใช้สื่อสารกับเด็กปฐมวัยเวลาอยู่ที่บ้าน โดยคิดเป็น ความถี่ และร้อยละ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครองและคู่สมรสของผู้ปกครอง จำแนกตามสภาพแวดล้อมในการใช้ภาษาของผู้ปกครองและคู่สมรส

ปัจจัยพื้นฐานทางด้านภาษา	ผู้ปกครอง		คู่สมรสของผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาที่หนึ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน				
ไทย	457	98.70	441	95.20
อังกฤษ	4	0.90	8	1.70
จีน	2	0.40	3	0.60
อื่นๆ	-	-	-	-
ภาษาที่ใช้รองลงมาจากภาษาที่หนึ่ง				
ไทย	162	35.00	166	35.90
อังกฤษ	278	60.00	265	57.20
จีน	20	4.30	21	4.50
อื่นๆ	3	0.60	-	-
ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุตรหลานเวลาอยู่ที่บ้าน				
ไทย	439	94.80	415	89.60
อังกฤษ	18	3.90	29	6.30
จีน	4	0.90	1	0.20
อื่นๆ	2	0.40	7	1.50
ภาษาที่ส่งเสริมให้บุตรหลานใช้ในการสื่อสารเวลาอยู่ที่บ้านนอกเหนือจากภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเป็นประจำ				
ไทย	37	8.00	46	9.90
อังกฤษ	408	88.10	384	82.90

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยพื้นฐานทางด้านภาษา		ผู้ปกครอง		คู่สมรสของผู้ปกครอง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาที่ส่งเสริมให้บุตรหลานใช้ในการสื่อสารเวลาอยู่ที่บ้านนอกเหนือจากภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเป็นประจำ (ต่อ)					
จีน		16	3.50	18	3.90
อื่นๆ		2	0.40	4	0.90
ความสามารถในการใช้ภาษาที่หนึ่งในการสื่อสาร					
ฟัง	ดีมาก	393	84.90	393	84.90
	ปานกลาง	65	14.00	55	11.90
	อ่อน	5	1.10	4	0.90
พูด	ดีมาก	383	82.70	379	81.90
	ปานกลาง	76	16.40	67	14.50
	อ่อน	4	0.90	6	1.30
อ่าน	ดีมาก	338	73.00	355	76.70
	ปานกลาง	107	23.10	78	16.80
	อ่อน	18	3.90	19	4.10
เขียน	ดีมาก	331	71.50	339	73.20
	ปานกลาง	108	23.30	94	20.30
	อ่อน	24	5.20	19	4.10
ความสามารถในการใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่หนึ่งกับบุตรหลานในการสื่อสาร เวลาอยู่ที่บ้าน					
ฟัง	ดีมาก	111	24.00	146	31.50
	ปานกลาง	278	60.00	245	52.90
	อ่อน	74	16.00	61	13.20
พูด	ดีมาก	93	20.10	130	28.10
	ปานกลาง	283	61.10	252	54.40
	อ่อน	87	18.80	70	15.10
อ่าน	ดีมาก	99	21.40	126	27.20
	ปานกลาง	274	59.20	237	51.20
	อ่อน	90	19.40	89	19.20

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยพื้นฐานทางด้านภาษา	ผู้ปกครอง		คู่สมรสของผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสามารถในการใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่หนึ่งกับบุตรหลานในการสื่อสาร เวลาอยู่ที่บ้าน (ต่อ)				
เขียน ดีมาก	84	18.10	116	25.10
ปานกลาง	259	55.90	242	52.30
อ่อน	120	25.90	94	20.30
โรงเรียนที่ท่านพาบุตรหลานไปเรียนสอนภาษา				
ภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ	357	77.10	-	-
ภาษาไทย / ภาษาจีน	2	0.40	-	-
ภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ / ภาษาจีน	104	22.50	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ผู้ปกครองใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุด ร้อยละ 98.70 และผู้ปกครองใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการสื่อสารมากที่สุด ร้อยละ 60.00 ผู้ปกครองมีการใช้ภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารกับบุตรหลาน คือ ภาษาไทย ร้อยละ 94.80 และภาษาที่ผู้ปกครองส่งเสริมให้บุตรหลานใช้ในการสื่อสาร คือ ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 88.10 ผู้ปกครองมีความสามารถในการใช้ภาษาที่หนึ่งในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ดี ร้อยละ 84.90, 82.70, 73.00 และ 71.50 ตามลำดับ และ ผู้ปกครองมีความสามารถในการใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่หนึ่งกับบุตรหลานในการสื่อสาร เวลาอยู่ที่บ้านได้ดี ร้อยละ 24.00, 20.10, 21.40 และ 18.10 ตามลำดับ ในส่วนของโรงเรียนสองภาษาที่ผู้ปกครองพาบุตรหลานไปเรียน สอนภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 77.10

ในขณะที่ คู่สมรสของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุด ร้อยละ 95.20 และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการสื่อสารมากที่สุด ร้อยละ 57.20 คู่สมรสของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้ภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารกับบุตรหลาน คือ ภาษาไทย ร้อยละ 89.60 และภาษาที่คู่สมรสของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามส่งเสริมให้บุตรหลานใช้ในการสื่อสาร คือ ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 82.90 คู่สมรสของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามารถในการใช้ภาษาที่หนึ่งในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ดี ร้อยละ 84.90, 81.90, 76.70 และ 73.20 ตามลำดับ และ คู่สมรสของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามมี

ความสามารถในการใช้ภาษาอื่นที่ส่งเสริมให้บุตรหลานใช้ในการสื่อสาร ในด้านการฟัง พูด อ่าน และ เขียนได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.90, 54.40, 51.20 และ 52.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

2.1 ระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้าน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

เจตคติ	N	$\bar{X}$	S	ระดับเจตคติ
1. ด้านความรู้	463	3.39	0.43	ปานกลาง
2. ด้านความรู้สึก	463	3.60	0.42	ดี
3. ด้านการแสดงพฤติกรรม	463	4.00	0.39	ดี
รวม	463	3.66	0.30	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนในด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.60, 4.00$ ตามลำดับ)

2.2 ระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย รายข้อ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย จำแนกเป็นรายข้อ ดังแสดงในตาราง 10-12

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้

ข้อ	เจตคติด้านความรู้	$\bar{X}$	S	ระดับเจตคติ
1.	การสอนสองภาษา (Bilingual Education) คือ การจัดการเรียนรู้ที่สอนภาษาที่หนึ่ง ควบคู่ไปกับการเรียนภาษาที่สอง ด้วยเนื้อหาสาระอย่างเดียวกัน เช่น ภาษาอังกฤษ, ภาษาจีน หรือ ภาษาอื่นๆ เป็นต้น	4.14	0.84	ดี
2.	การสอนภาษาต่างประเทศ (Foreign Language Education) คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ, ภาษาจีน หรือภาษาอื่นๆ) ที่เสริมเข้ามานอกเหนือจากการเรียนภาษาที่หนึ่ง โดยที่เนื้อหาสาระไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน หรือ ไม่ได้ทำการสอนควบคู่ไปกับการเรียนภาษาที่หนึ่ง	3.53	1.03	ดี
3.	การเรียนรู้ทั้งสองภาษาในเวลาเดียวกัน ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาทั้งสองภาษาในการสื่อสารได้ดี	4.10	0.73	ดี
4.	การเรียนรู้สองภาษา (Bilingual Education) สามารถเริ่มเรียนรู้เมื่อไหร่ก็ได้ ที่เด็กเริ่มมีความชอบในภาษาต่างประเทศ และมีความพร้อมทางด้านการใช้ภาษาเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย	2.48	1.09	ไม่ดี
5.	การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) สามารถเริ่มเรียนรู้เมื่อไหร่ก็ได้ ที่เด็กเริ่มมีความชอบในภาษาต่างประเทศ และมีความพร้อมทางด้านการใช้ภาษาเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย	2.72	1.19	ปานกลาง
6.	การเรียนรู้สองภาษาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้และพัฒนาการใช้ภาษาทั้งสองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	0.60	ดี
7.	การเรียนรู้สองภาษาในเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กไม่เข้าใจ และเกิดความสับสนในการเรียนรู้ทั้งสองภาษา	2.22	0.89	ไม่ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	เจตคติด้านความรู้	$\bar{X}$	S	ระดับเจตคติ
8.	เด็กปฐมวัยที่เรียนภาษาที่หนึ่งของตนได้อย่างเข้าใจลึกซึ้งสามารถใช้ภาษาที่หนึ่งของตนเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และทำความเข้าใจในภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี	3.74	0.85	ดี
9.	ครูที่สอนภาษาที่สองให้กับเด็กปฐมวัยไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของภาษา แต่ควรมีความรู้และมีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้และใช้ทั้งสองภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.28	1.23	ปานกลาง
10.	หลักสูตรการเรียนรู้สองภาษาในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ในประเทศไทย คือ การใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย	3.28	0.9	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้ พบว่า ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ดี มี 5 ข้อ คือ ข้อ 1 2 3 6 และ ข้อ 8 ($\bar{X}$ = 4.14, 3.53, 4.10, 4.40, 3.74 ตามลำดับ) ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติปานกลาง มี 3 ข้อ คือ ข้อ 5 9 และข้อ 10 ($\bar{X}$ = 2.72, 3.28, 3.28 ตามลำดับ) ส่วนข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ไม่ดี มี 2 ข้อ คือ ข้อ 4 และข้อ 7 ($\bar{X}$ = 2.48, 2.22 ตามลำดับ)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย
ด้านความรู้สึกรู้สึก

ข้อ	เจตคติด้านความรู้สึกรู้สึก	$\bar{X}$	SD	ระดับเจตคติ
11.	การเรียนรู้ภาษาที่สองที่ดี ต้องพาเด็กไปเรียนในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program School) ที่มีครูชาวต่างประเทศ (เจ้าของภาษา) เป็นผู้สอนหรือไปเรียนในโรงเรียนนานาชาติเท่านั้น	3.17	1.09	ปานกลาง
12.	ในการปูพื้นฐานทางด้านภาษาที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ควรเริ่มให้มีการเรียนรู้ทั้งสองภาษา (ไทย/อังกฤษ, ไทย/จีน, ฯลฯ) ตั้งแต่ปฐมวัย	4.40	0.62	ดี
13.	การเรียนรู้สองภาษา (Bilingual Education) ไม่ว่าในวัยใด ไม่สามารถพัฒนาได้ดีเทียบเท่ากับการส่งเสริมให้เรียนรู้ตั้งแต่ในระดับปฐมวัย	3.78	1.04	ดี
14.	ท่านรู้สึกว่าการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้สองภาษาในปัจจุบัน เป็นไปเพื่อตามกระแสสมัยนิยมในเรื่องของ “ไปลิ้งกวล” มากกว่าเป็นการส่งเสริมความสามารถทางด้านภาษาตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง	2.75	1.11	ปานกลาง
15.	การที่เด็กได้มีการเรียนรู้หลายภาษาตั้งแต่ปฐมวัย จะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในข้อมูลต่าง ๆ รอบตัวได้ดีกว่าเด็กที่เรียนรู้เพียงภาษาเดียว	3.85	0.94	ดี
16.	บุตรหลานของท่าน เมื่อเข้ามาเรียนโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) แล้วไม่สามารถสื่อสารออกมาได้ดีทั้งสองภาษา	2.40	0.93	ไม่ดี
17.	บุตรหลานของท่านเมื่อเข้ามาเรียนสองภาษาในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) แล้ว บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารได้ดีกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนภาษาที่หนึ่งเพียงภาษาเดียวในโรงเรียนเอกชนสามัญธรรมดา	3.74	0.83	ดี

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	เจตคติด้านความรู้สึก	$\bar{X}$	S	ระดับเจตคติ
18.	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจ ที่บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารสองภาษาได้ตั้งแต่ในระดับปฐมวัย	4.30	0.61	ดี
19.	การใช้ภาษาที่หนึ่งในสื่อสารกันของครอบครัวไทยเชื้อสายต่างประเทศ ที่แตกต่างจากภาษาไทยในประเทศไทย มีผลต่อการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้ทั้งสองภาษา	3.73	0.83	ดี
20.	การเรียนรู้และเข้าใจทั้งสองภาษา จะทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมประจำชาติของตนเอง และซึมซับไปกับวัฒนธรรมต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ได้จากการร่วมกิจกรรมตามเทศกาลหรือประเพณีนั้นๆ	3.88	0.80	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้สึก พบว่า ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ดี มี 7 ข้อ คือ ข้อ 12 13 15 17 18 19 และ ข้อ 20 ($\bar{X}$ = 4.40, 3.78, 3.85, 3.74, 4.30, 3.72, 3.88 ตามลำดับ) ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติปานกลาง 2 ข้อ คือ ข้อ 11 และ ข้อ 14 ($\bar{X}$ = 3.17, 2.75 ตามลำดับ) ส่วนข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ไม่ดี คือ ข้อ 16 ($\bar{X}$ = 2.40)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย
ด้านการแสดงพฤติกรรม

ข้อ	เจตคติด้านการแสดงพฤติกรรม	$\bar{X}$	S	ระดับเจตคติ
21.	ท่านมีการแสดงออกถึงอาการชื่นชม ยินดี และให้กำลังใจบุตรหลานของท่าน รวมถึงเด็กปฐมวัยคนอื่นๆ ทุกครั้ง ที่เด็กๆ มีความสามารถพูดคุยและมีการสื่อสารออกมาได้ทั้งสองภาษา หรือแสดงออกว่าเข้าใจทั้งสองภาษา	4.35	0.61	ดี
22.	ท่านต้องการให้บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารทั้งสองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงให้บุตรหลานของท่านเรียนพิเศษนอกเวลาเรียนปกติ กับครูชาวต่างประเทศ หรือครูไทย (ที่มีความสามารถในการสื่อสารทั้งสองภาษาได้เป็นอย่างดี)	3.58	1.14	ดี
23.	ท่านมักจะเลือกซื้อหนังสือนิทาน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่ช่วยเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาที่สองให้แก่บุตรหลานของท่าน	4.23	0.65	ดี
24.	ท่านมีการสื่อสารและพูดทั้งสองภาษากับบุตรหลานของท่านในบางเวลา เช่น การเล่านิทานก่อนนอน การร้องเพลง และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น	4.15	0.72	ดี
25.	ท่านปรึกษาและให้ความร่วมมือกับครู (ครูไทย และครูชาวต่างประเทศ) ทุกครั้งในการส่งเสริมพัฒนาการในการใช้ภาษาที่สองของเด็กปฐมวัย	4.22	0.58	ดี
26.	ท่านให้ความร่วมมือกับนโยบายของทางโรงเรียน ติดตามข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนถึงผู้ปกครอง และเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมหรือการสัมมนากับทางโรงเรียนที่บุตรหลานของท่านได้ศึกษาอยู่	4.25	0.61	ดี
27.	เมื่อท่านพบว่าบุตรหลานของท่านใช้ภาษาที่สองในการสื่อสารอย่างไม่ถูกต้อง ท่านจะแก้ไขโดยการพูดซ้ำประโยคที่บุตรหลานของท่านพูดผิดในแบบที่ถูกต้อง	4.25	0.64	ดี
28.	หากท่านพบว่าบุตรหลานของท่านเริ่มมีปัญหาในการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองในการสื่อสาร ท่านจะปรึกษากับครูผู้สอน และปรึกษาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้ภาษาในเด็กปฐมวัย	4.19	0.71	ดี

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	เจตคติด้านความรู้สึก	$\bar{X}$	S	ระดับเจตคติ
28.	หากท่านพบว่าบุตรหลานของท่านเริ่มมีปัญหาในการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองในการสื่อสาร ท่านจะปรึกษากับครูผู้สอน และปรึกษาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้ภาษาในเด็กปฐมวัย	4.19	0.71	ดี
29.	หากท่านพบว่าบุตรหลานของท่านเริ่มมีปัญหาในการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองในการสื่อสาร หลังจากพาไปศึกษาในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ท่านจะตัดสินใจพาบุตรหลานของท่านกลับมาเรียนในโรงเรียนหลักสูตรธรรมดา	2.68	1.01	ปานกลาง
30.	หากท่านเห็นว่า โรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ที่บุตรหลานของท่านได้ศึกษาอยู่นั้นมีการเปลี่ยนครูไทย และครูชาวต่างประเทศบ่อย เกิน 2 ครั้ง/1 เทอม ท่านจะทำการสอบถามกับผู้ปกครองด้วยกัน และท่านจะเข้าไปพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรของทางโรงเรียนทันที	4.07	0.84	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านการแสดงพฤติกรรม พบว่า ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ดีมี 9 ข้อ คือ ข้อ 21 - 28 และ ข้อ 30 ($\bar{X}$ = 4.35, 3.58, 4.23, 4.15, 4.22, 4.25, 4.25, 4.19, 4.07 ตามลำดับ) ส่วนข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติด้านกลาง คือ ข้อ 29 ($\bar{X}$ = 2.68)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยเจตคติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยมาเปรียบเทียบกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ในด้านความรู้ ด้านความรู้สึกและด้านการแสดงพฤติกรรม

การวิเคราะห์ตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ดังแสดงในตาราง 13 - 14

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

ระดับการศึกษา / อาชีพ / ฐานะทางเศรษฐกิจ		N	$\bar{X}$	S	ระดับ
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	52	3.77	0.32	ดี
	ปริญญาตรี	276	3.64	0.29	ดี
	สูงกว่าปริญญาตรี	126	3.67	0.32	ดี
อาชีพ	รับจ้าง/เกษตรกร	79	3.63	0.33	ดี
	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	96	3.67	0.31	ดี
	ธุรกิจส่วนตัว	176	3.71	0.31	ดี
	อื่นๆ	103	3.60	0.25	ดี
ฐานะทางเศรษฐกิจ	ต่ำกว่า 50,000 บาท	231	3.67	0.30	ดี
	50,000 – 100,000 บาท	207	3.64	0.31	ดี
	มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	16	3.76	0.32	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.77, 3.64, 3.67 ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และอื่น ๆ มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.63, 3.67, 3.71, 3.60 ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท และ 50,001 ถึง 100,000 บาท และฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.67, 3.64, 3.76 ตามลำดับ)

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรมระหว่าง ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระดับการศึกษา	0.33	2	0.17	1.90	.15
อาชีพ	0.40	3	0.13	1.51	.21
ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.32	2	0.16	1.84	.16
ระดับการศึกษา * อาชีพ	0.74	6	0.12	1.42	.21
ระดับการศึกษา * ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.21	3	0.07	0.81	.49
อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.52	3	0.18	2.00	.11
ระดับการศึกษา * อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.41	4	0.10	1.16	.33
ความคลาดเคลื่อน	37.47	429	0.09		
รวม	6133.88	454			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจ

ต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ในตัวของมันเอง นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม

เมื่อผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึกและด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม ปรากฏผลดังตารางที่ 15-25 ดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ในด้านความรู้ ปรากฏผลดังตาราง 15 - 19

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

ระดับการศึกษา / อาชีพ / ฐานะทางเศรษฐกิจ		N	$\bar{X}$	S	ระดับ
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	52	3.62	0.33	ดี
	ปริญญาตรี	276	3.35	0.43	ปานกลาง
	สูงกว่าปริญญาตรี	126	3.37	0.46	ปานกลาง
อาชีพ	รับจ้าง/เกษตรกร	79	3.34	0.46	ปานกลาง
	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	96	3.46	0.45	ปานกลาง
	ธุรกิจส่วนตัว	176	3.42	0.40	ปานกลาง
	อื่นๆ	103	3.31	0.43	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจ	ต่ำกว่า 50,000 บาท	231	3.43	0.45	ปานกลาง
	50,000 – 100,000 บาท	207	3.33	0.41	ปานกลาง
	มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	16	3.55	0.33	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 15 พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.62$) ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35, 3.37$ ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และอื่นๆ มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, 3.46, 3.42, 3.31$ ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.55$) ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท และ 50,001 - 100,000 บาท มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43, 3.33$) ตามลำดับ

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระดับการศึกษา	1.26	2	.63	3.67*	.03
อาชีพ	.14	3	.05	.28	.84
ฐานะทางเศรษฐกิจ	1.03	2	.52	3.00	.05
ระดับการศึกษา * อาชีพ	1.53	6	.26	1.48	.18
ระดับการศึกษา * ฐานะทางเศรษฐกิจ	.45	3	.15	.86	.46
อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	1.48	3	.49	2.87*	.04
ระดับการศึกษา * อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	.58	4	.15	.85	.50
ความคลาดเคลื่อน	73.89	429	.17		
รวม	5308.47	454			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 16 เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือผู้ปกครองที่มีอาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ส่วนระดับการศึกษากับอาชีพ และระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ และระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อผู้วิจัยพบว่า ด้านอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผู้วิจัยจึงนำไปสรุปความแตกต่าง นำไปหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจ นำไปหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนและนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Sheffe')

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ด้านระดับการศึกษา ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ส่วนในด้านอาชีพ และด้านฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อผู้วิจัยพบว่า ด้านระดับการศึกษามีปฏิสัมพันธ์ในตัวของมันเอง ผู้วิจัยจึงนำไปสรุปความแตกต่างและนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Sheffe')

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ จำแนกตามอาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

อาชีพ	ฐานะทางเศรษฐกิจ	N	$\bar{X}$	S	ระดับ
รับจ้าง/เกษตรกร	ต่ำกว่า 50,000 บาท	50	3.45	0.46	ปานกลาง
	50,000 - 100,000 บาท	29	3.15	0.40	ปานกลาง
รับราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ต่ำกว่า 50,000 บาท	73	3.52	0.44	ดี
	50,000 - 100,000 บาท	21	3.33	0.45	ปานกลาง
	มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	2	3.00	0.00	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	ต่ำกว่า 50,000 บาท	58	3.37	0.41	ปานกลาง
	50,000 - 100,000 บาท	104	3.42	0.41	ปานกลาง
	มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	14	3.63	0.27	ดี
อื่นๆ	ต่ำกว่า 50,000 บาท	50	3.37	0.48	ปานกลาง
	50,000 - 100,000 บาท	53	3.26	0.36	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 17 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท และ 50,000 - 100,000 บาท มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45, 3.15 ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.52) ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ 50,000 - 100,000 บาท และมากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.33, 3.00 ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท และ 50,000 - 100,000 บาท มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.37, 3.42 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.63)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่นๆ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท และ 50,000 - 100,000 บาท มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.37, 3.26 ตามลำดับ)

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ
เด็กปฐมวัยในด้านความรู้ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จำแนกตามอาชีพ

ด้านอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. รับจ้าง / เกษตรกร	ระหว่างกลุ่ม	1.66	1	1.66	8.62**	.00
	ภายในกลุ่ม	14.78	77	.19		
	รวม	16.43	78			
2. รับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ระหว่างกลุ่ม	.98	2	.49	2.52	.09
	ภายในกลุ่ม	18.08	93	.19		
	รวม	19.06	95			
3. ธุรกิจส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	.77	2	.39	2.41	.09
	ภายในกลุ่ม	27.70	173	.16		
	รวม	28.47	175			
4. อื่นๆ	ระหว่างกลุ่ม	.34	1	.34	1.90	.17
	ภายในกลุ่ม	18.23	101	.18		
	รวม	18.57	102			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 18 เมื่อพิจารณาตามรายอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ รับจ้าง/เกษตรกร มีเจตคติในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ส่วน ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และอื่นๆ มีเจตคติในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบว่า อาชีพรับจ้าง/เกษตรกร มีความแปรปรวนกับฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้วิจัยจึง นำไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีของเซฟเฟ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร และมีฐานะทาง เศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท กับ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร และมีฐานะทางเศรษฐกิจ อยู่ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$

ตาราง 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ
เด็กปฐมวัยด้านความรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา	Mean Difference	Std.Error	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	.26**	.06	.00
ต่ำกว่าปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	.24**	.07	.00
ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	.02	.04	.94

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 19 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้ แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้ แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ในด้านความรู้สึกร ปรากฏผลดังตาราง 20 - 22

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกร จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

ระดับการศึกษา / อาชีพ / ฐานะทางเศรษฐกิจ		N	$\bar{X}$	S	ระดับ
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	52	3.68	0.41	ดี
	ปริญญาตรี	276	3.60	0.43	ดี
	สูงกว่าปริญญาตรี	126	3.60	0.41	ดี
อาชีพ	รับจ้าง/เกษตรกร	79	3.60	0.45	ดี
	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	96	3.60	0.42	ดี
	ธุรกิจส่วนตัว	176	3.67	0.43	ดี
	อื่นๆ	103	3.48	0.36	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจ	ต่ำกว่า 50,000 บาท	231	3.60	0.42	ดี
	50,000 - 100,000 บาท	207	3.60	0.43	ดี
	มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	16	3.66	0.36	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 20 พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.68, 3.60, 3.60 ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.60, 3.60, 3.67 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่นๆ มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.48)

ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท และ 50,001 - 100,000 บาท และฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.60, 3.60, 3.66 ตามลำดับ)

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระดับการศึกษา	.49	2	.25	1.42	.24
อาชีพ	1.86	3	.62	3.57**	.01
ฐานะทางเศรษฐกิจ	.34	2	.17	1.00	.38
ระดับการศึกษา * อาชีพ	.84	6	.14	.81	.57
ระดับการศึกษา * ฐานะทางเศรษฐกิจ	.93	3	.31	1.80	.15
อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	.36	3	.12	.69	.56
ระดับการศึกษา * อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	.76	4	.20	1.10	.36
ความคลาดเคลื่อน	74.29	429			
รวม	5963.58	454			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 21 เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ด้านอาชีพ ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ส่วนในด้านระดับการศึกษา และด้านฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อผู้วิจัยพบว่า ด้านอาชีพมีปฏิสัมพันธ์ในตัวของมันเอง ผู้วิจัยจึงนำไปสรุปความแตกต่างและนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Sheffe')

ตาราง 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ
เด็กปฐมวัย ด้านความรู้สึก จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	อาชีพ	Mean Difference	Std.Error	Sig.
รับจ้าง / เกษตรกร	รับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	0.00	0.06	1.00
	ธุรกิจส่วนตัว	0.07	0.06	.64
	อื่นๆ	0.12	0.06	.29
รับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจส่วนตัว	0.07	0.05	.58
	อื่นๆ	0.12	0.06	.25
ธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ	0.19**	0.05	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 22 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้สึก แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่นๆอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .01$ ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีอาชีพรายคู่ที่นอกเหนือจากดังกล่าวข้างต้น มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ในด้านการแสดงพฤติกรรม ปรากฏผลดังตาราง 23 - 25

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

ระดับการศึกษา / อาชีพ / ฐานะทางเศรษฐกิจ		N	$\bar{X}$	S	ระดับ
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	52	4.01	0.42	ดี
	ปริญญาตรี	276	3.98	0.39	ดี
	สูงกว่าปริญญาตรี	126	4.04	0.38	ดี
อาชีพ	รับจ้าง/เกษตรกร	79	3.94	0.40	ดี
	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	96	3.95	0.37	ดี
	ธุรกิจส่วนตัว	176	4.05	0.41	ดี
	อื่นๆ	103	4.00	0.35	ดี
ฐานะทางเศรษฐกิจ	ต่ำกว่า 50,000 บาท	231	4.00	0.40	ดี
	50,000 – 100,000 บาท	207	4.00	0.38	ดี
	มากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป	16	4.06	0.41	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 23 พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.01, 3.98, 4.04 ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และอื่นๆ มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.94, 3.95, 4.05, 4.00 ตามลำดับ)

ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท และ 50,001 - 100,000 บาท และฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 100,000 บาทขึ้นไป มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.00, 4.00, 4.06 ตามลำดับ)

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ
เด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม ระหว่างระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระดับการศึกษา	0.66	2	0.33	2.25	.11
อาชีพ	1.36	3	0.45	3.04*	.03
ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.51	2	0.26	1.72	.18
ระดับการศึกษา * อาชีพ	1.18	6	0.20	1.33	.24
ระดับการศึกษา * ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.50	3	0.17	1.11	.35
อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.40	3	0.13	0.89	.46
ระดับการศึกษา * อาชีพ * ฐานะทางเศรษฐกิจ	1.37	4	0.34	2.31	.06
ความคลาดเคลื่อน	63.75	429	0.15		
รวม	7324.32	454			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 24 เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ด้านอาชีพ ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ส่วนในด้านระดับการศึกษา และด้านฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อผู้วิจัยพบว่า ด้านอาชีพมีปฏิสัมพันธ์ในตัวของมันเอง ผู้วิจัยจึงนำไปสรุปความแตกต่างและนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Sheffe')

ตาราง 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของ
เด็กปฐมวัยด้านการแสดงพฤติกรรม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	อาชีพ	Mean Difference	Std.Error	Sig.
รับจ้าง / เกษตรกร	รับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	.01	.06	.99
	ธุรกิจส่วนตัว	.12	.05	.19
	อื่นๆ	.06	.06	.77
รับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจส่วนตัว	.10	.05	.21
	อื่นๆ	.05	.05	.84
ธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ	.05	.05	.74

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 25 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 การสรุป ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาสรุปความถี่และหาค่าร้อยละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (ผู้ปกครอง) จำแนกตามความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ท่านคิดว่าจำเป็นหรือไม่ที่ต้องมีการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย เพราะเหตุใด		
<u>จำเป็น เนื่องจาก</u>		
- เป็นการสร้างพื้นฐานและเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านภาษาที่ดีตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะสมองของเด็กในวัยนี้มีการพัฒนา สามารถเรียนรู้และจดจำได้อย่างรวดเร็ว	117	44.32
- เพื่อสร้างความคุ้นเคย และฝึกฝนทักษะด้านการใช้ภาษาไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาทั้งสองภาษาในการสื่อสารอย่างถูกต้อง	48	18.18
- เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่กว้างไกล เนื่องจากการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันมีมากกว่า 1 ภาษาขึ้นไป เป็นการเพิ่มโอกาสทางสังคมในการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และได้เปรียบกว่าการรู้แค่ภาษาเดียว	68	25.76
<u>ไม่จำเป็น เนื่องจาก</u>		
- เด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาเมื่อโตขึ้นได้	18	6.82
- ขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็กแต่ละคน	10	3.79
- เด็กอาจสับสนในการใช้ภาษาในการสื่อสาร	3	1.14

ตาราง 26 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ท่านคิดว่าการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร มีประโยชน์ เนื่องจาก		
- เป็นการวางพื้นฐานด้านภาษาในการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว และในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพราะปัจจุบันภาษาต่างประเทศเริ่มเข้ามามีบทบาท เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารในด้านการพัฒนาประเทศในเกือบทุกด้าน จึงควรให้เด็กปฐมวัยได้มีการเรียนรู้ไว้หลายภาษา และเพื่อมีอาชีพการทำงานที่ดีในอนาคต	131	49.62
- เพื่อให้มีความเข้าใจ และคุ้นเคยกับการเรียนรู้ภาษาที่หลากหลาย เรียนรู้สำเนียงการพูดที่ถูกต้อง และมีความกล้าในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ	133	50.38
<u>ไม่มีประโยชน์ เนื่องจาก</u>		
-		
3. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยในประเทศไทย คืออะไร		
- บุคลากรมีไม่เพียงพอ และไม่มีคุณภาพที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย	28	10.61
- ครูผู้สอน (ครูไทย) ขาดความรู้ความสามารถทางด้านการพูด และการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง	38	14.39
- ครูต่างประเทศไม่มีคุณภาพ ไม่มีวุฒิทางการศึกษาในด้านการเรียนการสอนโดยตรง ไม่เข้าใจในธรรมชาติของเด็กไทย มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย และไม่ใช้เจ้าของภาษาโดยตรง	48	18.18
- ระบบการจัดการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และหลักสูตรการสอน ที่ไม่มีความชัดเจนในด้านเนื้อหาวิชาการ ไม่มีความต่อเนื่อง และไม่มีมาตรฐานไปในทางเดียวกัน	46	17.42
- ค่าเล่าเรียนสูง	67	25.38
- มีการฝึกให้เด็กสนทนาภาษาอังกฤษในระหว่างคาบเรียนได้ไม่เต็มที่ และเน้นเนื้อหาวิชาการจนเกินไป ทำให้เด็กเกิดความสับสน ไม่เข้าใจ และเบื่อหน่าย	16	6.06

ตาราง 26 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้อ 3. (ต่อ)		
- ผู้ปกครองไม่มีความสามารถพอที่จะสอนเอง และบางคนไม่มีเวลา ทำให้ไม่มีโอกาสนำกลับมาใช้ฝึกฝนที่บ้าน	19	7.20
- สภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังคงใช้แค่ภาษาเดียว ทำให้เด็กมีการเรียนรู้ที่จะใช้สองภาษาเฉพาะที่โรงเรียน	35	13.26
- เด็กปฐมวัยไม่คุ้นเคยและไม่กล้าสื่อสารกับครูต่างประเทศ	11	4.17
- ผู้ปกครองผลักภาระให้กับทางโรงเรียนฝ่ายเดียว ขาดความร่วมมือที่ดีจากผู้ปกครอง	1	0.38
- ผู้ปกครองไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารกับครูต่างประเทศได้ ทำให้ไม่สามารถเข้าใจและเรียนรู้วิธีที่จะส่งเสริมเด็กในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง	1	0.38
- โรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนแบบสองภาษายังมีจำกัดอยู่ในวงแคบๆ และเน้นไปในเชิงธุรกิจมากกว่าการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม	2	0.76
4. ข้อเสนอแนะในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย		
- ภาครัฐ ควรมีการควบคุมดูแลในเรื่องหลักสูตร สื่อการสอน ค่าใช้จ่าย และส่งเสริมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (ครูไทยและครูต่างประเทศ) ให้มีคุณภาพ และให้เพียงพอกับความต้องการในด้านการเรียนรู้สองภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เพิ่มขึ้นในอนาคต	74	28.03
- ภาครัฐ ควรมีการสนับสนุนให้การศึกษาในระดับปฐมวัยมีการเรียนรู้แบบสองภาษาในทุกแห่งทั้งรัฐบาลและเอกชน เพื่อปลูกฝังให้เด็กปฐมวัยใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติ	19	7.20
- ควรมีการศึกษาและนำหลักการการเรียนการสอนของต่างประเทศมาปรับใช้ให้เข้ากับการเรียนรู้ของเด็กไทย	10	3.79
- ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย	12	0.45

ตาราง 26 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้อ 4. (ต่อ)		
- อยากให้ทางโรงเรียนจัดสื่อการสอนที่ส่งเสริมการใช้ภาษาที่สอง เช่น บทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเพลงเด็ก ลงในแผ่นซีดี เพื่อเปิดฟังระหว่างเด็กเดินทางไป – กลับ จากโรงเรียน	10	3.79
- อยากให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ และเพิ่มชั่วโมงในการเรียนภาษาต่างประเทศให้มากกว่านี้ เพื่อให้เด็กมีความคุ้นเคยกับครูต่างชาติ เพิ่มความมั่นใจและกล้าแสดงออก	45	17.05
- ในระหว่างคาบเรียน ทางโรงเรียนควรสนับสนุนและบังคับให้มีการพูดภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาในการสื่อสารกับเด็กอย่างซ้ำๆ และชัดเจนตามความสามารถของเด็กแต่ละคน	20	7.58
- ควรจัดให้มีนักเรียนแลกเปลี่ยนชาวต่างประเทศเข้ามาร่วมเรียนกับเด็กนักเรียนไทย	1	0.38

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 26 ในข้อ 1 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจำเป็นที่ต้องมีการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย เนื่องจากต้องการสร้างพื้นฐานและเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านภาษาที่ดีตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะสมองของเด็กในวัยนี้มีการพัฒนา สามารถเรียนรู้และจดจำได้อย่างรวดเร็ว มากที่สุด ร้อยละ 44.32 และเห็นว่าไม่จำเป็น เนื่องจากเด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาเมื่อโตขึ้นได้ ร้อยละ 6.82

ในข้อ 2 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย มีประโยชน์ เนื่องจากเป็นการวางพื้นฐานทางด้านภาษาในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพราะปัจจุบันภาษาต่างประเทศเริ่มเข้ามามีบทบาท เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารในด้านการพัฒนาประเทศในเกือบทุกด้าน จึงควรให้เด็กปฐมวัยได้มีการเรียนรู้ไว้หลายๆ ภาษา และเพื่อมีอาชีพการทำงานที่ดีในอนาคต ร้อยละ 49.62

ในข้อ 3 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยในประเทศไทยมากที่สุดคือ ค่าเล่าเรียนสูง ร้อยละ 25.38

ในข้อ 4 พบว่า ข้อเสนอแนะในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย ส่วนใหญ่ คือ ภาครัฐควรมีการควบคุมดูแลในเรื่องหลักสูตร สื่อการสอน ค่าใช้จ่ายและส่งเสริมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (ครูไทยและครูต่างประเทศ) ให้มีคุณภาพ และให้เพียงพอกับความต้องการในด้านการเรียนรู้สองภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เพิ่มขึ้นในอนาคต ร้อยละ 28.03

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาลศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP)
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ดี
2. ผู้ปกครองที่มีปัจจัยพื้นฐานที่ต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็น พ่อแม่ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 ปีการศึกษา 2550 จากโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ที่เปิดสอนตั้งแต่ในระดับอนุบาลขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 43 โรงเรียน จำนวน 7,156 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนเอกชนที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 9 โรงเรียน มีจำนวน 486 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการส่งแบบสอบถาม ได้รับคืน 463 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.27

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง จำแนกตาม ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย และแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 โรงเรียน ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีตอบแบบสอบถาม ให้ครูผู้ช่วยแจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองและทำการเก็บรวบรวม โดยผู้วิจัยจะเข้าไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 463 ฉบับ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences) โดยศาสตราจารย์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับเจตคติของผู้ปกครองโดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน
3. เปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองโดยใช้การทดสอบความแปรปรวนสามทาง (Three way Analysis of Variance) และถ้าหากพบว่าผลการทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Sheffe')
4. สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 463 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยพื้นฐานด้านระดับการศึกษาผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 278 คน (ร้อยละ 60.00) ทางด้านอาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 176 คน (ร้อยละ 38.00) ทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 231 คน (ร้อยละ 49.90)

ในด้านของคู่สมรสของผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านระดับการศึกษาคู่สมรสส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 250 คน (ร้อยละ 54.00) ทางด้านอาชีพคู่สมรสส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว 199 คน (ร้อยละ 43.00) ทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจคู่สมรสส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 216 คน (ร้อยละ 46.00)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลเป็นดังนี้

1. ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับที่ดี และจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความรู้สึกและด้านการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบระดับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย จำแนกตามตัวแปร ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏผลดังนี้

2.1 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึกและด้านการแสดงพฤติกรรม เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

2.2 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยทางด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ และระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านระดับการศึกษา และด้านฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ด้านอาชีพ ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านระดับการศึกษา และด้านฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

2.4 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพ ระดับการศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพกับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านระดับการศึกษา และด้านฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย พบว่าผู้ปกครองมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางถึงในระดับดี นั่นคือ อยู่ในระดับไม่แน่ใจถึงในระดับเห็นด้วย มีทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานทางด้าน ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในภาพรวม ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.66$) สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้ปกครองมีความคิด ความรู้สึก และมีการแสดงออกทางพฤติกรรมในทางที่ดีหรือเห็นด้วยต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย เนื่องจากความก้าวหน้าของการสื่อสารของโลกในยุคปัจจุบันที่มีการใช้ภาษาหลายภาษาในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันของบุคคลในสังคม จึงส่งผลให้

ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษเปรียบเสมือนเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารในโลกยุคปัจจุบัน ประกอบกับทางภาครัฐและเอกชนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการผ่านทางสื่อต่างๆ ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการในแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวของเด็กปฐมวัย รวมไปถึงแนวทางและวิธีการในการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้มีการพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล ดังที่ รัตนา กิจเกื้อกูล (2550 : 74) กล่าวไว้ว่า เด็กในช่วงอายุ 3-6 ปี เป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา เด็กเกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านภาษา เด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่แรกเกิด และเกิดการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับ บังอร พานทอง (2550 : 119) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาเริ่มตั้งแต่เกิด และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถสื่อสารได้ด้วยทักษะการฟังและการพูด เด็กมีความสามารถในการสื่อสารระดับดังกล่าวอย่างดี ก่อนการเข้าศึกษาในระบบโรงเรียน หากการพัฒนาด้านภาษามีความต่อเนื่องและถูกวิธี จะเป็นรากฐานการพัฒนาสติปัญญาของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในทุกด้าน และสอดคล้องกับ ยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 12) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กในระดับก่อนประถมศึกษาหรือเด็กปฐมวัยนั้น เป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาชีวิตมนุษย์ สิ่ง que เด็กได้รับไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ และการเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ. 2546) ที่ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูคู่กับการศึกษา มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และสามารถบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กล่าวคือ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย มีสุขภาพจิตที่ดีและมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ จึงทำให้ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีในทุกๆ ด้านทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรมต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ผู้ปกครองให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้มีการเรียนรู้สองภาษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ จรรยา สุวรรณทัต (2547 : 13) ที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับผู้ปกครองไว้ว่า พ่อแม่บางคนเลี้ยงลูกเพื่อตอบสนองความต้องการของตนในวัยเด็ก เช่น ลูกอยากเรียนภาษาไทยแต่พ่อแม่อยากให้เรียนภาษาอังกฤษเพราะหางานง่าย และสอดคล้องกับที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542ก : 144 - 150) ที่กล่าวไว้ว่า ความคาดหวังของพ่อแม่มีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กในการอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่ชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดมักพยายามชักจูงให้เด็กเป็นอย่างที่ตนคิด จากผลการวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำมาจำแนกเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ พบว่าผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) ความรู้ หมายถึง ความรู้ของบุคคลที่มีทิศทางว่าสิ่งนั้นดีแล้ว หรือมีคุณ มีโทษมากน้อยเพียงใด (งามตา วรินทร์านนท์. 2535 : 212) ซึ่งหมายความว่า การมีความรู้ของคนที่มีผลต่อเจตคตินั้น จะประกอบไปด้วยเกณฑ์การประเมินที่จะทำให้ผู้หนึ่งเกิดความรู้ด้านใดด้านหนึ่ง เช่นเดียวกับ ความรู้ในเรื่องสองภาษาของเด็กปฐมวัย เมื่อผู้ปกครองได้รับรู้ว่า เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทางภาษาที่เจริญงอกงามและเกิดการพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับการที่ผู้ปกครองมีการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้ผู้ปกครองมีเจตคติด้านความรู้ที่ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ดีหรือเห็นด้วยเป็นอันดับแรก คือ ข้อ 6 การเรียนรู้สองภาษาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้และพัฒนาการใช้ภาษาทั้งสองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.40$) ซึ่งอภิปรายได้ว่า สิ่งแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาของเด็กเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมใด การใช้ภาษาของเด็กก็จะเป็นไปตามสิ่งแวดล้อมนั้นยังอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีเท่าใด เด็กก็ยังมีโอกาสเรียนรู้คำศัพท์แปลกๆ ใหม่ๆ มากขึ้นเท่านั้น (อนงค์ วรพันธุ์. 2546 : 8 ; อ้างอิงจาก ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม. 2541 : 42-47) และสอดคล้องกับ พรรษา นิลวิเชียร (2535 : 206) ที่กล่าวว่า เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษา โดยเด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษาของตนทั้งทางด้านความหมาย ประโยคและเสียงจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และข้อรายการที่ผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ดีหรือเห็นด้วยในอันดับต่อไป คือข้อ 3 การเรียนรู้ทั้งสองภาษาในเวลาเดียวกัน ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาทั้งสองภาษาในการสื่อสารได้ดี ($\bar{X} = 4.10$) จากข้อมูลนี้มีความสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 31 ; อ้างอิงจาก Williams and Fromberg. 1992 : 222 - 223) ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ภาษาได้ 2 ภาษาไปพร้อมๆ กันตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องสอน เมื่อเด็กอายุ 2 – 3 ขวบ เด็กจะจำแนกความแตกต่างของภาษาได้และรู้ระบบภาษา ถ้าเด็กได้เรียนทั้ง 2 ภาษาอย่างต่อเนื่อง เด็กจะสามารถใช้ภาษาได้อย่างเต็มศักยภาพทั้ง 2 ภาษา และสอดคล้องกับ แลมเบิร์ต (Lambert. 1977) ที่กล่าวว่า เด็กที่รู้สองภาษามีความสามารถทางการคิดด้านอเนกนัย (Divergent thinking) สูงกว่าเด็กที่รู้เพียงภาษาเดียว ซึ่งการคิดแบบอเนกนัยนั้นมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์และความคิดแบบยืดหยุ่น กล่าวคือ เด็กที่มีประสบการณ์ทั้งสองภาษามีความคิดแบบยืดหยุ่น และมีความเข้าใจทางโครงสร้างในการใช้ภาษาทั้งสองดีกว่าเด็กที่มีประสบการณ์ทางด้านภาษาเพียงด้านเดียว ซึ่งเป็นการยืนยันถึงผลดีทางสติปัญญาของเด็กที่รู้สองภาษา จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ยังสามารถใช้ในการอภิปรายถึงเจตคติของผู้ปกครองในด้านความรู้ ที่ไม่ดี หรือไม่เห็นด้วย นั่นคือ ข้อ 4 การเรียนรู้สองภาษา (Bilingual Education) สามารถเริ่มเรียนรู้เมื่อไหร่ก็ได้ ที่เด็กเริ่มมีความชอบในภาษาต่างประเทศ และมีความพร้อมทางด้านการใช้ภาษาเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยปฐมวัย ($\bar{X} = 2.48$) และข้อ 7 การเรียนรู้สองภาษาในเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กไม่เข้าใจ และเกิดความสับสนในการเรียนรู้ทั้งสองภาษา ($\bar{X} = 2.22$) ซึ่งจาก

ข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้บุตรหลานของตนเองเริ่มเรียนรู้อสองภาษาเมื่อไหร่ก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย เนื่องจากความเป็นจริงแล้ว การเรียนรู้อสองภาษา (Bilingual Education) ควรเริ่มเรียนตั้งแต่ในระดับปฐมวัย ในขณะที่การเรียนรู้อภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) สามารถเริ่มเรียนรู้อเมื่อไหร่ก็ได้ ที่เด็กเริ่มมีความชอบในภาษาต่างประเทศ และมีความพร้อมทางด้านการใช้ภาษาเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย อีกทั้งข้อรายการเจตคติของผู้ปกครองแสดงถึงการมีเจตคติที่ดีหรือเห็นด้วย ในด้านครูผู้สอน คือข้อ 9 ครูที่สอนภาษาที่สองให้กับเด็กปฐมวัยไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของภาษา แต่ควรมีความรู้และมีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้อและใช้ทั้งสองภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.28$) จากข้อมูลดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ว่า ผู้ปกครองเริ่มมีความเชื่อมั่นในการสอนสองภาษาของครูไทยเพิ่มมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องเป็นครูเจ้าของภาษาเป็นผู้สอนภาษาต่างประเทศให้เด็กเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 31 ; อ้างอิงจาก Williams and Fromberg. 1992 : 222) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนทั้ง 2 ภาษา ควรเป็นคนเดียวกัน หรือถ้าจำเป็นต้องใช้ครู 2 คน การสอนแบบบูรณาการจะให้ผลมากกว่า จากผลการศึกษาพบว่า หากแยกครูสอนคนละภาษา ให้ผลต่อการเรียนรู้อ 2 ภาษาน้อยที่สุด และการสื่อสารทางภาษาอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เด็กเรียนรู้อภาษาได้ดี อีกทั้งในภาวะที่มีครูเจ้าของภาษาจำนวนจำกัด ครูไทยสามารถพัฒนาการสอนภาษาด้วยตนเอง เพื่อให้การสอนภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว เด็กก็จะสนุกกับการเรียนรู้อภาษาได้ดีไม่แพ้การเรียนจากครูเจ้าของภาษา

1.2 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัยด้านความรู้สึก พบว่า ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึก อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.60$) ความรู้สึกในแง่เจตคติ หมายถึง อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีทิศทางว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ (งามตา วรินทร์านนท์. 2535 : 212) ซึ่งหมายความว่า เมื่อผู้ปกครองมีความรู้เรื่องสองภาษาของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดีแล้ว ความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัย จะสัมพันธ์กับระดับความรู้ของผู้ปกครองด้วย กล่าวคือ ถ้าผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลางถึงระดับดี จะส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกดีต่อการเรียนรู้อสองภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งจากข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามด้านความรู้สึกในแง่ดีหรือผู้ปกครองมีความรู้สึกเห็นด้วย คือ ข้อ 12 ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าการปูพื้นฐานทางด้านภาษาที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้อภาษาต่างประเทศ ควรเริ่มให้มีการเรียนรู้อทั้งสองภาษา (ไทย/อังกฤษ, ไทย/จีน, ฯลฯ) ตั้งแต่ปฐมวัย ($\bar{X} = 4.40$) สามารถอภิปรายได้ว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยจะเจริญก้าวหน้า และพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วถ้าได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา ที่เต็มไปด้วยกระบวนการแห่งการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน การพัฒนาทางภาษาก็เหมือนกับการพัฒนาด้านอื่นๆ คือมีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับคำกล่าวของ อาร์ สัตหนวี (2537 : 183) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถทางภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะเด็ก

ในช่วงวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว และมีความสอดคล้องกับ ปานตา ใช้เทียมวงส์ (2535 : 79-85) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียน พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ทั้งในด้านการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ การพูดออกเสียงอย่างชัดเจนการใช้รูปประโยค เพื่อติดต่อให้เข้าใจกันได้ดีและมีการใช้ภาษาได้อย่างมีความหมายลึกซึ้งมากขึ้น การพูดถึงตัวเองลดน้อยลง เริ่มติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนและบุคคลอื่นๆ และข้อรายการที่แสดงถึงความรู้สึกในแง่ดีหรือผู้ปกครองมีความรู้สึกเห็นด้วยเพิ่มเติม คือ ข้อ 18 ท่านรู้สึกภาคภูมิใจ ที่บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารสองภาษาได้ตั้งแต่ในระดับปฐมวัย ($\bar{X} = 4.30$) สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อรายการดังกล่าว และรู้สึกภาคภูมิใจทุกครั้ง เมื่อบุตรหลานสามารถสื่อสารสองภาษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ในขณะที่ข้อรายการที่แสดงถึงเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ด้านความรู้สึกในแง่ลบ คือ ข้อ 16 บุตรหลานของท่าน เมื่อเข้ามาเรียนโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) แล้วไม่สามารถสื่อสารออกมาได้ดีทั้งสองภาษา ($\bar{X} = 2.40$) ซึ่งอธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับข้อรายการดังกล่าว เนื่องจากหลังจากที่ผู้ปกครองได้ส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) แล้ว จะเห็นได้ว่า บุตรหลานของตนสามารถสื่อสารออกมาได้ดีทั้งสองภาษา แต่ในขณะเดียวกันมีเด็กปฐมวัยบางส่วนไม่สามารถสื่อสารออกมาได้ดีทั้งสองภาษา ซึ่งสอดคล้องกับ วรวรรณ เหมชะญาติ (2542 : 35 ; อ้างอิงจาก Vygotsky. 1978) กล่าวไว้ว่า ถ้าเด็กที่รู้สองภาษาเริ่มเรียนภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 ด้วยวิธีและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น การใช้ภาษาที่ 1 และใช้ภาษาที่ 2 เพื่อสังคมกับคนภายนอก ผลที่ตามมาอาจก่อให้เกิดความสับสนกับเด็ก ทั้งในด้านของโครงสร้างการใช้ภาษา และด้านการเลือกใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งให้ถูกต้องตามกาลเทศะ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กได้เรียนรู้ภาษาทั้งสองภาษาเพื่อการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันเป็นหลัก ภาษาทั้งสองก็จะกลายเป็นเครื่องมืออันมีประสิทธิภาพที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความคิดกว้างไกลยิ่งขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม (อนงค์ วรพันธุ์. 2546 : 8 ; อ้างอิงจาก ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม. 2541 : 42-47) ที่กล่าวว่า การพูดหลายภาษา ทำให้เด็กเกิดความสับสนในการพูด ไม่สามารถพูดได้โดยเสรี ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาว่าจะพูดอย่างไร จะถูกในโอกาสใด เด็กจะรู้สึกมีปัญหาในการปรับตัว กลัวถูกหัวเราะเยาะหรือเป็นที่รำคาญของคนอื่น ไม่กล้าพูดกับคนอื่นจนกลายเป็นคนเก็บตัว อันเป็นปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ เด็กเหล่านี้จะรู้สึกดีขึ้นหากได้อยู่ในภาวะที่มีคนอื่น ซึ่งมีปัญหาล้ำคลึงกับตัวเอง

1.3 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงพฤติกรรม พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงพฤติกรรมโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.99$) สามารถอธิบายได้ว่า การที่ผู้ปกครองมีแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยนั้น เป็นผลสืบเนื่องที่สัมพันธ์กับด้านความรู้ และด้านความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็ก

ปฐมวัยในระดับปานกลางถึงระดับดีเช่นกัน ($\bar{X} = 3.39$, $\bar{X} = 3.60$ ตามลำดับ) สอดคล้องกับงานทาวนิทานนท์ (2535 : 212) ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความรู้ และความรู้สึกไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งแล้ว บุคคลนั้นพร้อมแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้และความรู้สึกของตนออกมา จากผลการวิจัยยังพบว่า การแสดงพฤติกรรมของผู้ปกครองดดยส่วนใหญ่มีผลลัพท์ไปในทางบวก ดังเช่นข้อ 21 ผู้ปกครองมีการแสดงออกถึงอาการชื่นชม ยินดี และให้กำลังใจบุตรหลานของท่านรวมถึงเด็กปฐมวัยคนอื่นๆทุกครั้ง ที่เด็กๆมีความสามารถพูดคุ้ยและมีการสื่อสารออกมาได้ทั้งสองภาษาหรือแสดงออกว่าเข้าใจทั้งสองภาษา ($\bar{X} = 4.35$) ข้อ 22 ท่านต้องการให้บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารทั้งสองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงให้บุตรหลานของท่านเรียนพิเศษนอกเวลาเรียนปกติ กับครูชาวต่างประเทศ หรือครูไทย (ที่มีความสามารถในการสื่อสารทั้งสองภาษาได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.58$) ข้อ 24 ท่านมีการสื่อสารและพูดทั้งสองภาษากับบุตรหลานของท่านในบางเวลา เช่น การเล่านิทานก่อนนอน การร้องเพลง และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.15$) และข้อ 28 หากท่านพบว่าบุตรหลานของท่านเริ่มมีปัญหาในการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองในการสื่อสาร ท่านจะปรึกษากับครูผู้สอน และปรึกษากับบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้ภาษาในเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.19$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีการแสดงพฤติกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนที่ดีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ดังเช่น ฉันทนา ภาคบงกช (2538 : 1 - 2) กล่าวว่า ภาษาสามารถพัฒนาได้ดีในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการยอมรับ และไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษา ชั้นเรียนและโรงเรียนควรตกแต่งด้วยถ้อยคำหรือข้อความ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเล่น การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานในโลกของผู้ใหญ่ การพัฒนาภาษาส่วนมากเกิดจากประสบการณ์จริง จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆให้เด็กได้เล่น และการอ่าน การอ่านเป็นสื่อของการเรียนรู้ ควรจูงความสนใจให้เด็กรักการอ่าน เช่น อ่านนิทานให้เด็กฟัง และสอดคล้องกับ เฮนริก (Henrick. 1980) ที่ได้เสนอแนะวิธีการพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ ดังนี้ รู้จักรับฟังเด็กให้เด็กได้พูดคุ้ยหรือสนทนากับเด็ก รู้จักซักถามเพื่อให้เด็กใช้ภาษาได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กรู้จักฝึกฝนการฟัง รับปรึกษาผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะเมื่อเด็กมีปัญหา นอกจากนี้การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กจะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เช่น พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ที่สร้างเสริม การฝึกฝน ประสาทสัมผัส การยอมรับฟังเด็ก การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ การมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี การตั้งใจฟังเด็ก การไม่มีอคติต่อการใช้ภาษาของเด็ก และการที่เด็กได้มีโอกาสพูดคุ้ยอย่างสนุกสนาน เป็นต้น

2. เปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานในด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏผลดังนี้

2.1 จากการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรมที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสามด้าน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้ง

ในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ทั้งสองด้าน พบว่า ระดับการศึกษา กับ อาชีพ ระดับการศึกษา กับ ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพ กับ ฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา กับ อาชีพ ระดับการศึกษา กับ ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพ กับ ฐานะทางเศรษฐกิจ ต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาผลหลัก พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ในตัวของมันเอง นั่นคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวม ทั้งในด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สามารถอภิปรายได้ว่า การที่ผู้ปกครองจะมีระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกันหรือไม่นั้น ไม่ส่งผลทำให้ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ความก้าวหน้าของโลกแห่งการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ตลอดจนการแข่งขันในด้านกับเวลาการติดต่อสื่อสาร และการสืบค้นข้อมูลที่ทันสมัยต่างๆ ประกอบกับภาษาต่างประเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญและเป็นเสมือนหนึ่งเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้ในการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้กับผู้อื่น (วรวรรณ เหมชะญาติ. 2542 : 28) จึงทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ที่ใกล้เคียงกันได้

2.2 จากการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ ที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาพร้อมกันทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายคู่ ปรากฏว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายได้ว่า อาชีพของพ่อแม่มีส่วนอย่างมากในการตัดสินใจนำบุตรหลานเข้าไปเรียนรู้ในโรงเรียนสองภาษา เนื่องจาก ยิ่งส่งให้บุตรหลานมีการเรียนรู้ได้หลายภาษายิ่งได้เปรียบในการทำงานในอนาคต ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดียิ่งอยากส่งให้ลูกเรียนในโรงเรียนสองภาษาเนื่องจากพ่อแม่อยากให้สิ่งที่ดีที่สุดแก่ลูก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายได้ว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{X} = 3.62$) ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35, 3.37$ ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และความรู้ในด้านภาษาอังกฤษนิยมส่งให้ลูกเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากรู้สึกว่าเป็นปมด้อย

และไม่มีโอกาสเรียนรู้ในสมัยที่ตนเองเคยเป็นเด็ก จึงต้องการให้ลูกเก่งภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในด้านการศึกษาและการงานที่ดีในอนาคต (ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง. 2547 : 30)

2.3 จากการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ในด้านความรู้สึก ที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาพร้อมกันทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน สามารถอภิปรายได้ว่า เนื่องจาก ผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ว่า ภาษานั้นเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้แต่เด็กเพื่อการพัฒนาอย่างได้ประสิทธิภาพที่สุด ได้ทั้งการออกเสียงที่เป็นธรรมชาติตามแบบเจ้าของภาษา การซึมซับภาษาจนมีพื้นฐานที่แน่นและไม่ลืมเลือนตามกาลเวลา จนกระทั่งมีความมั่นใจในการพูด อ่าน เขียน และบรรยากาศการเรียนรู้แบบ multi-cultural environment (ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง. 2547 : 35) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาชีพ ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน ดังเช่นครอบครัวที่รับราชการจะนิยมการศึกษาในแนวประเพณีนิยม เพราะตนเองสามารถประสบความสำเร็จและมีความสุขกับการทำงานด้วยระบบการศึกษาแบบพื้นฐานเดิม จึงไม่เห็นว่า การศึกษาในระบบเดิมมีปัญหาตรงไหน ในขณะที่ครอบครัวที่มีธุรกิจส่วนตัวในระดับข้ามชาติหรือมีการติดต่อกับต่างประเทศ มีความเห็นว่า การศึกษาแบบเดิมไม่อาจตอบสนองการทำงานได้ ส่วนครอบครัวที่เป็นพนักงานบริษัท โดยเฉพาะลูกจ้างในบริษัทต่างชาติ มีความเห็นว่า การทำงานนั้นถ้ารู้ภาษาจะได้เปรียบ ถึงมีความรู้แต่ไม่สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ โอกาสที่จะได้รับจากการทำงานจะน้อยลง (ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง. 2547 : 32)

2.4 จากการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ในด้านการแสดงพฤติกรรม ที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันเมื่อพิจารณาพร้อมกันทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีเจตคติต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน สามารถอภิปรายได้ว่า เนื่องจาก เมื่อผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ และมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยแล้ว การแสดงพฤติกรรมจึงเป็นไปในทางที่ตอบสนองและสนับสนุน กับความรู้เชิงประเมิณและความรู้สึกของผู้ปกครองเช่นกัน ดังเช่น บังอร พานทอง (2550 : 129) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้านภาษาและสติปัญญา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ศาสตร์อื่นๆในอนาคต ไว้ว่า กิจกรรมการอ่านร่วมกัน (Shared Book Experience) และการช่วยเหลือด้านการอ่าน (Assisted reading) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กเพื่อเสริมความรู้ด้านภาษาและรูปแบบภาษา การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกทักษะการสังเกต การคิดวิเคราะห์จากการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) การตอบคำถาม การตั้งคำถาม ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาของเด็กทั้งสิ้น

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 98.70 ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองร้อยละ 60 ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการสื่อสาร และด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารกับบุตรหลาน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 94.80 ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารกับบุตรหลาน และผู้ปกครองร้อยละ 88.10 ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการสื่อสารกับบุตรหลาน ซึ่งสามารถอธิบายได้จากการที่ ไวโกตสกี (Vygotsky) กล่าวว่า การที่เด็กพูดกับตนเองเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาและปัญญา ซึ่งในการเรียนภาษาเด็กในวัยนี้ ไวโกตสกีมีความเห็นว่าพัฒนาปัญญาของเด็กจะออกมาจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การแก้จุดบอด (Zone of proximal) ซึ่งเป็นบริเวณที่กิจกรรมทางปัญญาไม่สามารถจะใช้ได้ต้องมีผู้ใหญ่ช่วย เช่นกันกับการสอนภาษาเด็ก ครูต้องทำให้การสื่อสารของครูเป็นสื่อของการเรียนรู้ของเด็กภาษามีบทบาทเป็นหัวใจของการพัฒนาปัญญา และการแก้ปัญหาของเด็กที่สำคัญ การสอนภาษาอังกฤษจึงต้องใช้บรรยากาศของความเป็นวิถีชีวิตประจำวันและช่วยการเรียนรู้ให้กับเด็กมาก เพราะเด็กจะคุ้นเคยมีจุดบอดน้อย การเรียนภาษาจะง่ายและสนุกมากขึ้น การพัฒนาทักษะทางภาษาในการสื่อสารของเด็กคือ การให้โอกาสเด็กในการพูดและการฟัง ก่อนที่เด็กจะอ่านเป็น ให้เด็กหัดพูดและเล่าเรื่อง เด็กจะชอบมากถ้าได้เล่าเรื่องโดยเฉพาะประสบการณ์ที่เด็กพบเห็นมา เด็กสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารได้ทุกโอกาสแม้แต่เวลาเล่น ในขณะที่เด็กเล่นผู้ใหญ่จะต้องเข้าไปถามให้ความเห็น สนทนากับเด็กด้วยการกระตุ้นเด็กให้พัฒนาทักษะภาษาสื่อสารด้วยการใช้ภาษาสนองตอบที่สนใจให้เด็กเกิดการรับรู้ และต้องการสื่อสารโดยภาษาที่ใช้กับเด็กนั้นต้องแสดงถึงการยอมรับและนับถือความคิดและความรู้สึกของเด็กในทางบวก ที่กระตุ้นให้เด็กตอบสนอง เด็กถึงจะพัฒนาทักษะการใช้ภาษาสื่อสารได้ดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2550 : 39 - 40; อ้างอิงจาก Driscall. 2002 : 151)

4. จากการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย พบว่า

4.1 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยมีความจำเป็น เพราะ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นที่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย เนื่องจากต้องการสร้างพื้นฐานและเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านภาษาที่ดีตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะสมองของเด็กในวัยนี้มีการพัฒนา สามารถเรียนรู้และจดจำได้อย่างรวดเร็ว มากที่สุด ร้อยละ 44.32 และเห็นว่าไม่จำเป็น เนื่องจากเด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาเมื่อโตขึ้นได้ ร้อยละ 6.82

4.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยมีประโยชน์ เนื่องจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยมีประโยชน์ เนื่องจากเป็นการวางพื้นฐานทางด้านภาษาในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และในด้านการศึกษาระดับที่สูงขึ้น เพราะปัจจุบันภาษาต่างประเทศเริ่มเข้ามามีบทบาท เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารในด้านการพัฒนาประเทศในเกือบทุกด้าน จึงควรให้เด็กปฐมวัยได้มีการเรียนรู้ไว้หลายภาษา และเพื่อมีอาชีพการทำงานที่ดีในอนาคต ร้อยละ 49.62

4.3 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยในประเทศไทย มากที่สุดคือ ค่าเล่าเรียนสูง ร้อยละ 25.38

4.4 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย ส่วนใหญ่คือ ภาครัฐ ควรมีการควบคุมดูแลในเรื่องหลักสูตร สื่อการสอน ค่าใช้จ่ายและส่งเสริมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (ครูไทยและครูต่างประเทศ) ให้มีคุณภาพ และให้เพียงพอกับความต้องการในด้านการเรียนรู้สองภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เพิ่มขึ้นในอนาคต ร้อยละ 28.03

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีและเห็นด้วยต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย และทำให้ทราบถึงแนวทางที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้คือ

1. ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการ Orientation หรือ การให้ข้อมูลความรู้เบื้องต้น ในส่วนของต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยให้กับผู้ปกครองเนื่องจาก ในผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยในประเทศไทย มากที่สุดคือ ค่าเล่าเรียนสูง ถึงร้อยละ 25.38 เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องของค่าใช้จ่ายดังกล่าว และควรมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กปฐมวัย ในเรื่องของหลักสูตร สื่อการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง (ครูไทยและครูต่างประเทศ) ที่มีคุณภาพ รวมทั้งในเรื่องของการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยเช่นกัน

2. ผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและสถานศึกษาระดับปฐมวัย ควรจัดให้มีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง (parent education) ด้านการเรียนรู้สองภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ และตรงกับพัฒนาการที่เหมาะสมของเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้กับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างไปจากกลุ่มเดิม ในเขตการศึกษาหรือภาคอื่นๆ และในโรงเรียนนานาชาติ

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงความรู้สึกที่แท้จริงของครูและผู้ปกครองที่จะนำไปสู่การพัฒนาในระบบการเรียนรู้สองภาษาที่มีประสิทธิภาพ

3. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาหรือความต้องการของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัยในระยะยาวว่าหลังจากที่เด็กปฐมวัยได้มีการเรียนรู้สองภาษาแล้ว เด็กจะยังคงมีการพัฒนาทักษะในการใช้ภาษาต่อไปในอนาคต และสามารถนำทักษะดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรกฤช มีมงคล. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อของโครงการโรงเรียนสองภาษา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). การสอนเรื่องโดยใช้จินตนาการสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กมลรัตน์ หล้าสุวงศ์. (2532). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 - 5 ขวบ. กรุงเทพฯ : โชติสุขการพิมพ์.
- _____. (2545, ตุลาคม). "การสอนปฐมวัยสองภาษา." วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6(4) : 27 - 34.
- _____. (2550, ตุลาคม). "การสอนปฐมวัยสองภาษา." วารสารการศึกษาปฐมวัย. 11(4) : 27 - 34.
- _____. (2542). การสอนแบบจิตปัญญา. กรุงเทพฯ สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด
- ขจิตพรรณ ทองคำ. (2537). การเล่นบทบาทสมมติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่นที่มีต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วทินนันทน์. (2535). เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิระภา กัณธียาภรณ์. (2532). วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). สอนให้เด็กคิด : การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- _____. (2539, กรกฎาคม). "ควรเริ่มสอนภาษาต่างประเทศกันเมื่อไหร่." วารสารโฟรเบล. 1(2) : 70.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์. (2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. เอกสารประกอบการสอนวิชาการสร้างมาตรวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงแข จงเจริญ. (2540). การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระดับมัธยมปลาย วิธีเรียนทางไกลที่มีต่อโรคเอดส์ในจังหวัดกาญจนบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2529). *การทำนายพฤติกรรมจากทัศนคติ*. เอกสารประกอบการฝึกอบรม การวิจัยขั้นพื้นฐานทางพฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2529). *การวัดทัศนคติ*. เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวิจัยขั้นพื้นฐานทาง พฤติกรรมศาสตร์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2529). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม การวิจัยขั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์*. สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน ศาสตราภักดิ์. (2529). *การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทรงพร สุทธิธรรม. (2534). *การศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็ก ปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทิตนา แคมณี ; และคนอื่นๆ. (2535). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิต แบบไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพนัฐ จำปาเทศ. (2542). *ความรู้เจตคติ การปฏิบัติในการดำเนินงานสุขศึกษาเกี่ยวกับเอดส์ของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีนอมาลัย จังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นริศรา พลอยประไพ. (2550, มีนาคม). เด็ก Bilingual. *หญิงไทย*. 32(754) : 192 - 193.

นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

เนื่อน้อง สนับบุญ. (2541). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การ เล่นนิทาน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บรรพต ขันคำ. (2546). *ทัศนคติของครูระดับก่อนประถมศึกษาภาคเหนือที่มีต่อเด็กปฐมวัยที่ติด เชื้อเอชไอวี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2521). *การวัดประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐาน การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2526). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐาน การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เจริญผล.

บุญประครอง ไม่เขียว ; และกิตติมา บุญยศ. (2550). การสอนภาษาแบบธรรมชาติ.

ใน: สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, บรรณาธิการ. “การศึกษาปฐมวัย ร้อยดวงใจถวายในหลวง” เอกสารประกอบการจัดโครงการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุษบง ดันติวงศ์. (2535). “มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย,” ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

บ้งอร พานทอง. (2550). ภาษาเพื่อพัฒนาปัญญา. ใน: สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, บรรณาธิการ. การศึกษาปฐมวัย ร้อยดวงใจถวายในหลวง” เอกสารประกอบการจัดโครงการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประมวล ดิดคินสัน. (2536). เมื่อลูกรักได้ครูดี. กรุงเทพฯ : พับลิคบิซิเนส พรินท์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ปานดา ไข้อยมวงค์. (2535). “หนูน้อยน่ารัก,” ทักษะทางภาษาของเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2537). ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะ พัฒนาการ และการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรชูลี อาชาวอรุณ. (2541). การเรียนรู้ภาษาที่สอง : ผลการวิจัยเอกสาร. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.

พิชญาดา คำแก้ว. (2549). ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภาวาส บุญนาค. (2537 – 2538, เมษายน – มีนาคม). “ภาษาไทยของเรา,” วารสารสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย. 26 : 1 – 2.

ภาณวิกา ผลพิรุฬห์. (2533). ความสามารถในการเล่าเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะละครสร้างสรรค์กับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ยุวดี ดันสกุลรุ่งเรือง. (2547). ใครๆก็อยากส่งลูกไป(โรงเรียน)อินเตอร์. กรุงเทพฯ : วิริยะ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การพัฒนาปัญญาหลายด้านเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 3 (1) : 33 – 35.
- รุ่งนภา วุฒิ. (2543). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปริศนาคำทาย แบบโปรแกรมเส้นตรงและการใช้ปริศนาคำทายทั่วไปที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. (2533). การวัดทัศนคติเบื้องต้น. เอกสารประกอบคำสอนวิชา วย306 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนา กิจเกื้อกูล. (2550). ความต้องการของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา กิติวิภาค. (2538). ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. สกลนคร : โปรแกรมวิชาการวัดผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร. (อัคราณา).
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่ บางครั้งก็พลาด,” *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*. 2(3) : 9 - 36.
- วิณี ชิตเชิดวงศ์. (2537). การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- วัฒนา ศรีสัตย์วาจา. (2534). เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณุช เสนิงส์ ณ อยุธยา. (2547). ความต้องการของผู้ปกครองที่นับถือศาสนาอิสลามที่มีต่อการ ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา ปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรวรรณ เหมชะญาติ. (2542, กรกฎาคม - ตุลาคม). “การสอนปฐมวัยสองภาษา.” *วารสาร การศึกษาปฐมวัย*. 28(1) : 29 – 37.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2535). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- ศรัญญู ตติยากิตติ. (2544). การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อของเล่น. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรมและประภัสสร นิยมธรรม. (2541). พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เจริญพัฒน์.
- สมศรี แสงธนู. (2545). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการวาด ภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรง. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สิริจิตต์ เดชอมรชัย. (2546). “การถ่ายโยงภาษา : มุมมองของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ.” 60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : ประมวลบทความทางการศึกษา การจัดการศึกษาตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชาติา เปลี่ยนสุภาพ. (2549). ทำเนียบโรงเรียนนานาชาติ และสองภาษา เล่ม 4. กรุงเทพฯ : บริษัท บีเค อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด.
- สุภาณี สนธิรัตน์ ; และคนอื่นๆ. (2539). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ. : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 1 – 7. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- _____. (2537). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 8 – 12. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- สุติมา วงศ์วัจนกุล. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัคธร อินทร. (2545). ความรู้เจตคติและการปฏิบัติ ของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ในการดำเนินการปฏิบัติการเรียนรู้ระดับปฐมวัย. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2544, มกราคม). “การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัย.” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 5(1) : 13 – 14.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การก้าวสู่มาตรฐานการเรียนรู้-สู่ทักษะชีวิต แนวคิดในการพัฒนาเด็กให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลังในการสร้างสรรค์โลกให้งดงาม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2548). รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ในโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2548. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารอัดสำเนา.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- อนงค์ วรพันธ์. (2546). พัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่า
นิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี รังสินนท์. (2524). การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมของเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี สันทนต์. (2537). นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ, ใบประมวลสาระวิชา ชุดวิชา
สัมมนาปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 4-7. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาเพื่อเด็ก.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2530). การศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำ และการใช้
ประโยคในการสื่อความหมายของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรม
ประชาสงเคราะห์ และในครอบครัวปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุบล เวียงสมุทร. (2537). ศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดประสบการณ์เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- Bley. Vroman, R. (1990). The Logical Problem of Foreign Language Learning. *Linguistic
analysis*, 20, 3 - 49.
- Blood, Janet R.W. (1996). *What's in a name? The role of name writing in literacy
acquisition*. University of Virginia.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of Theory of syntax*. Cambridge, MA : MIT Press.
- Cummins, J., & Swain, M. (1983). "Analysis-by-rhetoric : Reading the text or the text or the
reader's own projections? Areply to Edelsky et al". *Apply Linguistics*, 4, 23 – 41.
- Edelsky, C, Altwerker, F., Barkin, B., Flores. S., Hudelson. S. & Jilbert, K. (1983).
"Semilingualism and language deficit". *Applied Linguisties*, 4, 1 – 22.
- Ellis, R. (1985). *Understanding second language acquisition*. Oxford : Oxford University Press.
- Fishman, J. (1977). "The social science perspective". In *Bilingual Education : current
Perspectives*. Social Science (pp. 1 – 49). Arlington, VA : Center for Applied
Linguistics.
- Flynn, S: (1984). "A Universal in 12 acquisition based on a PBD typology". In F. Eckman
(Ed.). *Universals in Linguistic Acquisition*. Rowley, MA : Newbury House.
- Goldstein, Jeffrey H. (1994). *Toys Play and Child Development*. New York : Cambridge
University Press.
- Grotberg. (1979). *The Parental role in Education and Child Development in Doxiadis, Spyos*.
New York : The Child in the World Tomorrow : A Window into Future. Pergamon.

- Hatch, E. (1983). *Psycholinguistics : A second language perspective*. Rowley, MA : Newbury House.
- Heward, L.W. and Orlansky, D.M. (1984). *Exceptional Children on introduction to special education*. Ohio : The Ohio State University.
- Hogg, Michael A. (1998). *Social Psychology : Structure and Function of attitudes*. United Kingdom : Mathematical Composition Setters Ltd.
- Honig, A.S. (1982). *Language environment for young children*. Young Children.
- Hubel, D. (1998). *Eyes, Brain and Vision*. New York : Scientific American library.
- Johnson, J., & Newport. E. (1989). *Critical period effects in second language learning : The influence of maturational state on the acquisition of English as a second language*. Cognitive psychology, 21 , 60-99.
- Labov, W. (1972). *Language in the inner city*. Philadelphia : University of Pennsylvania Press.
- Lenneberg, E.H. (1967). *Biological Foundation of Language*. New York : Wiley.
- Morrison.G.S. (1995). *Early Childhood Education Today*. Eaglewood Cliffs. N.J. : Prentice Hall.
- Oyama, S. (1976). *A sensitive period for the acquisition of a normative phonological syste..* Journal of psycholinguistic research, 5, 261 – 285.
- Patkowski, M. (1980). *The sensitive period for the acquisition of syntax in second Language*. Language Learning, 30, 449 – 472.
- Rich, J.H. and Liebert M.R. (1991). *The Child : a contemporary view of development*. 3 rd ed. Englewood Cliffs, N, J : Prentice Hall.
- Strauss, Judy and Frost, Raymond. (1999). *Marketing on the Internet*. New Jersey : Prentice Hall.
- Willis J. and Willis, D. (eds.) (1996). *Challenge and change in language teaching*. Oxford : Heinemann.
- Winch, C. (1990). *Language ability and Educational achievement*. New York : Routlulge.
- Winch, W.A. and Schuller, C.F. (1986). *Audio – visual materials. Their Nurture and Use*. New York : Harper and Brothers Publishers.
- Young, Russell L.; tran, MyLuong T. (1999). *“Vietnamese Parent Attitudes Toward Bilingual Education.” Bilingual Research Journal*, v23 n2 – 3 p225 – 34 Spr – Sum.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์จิรวรรณ กาละดี	หัวหน้างานปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลวัดปรีไผ่
2. อาจารย์ ดร. ศรินทร วิทยะสิริพันธ์	ครูการศึกษาพิเศษ และครูวิชาภาษาและ
วัฒนธรรมไทย โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูส์
3. อาจารย์ธิดา พิทักษ์สินสุข	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตพัฒนา

ภาคผนวก ข
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. โรงเรียนอนุบาลประจักษ์ศิลปาคม
2. โรงเรียนอนุบาลปาลิณา
3. โรงเรียนอนุบาลเป่งประสิทธิ์สายลม
4. โรงเรียนอนุบาลสาริน
5. โรงเรียนคริสต์ธรรมวิทยา
6. โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร
7. โรงเรียนอยู่เย็นวิทยา
8. โรงเรียนเอกบุรพา วิเทศศึกษา
9. โรงเรียนกรุงเทพวิเทศศึกษา
10. โรงเรียนสองภาษาลาดพร้าว

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนหลักสูตรสองภาษาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบโปรแกรมภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและผู้ปกครอง ใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาต่างประเทศ และการเลือกสถานศึกษาที่เปิดสอนเป็นภาษาต่างประเทศให้กับเด็กปฐมวัยได้ตรงตามความต้องการจำเป็น สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

2. แบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

3. ในการตอบแบบสอบถามให้ ☒ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

4. ขอความร่วมมือท่านผู้ปกครอง พิจารณาตามสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

5. โปรดตอบคำถามทุกข้อคำถาม เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

6. ผลการตอบแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวมซึ่งจะไม่ส่งผลต่อท่านหรือบุคคลอื่นแต่อย่างใด

7. ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะเก็บคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ดวงเนตร เขยประเสริฐ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน □ และ/หรือ เติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (โปรดกรอกข้อมูลในช่องว่าง และกา ✓ ใน □ ที่ต้องการ)

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในฐานะ

- ☐ บิดา
☐ มารดา
☐ อื่นๆ กรุณาระบุ

ผู้ตอบแบบสอบถาม	คู่สมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน ☐ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ระบุ..... ☐ ระดับปริญญาตรี ☐ สูงกว่าระดับปริญญาตรี ระบุ..... 3. อาชีพ ☐ รับจ้าง / เกษตรกร ☐ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ อื่นๆ 4. ฐานะทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยต่อเดือน ☐ ต่ำกว่า 50,000 บาท ☐ 50,001 - 100,000 บาท ☐ มากกว่า 100,000 บาท 5. ภาษาที่หนึ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ☐ ไทย ☐ จีน ☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....	2. ระดับการศึกษาสูงสุดของคู่สมรส ☐ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ระบุ..... ☐ ระดับปริญญาตรี ☐ สูงกว่าระดับปริญญาตรี ระบุ..... 3. อาชีพ ☐ รับจ้าง / เกษตรกร ☐ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ อื่นๆ ระบุ 4. ฐานะทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยต่อเดือน ☐ ต่ำกว่า 50,000 บาท ☐ 50,001 - 100,000 บาท ☐ มากกว่า 100,000 บาท 5. ภาษาที่หนึ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ☐ ไทย ☐ จีน ☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

ผู้ตอบแบบสอบถาม

6. ภาษาที่ใช้รองลงมาจากข้อ 5

- ☐ ไทย ☐ จีน
☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

7. ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุตรหลานเวลาอยู่ที่บ้าน

- ☐ ไทย ☐ จีน
☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

8. ภาษาที่ส่งเสริมให้บุตรหลานใช้ในการสื่อสารเวลาอยู่ที่บ้าน นอกเหนือจากภาษาที่ใช้สื่อสารเป็นประจำ

- ☐ ไทย ☐ จีน
☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

9. ความสามารถในการใช้ภาษาที่หนึ่งในการสื่อสาร

- ฟัง: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
พูด: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
อ่าน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
เขียน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน

10. ความสามารถในการใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่หนึ่ง กับบุตรหลานในการสื่อสารเวลาอยู่ที่บ้าน

- ฟัง: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
พูด: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
อ่าน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
เขียน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน

11. โรงเรียนที่ท่านพาบุตรหลานไปเรียน สอนภาษาอะไรบ้าง

- ☐ ภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ
☐ ภาษาไทย / ภาษาจีน
☐ ภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ / ภาษาจีน
☐ อื่นๆ ระบุ

คู่สมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม

6. ภาษาที่ใช้รองลงมาจากข้อ 5

- ☐ ไทย ☐ จีน
☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

7. ภาษาที่ใช้สื่อสารกับบุตรหลานเวลาอยู่ที่บ้าน

- ☐ ไทย ☐ จีน
☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

8. ภาษาที่ส่งเสริมให้บุตรหลานใช้ในการสื่อสารเวลาอยู่ที่บ้าน นอกเหนือจากภาษาที่ใช้สื่อสารเป็นประจำ

- ☐ ไทย ☐ จีน
☐ อังกฤษ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

9. ความสามารถในการใช้ภาษาที่หนึ่งในการสื่อสาร

- ฟัง: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
พูด: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
อ่าน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
เขียน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน

10. ความสามารถในการใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่หนึ่ง กับบุตรหลานในการสื่อสารเวลาอยู่ที่บ้าน

- ฟัง: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
พูด: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
อ่าน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน
เขียน: ☐ ดีมาก ☐ ปานกลาง ☐ อ่อน

ส่วนที่ 2 เจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง แบบสอบถามในส่วนนี้จะป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

ในการตอบแบบสอบถาม โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ และแสดงความคิดเห็นต่อข้อความเหล่านั้น โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว พร้อมทั้งเขียนข้อความลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ให้เลือกตอบ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็น / ความรู้สึก และพฤติกรรม การแสดงออกที่ตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็น / ความรู้สึก และพฤติกรรม การแสดงออกที่ตรงกับข้อความนั้น
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ท่านไม่แน่ใจว่าท่านมีความคิดเห็น / ความรู้สึก และพฤติกรรมการแสดงออกที่ตรงกับข้อความ นั้นหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็น / ความรู้สึก และพฤติกรรม การแสดงออกที่ไม่ตรงกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านมีความคิดเห็น / ความรู้สึก และพฤติกรรม การแสดงออกที่ไม่ตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด

เพื่อให้ท่านได้ตอบแบบสอบถามในส่วนนี้ได้รวดเร็วง่ายดายขึ้น ขอเสนอแนะวิธีการตอบดังนี้

- ขั้นที่ 1 อ่านข้อความในแต่ละประโยคให้เข้าใจ
ขั้นที่ 2 ชี้ ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ตัวอย่าง

0. ภาษาคือสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการคิดและสื่อความหมาย การปรับตัวรับความรู้ใหม่ และใช้ในการติดต่อกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

✓

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

การตอบเช่นนี้ แสดงว่าผู้ตอบเห็นด้วยว่าข้อความดังกล่าว ในระดับปานกลาง

1. การสอนสองภาษา (Bilingual Education) คือ การจัดการเรียนรู้ที่สอนภาษาที่หนึ่ง ควบคู่ไปกับการเรียนภาษาที่สองด้วยเนื้อหาสาระอย่างเดียวกัน เช่น ภาษาอังกฤษ, ภาษาจีน หรือ ภาษาอื่นๆ เป็นต้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. การสอนภาษาต่างประเทศ (Foreign Language Education) คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ, ภาษาจีน หรือภาษาอื่นๆ) ที่เสริมเข้ามานอกเหนือจากการเรียนภาษาที่หนึ่ง โดยที่เนื้อหาสาระไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน หรือ ไม่ได้ทำการสอนควบคู่ไปกับการเรียนภาษาที่หนึ่ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การเรียนรู้ทั้งสองภาษาในเวลาเดียวกัน ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาทั้งสองภาษาในการสื่อสารได้ดี

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การเรียนรู้สองภาษา (Bilingual Education) สามารถเริ่มเรียนรู้เมื่อไหร่ก็ได้ ที่เด็กเริ่มมีความชอบในภาษาต่างประเทศ และมีความพร้อมทางด้านการใช้ภาษาเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) สามารถเริ่มเรียนรู้เมื่อไหร่ก็ได้ ที่เด็กเริ่มมีความชอบในภาษาต่างประเทศ และมีความพร้อมทางด้านการใช้ภาษาเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. การเรียนรู้สองภาษาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้และพัฒนาการใช้ภาษาทั้งสองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. การเรียนรู้สองภาษาในเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กไม่เข้าใจ และเกิดความสับสนในการเรียนรู้ทั้งสองภาษา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

8. เด็กปฐมวัยที่เรียนภาษาที่หนึ่งของตนได้อย่างเข้าใจลึกซึ้ง สามารถใช้ภาษาที่หนึ่งของตนเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และทำความเข้าใจในภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

9. ครูที่สอนภาษาที่สองให้กับเด็กปฐมวัยไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของภาษา แต่ควรมีความรู้และมีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้และใช้ทั้งสองภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

10. หลักสูตรการเรียนรู้สองภาษาในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ในประเทศไทย คือ การใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาแปลเป็นภาษาอังกฤษ แล้วจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

11. การเรียนรู้ภาษาที่สองที่ดี ต้องพาเด็กไปเรียนในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program School) ที่มีครูชาวต่างประเทศ (เจ้าของภาษา) เป็นผู้สอน หรือไปเรียนในโรงเรียนนานาชาติเท่านั้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

12. ในการปูพื้นฐานทางด้านภาษาที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ควรเริ่มให้มีการเรียนรู้ทั้งสองภาษา (ไทย/อังกฤษ, ไทย/จีน, ฯลฯ) ตั้งแต่ปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

13. การเรียนรู้สองภาษา (Bilingual Education) ไม่ว่าในวัยใด ไม่สามารถพัฒนาได้ดีเทียบเท่ากับการส่งเสริมให้เรียนรู้ตั้งแต่ในระดับปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

14. ท่านรู้สึกว่าการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้สองภาษาในปัจจุบัน เป็นไปเพื่อตามกระแสสมัยนิยมในเรื่องของ “ไบลิงกวล” มากกว่าเป็นการส่งเสริมความสามารถทางด้านภาษาตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

15. การที่เด็กได้มีการเรียนรู้หลายภาษาตั้งแต่ปฐมวัย จะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในข้อมูลต่าง ๆ รอบตัวได้ดีกว่าเด็กที่เรียนรู้เพียงภาษาเดียว

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

16. บุตรหลานของท่าน เมื่อเข้ามาเรียนโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) แล้วไม่สามารถสื่อสารออกมาได้ดีทั้งสองภาษา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

17. บุตรหลานของท่านเมื่อเข้ามาเรียนสองภาษาในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) แล้ว บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารได้ดีกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนภาษาที่หนึ่งเพียงภาษาเดียวในโรงเรียนเอกชนสามัญธรรมดา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

18. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจ ที่บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารสองภาษาได้ตั้งแต่ในระดับปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

19. การใช้ภาษาที่หนึ่งในสื่อสารกันของครอบครัวไทยเชื้อสายต่างประเทศ ที่แตกต่างจากภาษาไทยในประเทศไทย มีผลต่อการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้ทั้งสองภาษา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

20. การเรียนรู้และเข้าใจทั้งสองภาษา จะทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมประจำชาติของตนเอง และซึมซับไปกับวัฒนธรรมต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ได้จากการร่วมกิจกรรมตามเทศกาลหรือประเพณีนั้นๆ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

21. ท่านมีการแสดงออกถึงอาการชื่นชม ยินดี และให้กำลังใจบุตรหลานของท่าน รวมถึงเด็กปฐมวัยคนอื่นๆ ทุกครั้ง ที่เด็กๆ มีความสามารถพูดคุยและมีการสื่อสารออกมาได้ทั้งสองภาษา หรือแสดงออกว่าเข้าใจทั้งสองภาษา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

22. ท่านต้องการให้บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการสื่อสารทั้งสองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงให้บุตรหลานของท่านเรียนพิเศษนอกเวลาเรียนปกติ กับครูชาวต่างประเทศ หรือครูไทย (ที่มีความสามารถในการสื่อสารทั้งสองภาษาได้เป็นอย่างดี)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

23. ท่านมักจะเลือกซื้อหนังสือนิทาน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่ช่วยเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาที่สอนให้แก่บุตรหลานของท่าน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

24. ท่านมีการสื่อสารและพูดทั้งสองภาษากับบุตรหลานของท่านในบางเวลา เช่น การเล่านิทานก่อนนอน การร้องเพลง และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

25. ท่านปรึกษาและให้ความร่วมมือกับครู (ครูไทย และครูชาวต่างประเทศ) ทุกครั้งในการส่งเสริมพัฒนาการในการใช้ภาษาที่สองของเด็กปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

26. ท่านให้ความร่วมมือกับนโยบายของทางโรงเรียน ติดตามข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนถึงผู้ปกครอง และเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมหรือการสัมมนากับทางโรงเรียนที่บุตรหลานของท่านได้ศึกษาอยู่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

27. เมื่อท่านพบว่าบุตรหลานของท่านใช้ภาษาที่สองในการสื่อสารอย่างไม่ถูกต้อง ท่านจะแก้ไขโดยการพูดซ้ำประโยคที่บุตรหลานของท่านพูดผิดในแบบที่ถูกต้อง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

28. หากท่านพบว่าบุตรหลานของท่านเริ่มมีปัญหาในการใช้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองในการสื่อสาร ท่านจะปรึกษากับครูผู้สอน และปรึกษานักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้ภาษาในเด็กปฐมวัย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

29. หากท่านพบว่าบุตรหลานของท่านเริ่มมีปัญหาในการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองในการสื่อสาร หลังจากพาไปศึกษาในโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ท่านจะตัดสินใจพาบุตรหลานของท่านกลับมาเรียนในโรงเรียนหลักสูตรธรรมดา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

30. หากท่านเห็นว่า โรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ที่บุตรหลานของท่านได้ศึกษาอยู่นั้นมีการเปลี่ยนครูไทย และครูชาวต่างประเทศบ่อย เกิน 2 ครั้ง/1 เทอม ท่านจะทำการสอบถามกับผู้ปกครองด้วยกัน และท่านจะเข้าไปพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรของทางโรงเรียนทันที

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
-------------------	----------	----------	-------------	----------------------

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง คำถามในส่วนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย ในการตอบแบบสอบถามส่วนนี้ ท่านสามารถแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ท่านสามารถเขียนข้อความที่ท่านต้องการได้อย่างอิสระตามความคิดเห็นของท่าน

1. ท่านคิดว่าจำเป็นหรือไม่ที่ต้องมีการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัยในประเทศไทยคืออะไร

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะในการเรียนรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวดวงเนตร เขยประเสริฐ
วันเดือนปีเกิด	15 พฤษภาคม 2522
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลเลิดสิน อำเภอบางรัก จังหวัด กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	337/347 หมู่ 3 ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูผู้ช่วย (Teacher Assistance)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูส์ สาขาสามัคคี St. Andrews International School, Samakee campus 9/10 Soi Tiwanond 48, Nondhaburi 11000.
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ สถาบันภาษา จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2551	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ